

Møte torsdag den 15. desember 2016 kl. 9

President: Hans Andreas Limi

Dagsorden (nr. 58)

1. Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Løyvingar på statsbudsjettet for 2017 vedrørende kapittel under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområda 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017))
2. Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2016 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 136 S (2016–2017), jf. Prop. 25 S (2016–2017), kap. 5613)
3. Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 133 S (2016–2017), jf. Prop. 29 S (2016–2017), unnateke kap. 542, 595 og 3595)
4. Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2016 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 135 S (2016–2017), jf. Prop. 30 S (2016–2017), kap. 490, 496, 497, 3490, 3496 og 3497)
5. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Samtykke til inngåelse av avtaler i form av brevveksling mellom Norge og Den europeiske union og mellom Norge og Sveits innenfor rammen av det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP) (Innst. 122 S (2016–2017), jf. Prop. 17 S (2016–2017))
6. Referat

Presidenten: Representantene Freddy *de Ruiten* og Gunvor *Eldegard*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentanten for Hedmark fylke, Kristian Tønning *Riise*, har tatt sete.

Det foreligger en permisjonssøknad, fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Mazyar *Keshvari* fra og med 15. desember og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten Peter N. *Myhre* innkalles for å møte i permisjonstiden, fra 15. desember og inntil videre.

Presidenten: Peter N. *Myhre* er til stede og vil ta sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [09:01:19]

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Løyvingar på statsbudsjettet for 2017 vedrørende kapittel under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområda 1, 6

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Finansdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, og deretter budsjettkapitlene under Justis- og beredskapsdepartementet.

– Det anses vedtatt.

Etter ønske fra komiteen vil presidenten foreslå at hver del av debatten blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det i hver del av debatten blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og inntil seks replikker med svar etter medlemmer av regjeringen, innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Helge André Njåstad (FrP) [09:03:07] (leiar i komiteen): Fyrst vil eg starta med å takka komiteen for godt samarbeid om budsjettet for 2017. Me veit jo at i ein situasjon med mindretalsregjering og budsjettforhandlingar blir det stramme tidsfristar, men trass i det har komiteen evna å samarbeida godt og levera i tide og har lagt fram ei innstilling i dag.

Eg vil òg takka alle eksterne bidragsytarar som har stilt på høyringar, sendt brev og gjeve innspel til budsjettet. Til slutt vil eg sjølv sagt òg takka komitésekretæren vår og dei andre i administrasjonen som i ei hektisk og krevjande tid har stått på dag og natt for å få fram innstillinga, lese korrektur og gjort alt arbeidet som skal til for at Stortinget kan ta stilling til denne saka i dag på ein skikkeleg måte.

Budsjettet for 2017 er eit godt budsjett for kommunesektoren. Lokaldemokratiet i Noreg er viktig, og det er eit velfungerande lokaldemokrati me har. I Noreg har dei folkevalde legitimitet, innbyggjarane har tillit til at dei lokale folkevalde fattar gode avgjersler på vegner av dei sjølv, og Stortinget har òg tillit til lokaldemokratiet. Det var stor vilje i denne salen då me sette i gang prosessar som skal munna ut i at me skal flytta oppgaver frå stat, fylkesmann, fylkeskommune og direktorat, for å nemna nokre, ned til kommunane ved å gje dei større tillit i framtida, nettopp fordi me trur at avgjerslene blir betre når dei blir fatta nærast mogleg dei dei gjeld.

Kommuneøkonomi spelar alltid ei viktig rolle i denne innstillinga. Det er alltid eit gap mellom forventningar og kva som kan stillast til rådighet for kommunesektoren. Eg trur aldri me kjem til å koma i ein situasjon der norske ordførarar og norske rådmenn seier at no har me fått nok, no held det. Dei vil alltid ha høgare ambisjonar på vegner av lokalsamfunnet sitt enn det er mogleg å stilla midlar til rådighet til. Det betyr at lokalpolitikken handlar om å prioritera, det handlar om å definera kva ein ønskjer å satsa mest på, og sånn er det lokalpolitikken skal vera, og sånn vil det òg vera i år.

Debatten her i salen vil garantert òg i år handla om at opposisjonen seier at dette var litt for lite. Dei kallar det kanskje magert i år òg og skaper eit inntrykk av at hadde berre dei styrt, hadde kommunane fått veldig mykje meir pengar. Viss me ser heile fireårsbolken under eitt, er det litt ironisk at me kvart einaste år legg meir pengar på bordet enn det me gjorde i fjor. I vårt fyrste budsjett la me meir pengar på bordet enn det dei raud-grøne gjorde i sitt siste budsjett i 2013. Me auka løyvingane til norske kommunar, og det har me gjort kvart år. I fire år på rad har me lagt meir pengar på bordet enn me brukte året før. Hadde ein i andre europeiske land fått omsett denne debatten og sett at me diskuterte kor mykje meir pengar me skal bruke på kommunane, og så kallar det magert, trur eg dei hadde sagt at i Noreg har dei det bra viss det kan vera ein diskusjon mellom posisjon og opposisjon om kor mykje meir ein skal auka med.

Men me gjer det som sagt òg i år. Me legg meir pengar enn me har brukt i år, til kommunane, sånn at det i 2017 er ytterlegare rom for at lokaldemokratiet kan prioritera satsingane sine, i tillegg til at me har ei forventning om at ein fortset å satsa på det som har vore grunnlaget for at me har auka løyvingane til kommunesektoren. Veldig mange av aukingane er grunnjevne i spesielle behov. Kunnskap er viktig for denne regjeringa, og tidleg innsats er vår største prioritering innanfor kunnskapsfeltet. Heldigvis deler samarbeidspartia Kristeleg Folkeparti og Venstre dette engasjementet, sånn at dei har funne rom i budsjettforliket til å auka innsatsen ytterlegare. Etter budsjettavtalen legg me totalt 1,3 mrd. kr på bordet for å få fleire lærarar på fyrste til fjerde trinn. Det vil vera eit veldig viktig tiltak for å koma i inngrep med den tidlege innsatsen.

Me fortset òg opptrapping på rus. Det er eit signal som er vorte gjeve til Kommune-Noreg ved mange anledningar. Det fortset me med og grunnjev ein del av aukinga med vidare opptrapping på rus. Sameleis gjer me med helsestasjonar og skulehelseteneste. Me styrkjer igjen som me gjorde i 2015 og 2014, sånn at kommunane kan leggja til rette for endå betre skulehelseteneste og helsestasjonar.

Eldreomsorg er alltid eit satsingsområde for ei regjering Framstegspartiet sit i. Me har fått på plass eit statleg finansieringsforsøk, og me er veldig glade for at seks kommunar er med og testar ut den modellen, slik at me kan få ei samanlikning mellom den tradisjonelle modellen og den modellen Framstegspartiet ønskjer å testa.

I tillegg har me forbetra og styrkt tilskotsordninga til bygging av sjukeheimsplassar og omsorgsbustader, og me håper at kommunane nyttar seg av dei gode tilskotsordningane som er, sånn at ein får bygd nok plassar, som vil vera viktige bidrag til å levera ei god eldreomsorg òg i framtida.

Det er veldig spennande å vera kommunepolitikar. Ein har mange oppgåver ein skal løysa, og det ser me når me reiser med komiteen rundt i Noreg, at kommunesektoren er prega av mange dyktige medarbeidarar og engasjerte lokalpolitikarar. Så det er veldig gjevande å reisa. Men me får òg høyra om utfordringar. Demografien endrar seg, og krava som blir stilte til å vera ein kommune, endrar seg. Difor er kommunereforma eit viktig tema som er sett på dagsordenen av stortingsfleirtalet i denne perioden.

Det er veldig gøy å følgja kommunestyremøte. Me kan jo følgja mange på web-TV, og eg må innrømme at eg gjer det av og til. I går sa Nedre Eiker ja til Drammen, f.eks. Det viser at det sjølv om me nærmar oss jul, er bevegelse i kommunereforma. Nesten kvar einaste veke er det ein ny kommune som seier: No har me tenkt oss om og kome litt

nærmare ein prat med naboen. Det gjer at med kommunereforma – sjølv om enkelte prøver å framstilla det som at ingenting skjer, så skjer det utruleg masse når me summerer opp kva som har skjedd så langt sidan 2014. Det er 87 kommunar som har sagt gjensidig ja til kvarandre, og dei dannar 35 nye kommunar. Det er så mange som 1,3 millionar nordmenn som bur i ein kommune som frå 2020 blir ny. Berre med det me veit per i dag, går me frå 428 kommunar til 376, og det er gjort heilt frivillig og gjennom lokalt leiarskap. Så me må takka dei lokale leiarane som har gått i front og funne ut at dei kan skapa endå betre tenester til innbyggjarane sine gjennom kommunesamanslåingar.

Eg skulle gjerne ønskt at òg det største partiet i denne salen, Arbeidarpartiet, hadde vore meir konstruktivt med i kommunereformdebatten, spesielt når dei hadde programformuleringar i denne perioden som var veldig tydelege på at me hadde behov for ei kommunereform. Men det er framleis ikkje for seint å sørgja for at ein er med på kommunereforma. I alle fall merkar me det – det er mange Arbeidarparti-ordførarar som kjem til oss og seier: Stå på! Og: Me skulle gjerne håpt at vårt eige parti hadde vore med på dei viktige avgjerslene.

Eg er veldig glad for at komiteen i denne innstillinga legg 50 mill. kr ekstra på bordet til kommunar som slår seg saman, og som ønskjer å utgreia eller toppfinansiera infrastrukturiltak for å knyta to eller fleire kommunar saman. Her er det store moglegheiter for dei kommunane som har gått i front, om å søkja og få tilskot til viktige samferdsels- og infrastrukturprosjekt. Eg er òg glad for at me har fått til ei overgangsordning som betyr at dei som har slått seg saman, ikkje skal gå ned i basistilskot og småkommunetilskot frå 2017 fram til den nye kommunen ser dagens lys i 2020. Så ligg det òg inne ein merknad om at regionsenter-tilskotet skal aukast. Me tenkjer då at sidan det kjem fleire samanslåingar enn dei som var kjende då den ordninga vart lansert, kan me gjerne fram mot revidert jobba for å auka den tilskotsposten, sånn at dei kommunane som har fått førespøglar eit beløp, vil få tilnærma det beløpet, og at dei nye kommunane får nytta godt av at me vurderer å styrkja ordninga i revidert.

Øg fylkeskommunane har spennande dagar no med fylkesting som skal summera opp naboprata. Eg vil gratulera Agder-fylka som har gjort eit offensivt vedtak som gjer at Sørlandet er nummer to bak Trøndelags-fylka med å finna saman til ein sterkare region i framtida. Stortingsfleirtalet har jo sagt at ein ønskjer om lag ti – Framstegspartiet ønskjer eigentleg null, men me har samarbeidd med Kristeleg Folkeparti og Venstre, og me meiner at det er betre med ti enn med nitten, og at fylka på den måten kan ta ut effektiviseringsgevinstar gjennom byråkrati og politikkarløningar og på den måten òg styrkja tenestetilbodet til innbyggjarane som bur i fylka.

Oppgåvene har vore diskutert masse, har eg registrert, i fylkestinga. Eg vil anbefala alle som diskuterer oppgåver, å lesa oppgåvemeldinga og behandlinga av ho, så ser ein at Stortinget har peika på ei rekkje oppgåver som skal utgreiast med sikte på å flytta. I tillegg har ein varsla at ein skal setja ned eit ekspertutval som skal sjå på ytterlegare oppgåveflytting. Så det ligg ei klar forventning i denne salen om at ein skal flytta oppgåver ned til nye folkevalde regionar.

Til slutt skal me òg snakka litt om inntektene til fylkeskommunane. Der har det jo vore ein klar profil frå denne regjeringa si side at ein ønskjer å styrkja fylkesvegnettet. Når me er ute og snakkar med bedrifter, er det ein ting dei

seier, det er at dei vil ha betre samferdsel. Det er veldig få som etterlyser fleire regionale utviklingsmidlar. Men me har funne ein god balanse der, der me saman med Kristeleg Folkeparti og Venstre legg inn meir i budsjettforliket til regional utvikling enn opphavleg, samtidig som me i heile fireårsperioden har styrkt fylkesvegnettet med 1,3 mrd. kr, som er eit betydeleg beløp som blir gjeve til norske fylkeskommunar for å ta vare på den gåva dei fekk frå dei raudgrøne med eit fylkesvegnett som ikkje var vedlikehalde, og som har skapt store utfordringar for fylkestingspolitikarar.

Når det gjeld fylkeskommuneøkonomien, er det spesielt eitt kriterium som alltid får litt debatt. Det er båt- og ferjekriteriet. Der hadde delar av komiteen i går eit møte med Finnmark fylkeskommune, der dei var opptekne av dette. Me veit at fylkeskommunane har utfordringar med lange kontraktar dei har inngått eller er i ferd med å inngå. Dei treng føreseielegheit for at dei vil få finansiering som gjer at det er grunnlag for å driva båt- og ferjetilbod, men utfordringa har vore både for denne regjeringa og for den førre å finna ein modell for båt- og ferjekriteriet som er rettferdig og godt, og som står seg. Difor blir det veldig spennande når Møreforskning på nyåret leverer til departementet ei vurdering av kriteriet, og eg trur det er viktig at me drøftar ho godt, tverrpolitisk og òg i samråd med ferjefylka, sånn at me får på plass ei ordning som kan stå seg, som blir opplevd å vera rettferdig, og som sikrar at fylkeskommunane kan levera gode båt- og ferjeruter, men òg at ein har evne til å ta miljøsyn, og at ein kan ha samfunnsøkonomisk gode løysingar for å levera eit godt tilbod.

Eg vil i forbindelse med det rosa min eigen fylkeskommune Hordaland som verkeleg har gått føre når det gjeld miljø. Dei har stilt krav i dei nye anbodspakkane sine og har fått eit anbod som gjer at dei kan redusera energibruken med 60 pst. og CO₂-utsleppa med 87 pst. i forhold til i dag. Det er ganske imponerende av ein fylkeskommune å ta eit sånt miljøansvar som Hordaland har gjort. Det har dei gjort i godt samarbeid med staten. Dei har fått løyvingar frå Enova. Det veit me at òg Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag har fått. På den måten kan staten bidra til å gjennomføra god miljøpolitikk samtidig som ein fornyar ferjeflåten og gjev eit betre tilbod til folk som bur langs kysten. Så eg trur og håper at me skal få masse gode diskusjonar om båt- og ferjekriteriet i løpet av neste år og landa det på ein god måte.

Heilt til slutt har me jo òg ansvaret for store delar av statsforvaltninga i denne komiteen. Eg starta med kommunane og fylkeskommunane, for der er dei største løyvingane, men me har òg eit stort ansvar for det som ligg i staten. Denne regjeringa har jo hatt som motto denne perioden at me skal forenkla, fornya og forbetra. I 2017-budsjettet satsar me vidare på å avbyråkratisera og leggja til rette for å fjerna særnorske forbod og påbod. Me synest det er viktig å effektivisera offentleg sektor òg, så det er lagt inn eit effektiviseringskrav som gjer at offentleg sektor må driva smartare, ha mindre dobbeltarbeid og gjera det enklare for folk. Der har denne regjeringa gått i front med å stilla effektiviseringskrav som gjer at me ikkje skal byggja opp eit statleg byråkrati, men heller trimma det og sørgja for at det er effektivt.

Med det takkar eg for ordet og ser fram til ein god debatt innanfor denne delen av komiteen sitt ansvarsområde. Me legg fram eit godt og offensivt budsjett for kommunesektoren i Noreg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [09:18:08]: Komitelederen fra Fremskrittspartiet snakket i 15 minutter, men det var ikke mange sekundene han brukte på eldreomsorg, og det skjønner jeg godt.

Før valget i 2013 sa Fremskrittsparti-leder Siv Jensen til VG at det skulle bli like lett for eldre å få sykehjemsplass som for en asylsøker å få plass på et asylmottak. «Det kan ikke stå på pengene. Det får koste hva det vil», sa hun. I juli 2016 slo hun fast at hun ikke var fornøyd med regjeringens innsats på det området, og nestleder Per Sandberg lovet at man skulle komme sterkere tilbake i 2017. Han sa:

«Jeg har ikke problemer med å ta selvkritikk på at regjeringen ikke har fulgt godt nok opp, men husk at eldreomsorgen ligger i kommunene og at det er store forskjeller der ute.»

Nå har vi fasiten. Vi har fått på bordet et kommuneopplegg der KS sier at det ikke er handlingsrom til å bygge ut kapasitet og kvalitet i eldreomsorgen.

Da er spørsmålet: Hva har skjedd mellom juli 2016 og jul 2016, siden det ikke ligger penger i budsjettet til å styrke eldreomsorgen i 2017?

Helge André Njåstad (FrP) [09:19:17]: Det er feil at eg ikkje snakka om eldreomsorg i mine 15 minutt. Eg snakka om den styrkinga me har gjort i form av tilskot til å byggja fleire plassar, noko som er viktig. Eg trur Arbeidarpartiet hugsar veldig godt den berømte tilskotsordninga – då ein endra frå tilsegn til tilskot frå ambisjonsnivået i starten.

Det er heilt riktig at me har ønskt ein modell der det ikkje skal stå på pengane. Når behovet for eldreomsorg er til stades, skal dei eldre vera trygge på at dei får det tilbodet dei har krav på, uansett. Det var difor me fekk fleirtal for ei forsøksordning som gjorde at dei kommunane som ønskte å vera med på forsøket, kunne prøva det ut. Det er skuffande at Arbeidarpartiet, som har over 200 ordførarar, i så liten grad greip den moglegheita til å få staten til å finansiera eldreomsorga fullt ut når behovet oppstod. Det var ganske mange Arbeidarparti-ordførarar som sa nei takk til det tilbodet, som ville gjeve betre eldreomsorg i kommunane deira, fordi dei heller ønskte å kunna prioritera og gjerne kutta innanfor eldreomsorga.

Så det store ordførarpartiet bør ikkje kritisera regjeringa for manglande oppfølging av eldreomsorg.

Heidi Greni (Sp) [09:20:36]: Jeg har òg fulgt med på kommunestyrene rundt omkring, og samme dag som det vedtaket representanten Njåstad viser til, ble fattet, gjorde Rindal om på sitt vedtak, de gikk fra ja til nei fordi noen hadde byttet parti og bestemte seg for at de ikke ville være med på den sammenslåingen. Sånn sett ble det 0–0 den dagen.

Spørsmålet mitt gjelder dette med kommuner som er såkalt frivillig små, men som egentlig er ufrivillig små fordi naboen har sagt nei til sammenslåing. Fra et møte mellom representantene Njåstad og Skjelstad og ti kommuner som er i en sånn situasjon, skriver media:

«Vi vil kompensere dei kommunane som har gått inn i kommunereformen med ein intensjon om å slå seg saman med nabokommunen.»

Det gjelder altså dem som har sagt ja til sammenslåing, men som har fått nei fra naboen. Hvor ble disse pengene av i budsjettet?

Helge André Njåstad (FrP) [09:21:38]: Det vart vel heller 1–1 enn 0–0 i går. Eg valde å sjå på det kommune-styremøtet som sa ja, og så valde sikkert representanten Greni å sjå på det kommunestyret som snudde. I det møtet som representanten Greni viser til, vart Skjelstad og eg litt fleipete kalla for ungkarsklubben av kommunar som ønskjer å slå seg saman, men som ikkje finn ein partnar. Dei pengane ligg i budsjettet på ufordelte skjønsmidlar, og grunnen til at dei er lagde der, er at det framleis kan vera bevegelse. Det kan vera nokre ungkarar som finn ut av det før jul. Då får dei tilskotet frå ein annan post. Den fordelinga blir gjord over nyttår, så får me sjå kor mange ungkarar som vert att når me kjem til nyttår.

Karin Andersen (SV) [09:22:39]: Representanten Njåstad skryter av kommuneøkonomien. Det skulle bare mangle at en regjering som bruker så mye penger – og aldri har hatt så mye penger og aldri har brukt så mye oljepenger – ikke hadde hatt litt penger til kommunene også.

Det som er rare, er at det ikke står på penger når det gjelder skattelette til de aller rikeste i dette landet, mens det står om penger når det gjelder å få en eldreomsorg som er god nok, slik at det blir plass på sykehjem, at det er et lavterskeltilbud f.eks. innen psykiatrien til alle, eller at kommunene har råd til å ha gode barnehager og skoler.

For SV er det et verdivalg å satse på eldreomsorg framfor å gi penger til de aller rikeste, og jeg vil spørre: Hvilken verdi er det Fremskrittspartiet baserer seg på når de heller vil gi skattelette enn bedre eldreomsorg?

Helge André Njåstad (FrP) [09:23:45]: Det er ikkje riktig at me har valt det eine framfor det andre. Begge delar er viktige, difor gjer me òg begge delar. Eg har sjølv bakgrunn som ordførar for ein kommune som er svært oppteken av skattelette, men me bruker ikkje retorikken «til dei som har mest frå før», men «til dei som skaper arbeidsplassane». Det er dei som er lokomotivet i lokalsamfunnet, det er norske eigarar som har eit generasjonsperspektiv. Det er jo det det handlar om – at me ønskjer å leggja til rette for at dei skal kunna bli i norske distriktskommunar og skapa arbeidsplassar framfor at me skal forskjellsbehandla dei utanlandske eigarane, som har eit heilt anna perspektiv enn dei lokale eigarane. Dette heng faktisk godt saman. Ein god kommune er avhengig av å ha hjørnesteinsbedrifter og lokale eigarar. Difor er skattepolitikken vel så viktig for kommuneøkonomien.

Det er ikkje riktig at me prioriterer mellom dette. Me satsar på begge delar, både eldreomsorg, kommuneøkonomi – og skattelette til dei som skaper arbeidsplassar.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Helga Pedersen (A) [09:25:04]: Arbeiderpartiet har store ambisjoner om bedre velferdstjenester i norske kommuner. Derfor har vi i vårt alternative statsbudsjett prioritert 3 mrd. kr mer til kommunesektoren. I tillegg har vi en rekke andre satsinger som enten styrker kommunenes økonomi eller bygger ut viktige velferdstjenester.

Fra våre over 200 ordførere og også fra lokalpolitikere fra andre partier som vi ser uttaler seg i lokalavisene, får vi signaler om at regjeringen ikke legger tilstrekkelig med ressurser på bordet for å bygge ut velferden lokalt. Derfor har Arbeiderpartiet prioritert mer penger til kommunene, en naturlig videreføring av vår satsing fra sist vi satt i regjering.

Dette gir rom for en sterk satsing på tidlig innsats i skolen. Vi vil sikre at flere elever får den hjelpen og tilretteleggingen som trengs for å kunne lese, skrive og regne før de går ut av 2. klasse. Tettere oppfølging med flere lærere de første skoleårene mener vi er riktig medisin. Vi må innse at god kommuneøkonomi er en grunnleggende forutsetning for gode skoler.

Vårt økonomiske opplegg for kommunene gir også rom for sterkere satsing på eldreomsorg. Vi vil ha flere ansatte i pleie og omsorg, med vekt på heltidsstillinger og variert kompetanse. Kommunenes interesseorganisasjon, KS, påpekte under høringen at regjeringens opplegg for kommunene for neste år i beste fall innebærer en nullvekst uten handlingsrom.

Det er forunderlig at en finansminister og partileder fra Fremskrittspartiet gjennom sitt statsbudsjett ikke ruster kommunene slik at de kan styrke eldreomsorgen. Tidligere har Fremskrittspartiet ment at det ikke skulle stå på pengene når det gjaldt eldreomsorg. Selv med rekordbruk av oljepenger evner ikke Fremskrittspartiet å prioritere penger til de eldste. Vi har endt opp med et Regjerings-Fremskrittsparti som er mer opptatt av økte drivstoffavgifter enn av å styrke eldreomsorgen.

Nettopp eldreomsorg er en av hovedgrunnene til at Arbeiderpartiet prioriterer vesentlig mer penger til kommunene enn regjeringen gjør. Vi ønsker å styrke og bygge ut en skikkelig eldreomsorg for framtiden.

Fremskrittspartiet har løpt fra sine løfter til velgerne. Når komitélederen, fra Fremskrittspartiet, snakker om at det er et stort gap mellom forventningene og det regjeringen klarer å levere, har Fremskrittspartiet bidratt til både høye forventninger og dårlig leveranse når det gjelder valgloftene. Og det er forstemmende at de i tillegg til ikke å levere forsøker å skyve ansvaret over på lokalpolitikkerne, når f.eks. deres løfter om statlig eldreomsorg og rettighetsfesting er blitt en fiasko. Det er ukledelig av et regjeringsparti.

I motsetning til Fremskrittspartiet vil Arbeiderpartiet ta ansvar for å finansiere eldreomsorgen. Verdig omsorg for de eldste i samfunnet er viktigere for oss enn 20 mrd. kr i skatteuttak til dem som har mest fra før.

Arbeiderpartiet er også opptatt av at fylkesveinetten og andre fylkeskommunale samferdselsoppgaver skal rustes opp. Derfor la Stoltenberg-regjeringen inn 500 mill. kr til fylkesveiene i budsjettet for 2014. Dette har vi fulgt opp videre gjennom hele stortingsperioden. Dersom Arbeiderpartiets budsjetter hadde fått flertall de siste årene, ville fylkeskommunene fått langt flere midler til opprusting av fylkesveiene enn det de har i dag.

Vi ønsker også en sterkere satsing på videregående opplæring. Vi foreslår derfor en helt nødvendig satsing på yrkesfagene. Det vil vi gjøre ved bl.a. å øke lærlingtilskuddet, satse på flere yrkesfaglærere og investere i bedre utstyr på skolene.

I denne debatten er det grunn til å peke på det trippelparadokset som regjeringen ikke har noe godt svar på. For det første har vi en arbeidsløshet som er i ferd med å bite seg fast. 135 000 mennesker er nå uten arbeid. Det andre

(rammeområda 1, 6 og 18)

er at regjeringen bruker rekordmye oljepenger. Med denne regjeringen har oljepengebruken økt med 100 mrd. kr. Det tredje er at det er mange uløste oppgaver i byer og bygder over hele landet. Paradokset ligger i at regjeringen ikke evner å koble disse tre tingene sammen. Hvorfor greier ikke regjeringen å koble folk og penger for å løse nødvendige oppgaver som kommunene og fylkeskommunene har ansvaret for?

Så vil regjeringspartiene sikkert beskyldte Arbeiderpartiet for at private jobber skal erstattes av offentlige jobber, men det er ikke riktig. For det første kan vi vise til historien. Da Arbeiderpartiet satt i regjering, ble det skapt 350 000 flere jobber – to av tre i privat sektor. For det andre er det uløste oppgaver i kommunene som kan løses av arbeidsledige ingeniører og fagarbeidere. Vi har f.eks. behov for oppgradering av skolebygg, det er behov for mer IKT-kompetanse i kommunene, vi står foran spennende og viktige år når det gjelder velferdsteknologi, vi har et stort behov for å rekruttere nye yrkesfaglærere for å utdanne flere fagarbeidere, det er fylkesveier og kommunale veier som trenger oppgradering, og kommunesektoren er ikke minst viktig når det gjelder å nå våre klimaforpliktelser. Listen kunne sikkert vært gjort enda lenger.

Poenget er at ved å satse på kommunene ville man koblet folk og penger til aktivitet på en langt bedre måte enn med regjeringens skattecuttpolitikk.

Når vi nå behandler det siste statsbudsjettet fra denne regjeringen, er det en anledning til å oppsummere hva regjeringen, bestående av Høyre og Fremskrittspartiet, har gjort på kommuneområdet. Vi har en regjering som ikke har prioritert kommuneøkonomi og utbygging av velferdstjenestene lokalt på samme måte som den rød-grønne regjeringen gjorde. Tallene vi har fått fra Finansdepartementet, viser at veksten i kommunesektorens samlede inntekter har falt, fra en årlig vekst på 2,5 pst. i perioden 2006–2013 til 1,9 pst. årlig med Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen. Hvis man regner ut dette per år, utgjør det en forskjell på om lag 2,5 mrd. kr, som sektoren har gått glipp av med denne regjeringen.

Det er også andre faktorer som underbygger at regjeringen ikke har prioritert skole og lokal velferd spesielt høyt. For det første er sysselsettingsveksten i kommunene rekordsvak – vi må helt tilbake til sist Høyre hadde kommunalministeren, for å finne lignende svake tall. I perioden med rød-grønn regjering var det i snitt en årlig sysselsettingsvekst på 8 500. Dette har falt dramatisk de siste årene og er nå nede på – ja vi nærmer oss 3 000 sysselsatte årlig. Det ansettes langt færre barnehagelærere, sykepleiere, hjelpepleiere og lærere under denne regjeringen. Det viser at vi har en regjering som ikke evner å sette kommunene i stand til å bygge ut velferdstjenestene lokalt.

Det andre eksempelet finner vi i Klassekampen den 9. desember. Siden regjeringsskiftet har norske kommuner økt inntektene fra eiendomsskatt med over 3 mrd. kr – eller 36 pst. Da Høyre-ordføreren i Birkenes i 2015 innførte eiendomsskatt på hus og hytter, uttalte han følgende:

«Jeg tror det er en del sentrale politikere som ikke helt tar innover seg den virkeligheten lokalpolitikkerne må forholde seg til.»

Møtt med disse konkrete eksemplene på at den økonomiske situasjonen i norske kommuner er svak, forsøker kommunalministeren å klamre seg til et halmstrå av et svært teoretisk resonnement om at handlingsrommet er større nå enn tidligere. Vi har i tidligere budsjettdebatter vist at statsrådets resonnement er faglig svakt. Statsråden

utelater fra sine regnestykker helt åpenbare elementer som er viktige for kommunenes handlingsrom. Det er fortsatt ikke mulig å se noen annen grunn til disse teoretiske regnestykkene enn at statsråden ønsker å framstille egen innsats for kommuneøkonomien på en bedre måte enn det er grunnlag for.

Statsråden kommer sikkert til å fortsette med sin tallbruk også i denne debatten, men da kan han iallfall benytte anledningen til å forklare Stortinget hvorfor han i sine regnestykker om handlingsrom utelater 3,5 mrd. kr i pluss fra årene 2011 og 2012, som kommunene har fått med seg videre i årene etter, og de 1,2 mrd. kr i minus fra 2014, som hans regjering ikke kompenserte for.

Dette utgjør en forskjell i de periodene statsråden sammenligner med, på 4,7 mrd. kr. Ved å utelate dette blir hans resonnement om økonomisk handlingsrom dessverre fullstendig verdiløse.

Jeg skulle ønske kommunalministeren hadde rett i sin påstand om at regjeringen satser på kommunene. Det gjør regjeringen ikke, fordi skattecutt er viktigst for Høyre og Fremskrittspartiet.

Arbeiderpartiet mener at skole, helse og omsorg må komme først.

Til slutt tar jeg opp de forslagene som Arbeiderpartiet står bak – alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Helga Pedersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Frank Bakke-Jensen (H) [09:35:23]: Det kunne vært fristende å spørre om representantens synspunkt på konsekvensene av at vi nå får rapporter om fulle klasserom etter at fraværsregelen ble innført, eventuelt hennes synspunkt på de regionale virkningene av at man i Hammerfest bruker – og som Finnmark fylkeskommune har tildelt – 1,5 mill. kr for å legge brostein på Rådhusplassen i Hammerfest kommune.

Men jeg skal heller gå over til kommunereformen og folkeavstemningen om den. Spørsmålet mitt blir: I hvilken grad tror representanten at de forskjellige kommunene har klart å gjøre innbyggerne bevisste på kommunens rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og lokaldemokratisk arena når man i Finnmarks-kommunene kan si at vi har hatt valgdeltakelse helt ned mot 11 pst. i folkeavstemningen om kommunereformen?

Helga Pedersen (A) [09:36:19]: Representanten Bakke-Jensen var inne på fravær og frafall i den videregående skolen i Finnmark. Det er et stort og viktig tema. Jeg er veldig for at elevene skal møte opp til undervisning, men jeg er også veldig for at fylkeskommunene og skolene skal få tilført de ressursene de trenger for å gi god undervisning av høy kvalitet. Jeg vil minne om at kunnskapsministeren fra Høyre i vår lovet at det skulle sendes eksperthjelp da det kom en ny rapport som viste konsekvensene av frafallet. Ekspertene har latt vente på seg, og hans partifeller i storting og regjering har dessverre ikke fulgt opp med å ansette de ekspertene man tradisjonelt bruker i den videregående skolen, nemlig lærere. Det er skuffende at Høyre har bidratt til å kutte ytterligere 100 mill. kr til fylkeskommunene og dermed svekker fylkeskommunenes innsats både på vei og på skole. For øvrig har jeg tillit til lokaldemokratiet og til de

beslutningene lokalpolitikkerne har gjort rundt om i landet, og jeg håper Høyre har den samme tilliten som oss.

Helge André Njåstad (FrP) [09:37:37]: Eg tenkte eg skulle stilla representanten Pedersen og Arbeidarpartiet spørsmål om regionreforma. På Austlandet har me vore vitne til at Arbeidarpartiet lokalt har fire ulike standpunkt, eitt i Østfold, eitt i Oslo, eitt i Akershus og eit fjerde i Buskerud, mens partiet nasjonalt ser ut til å ha bestemt seg allereie, all den tid dei la fram eit forslag i Stortinget om at målet er å slå saman Oslo og Akershus fylkeskommune, då me starta prosessen med regionreform i fjor. Spørsmålet mitt er: Vil ein no etter denne prosessen framleis stå fast ved at ein skal ha ei tvangssamanslåing av Oslo og Akershus fylkeskommune som eit minimum?

Helga Pedersen (A) [09:38:18]: Arbeiderpartiet har aldri sluttet seg til tenkningen om et tall 10 uten at det er nærmere begrunnet. Vi har sluttet oss til at fylkene skal ta en nabopratt, og så må man oppsummere etter det.

Dette er et merkelig spørsmål. Arbeiderpartiet har fremmet forslag to ganger i denne salen om en egen prosess i hovedstadsområdet, og det er ikke bare det at regjningspartiene har stemt imot. Nei, representanter for regjningspartiene har vært her oppe nærmest i panikk og raljert over behovet for en egen prosess i hovedstadsområdet med begrunnelsen at her fungerte alt så bra at det ikke er behov for å se på endringer i det hele tatt. Hadde regjningspartiene støttet oss da vi fremmet dette forslaget, kunne man kanskje fått en helt annen prosess. Når det gjelder Arbeiderpartiet, og hvordan de ulike partiene har stemt rundt om i landet, tror jeg kanskje at Fremskrittspartiet også bør se sine egne folk i kortene hvis de mener det er et problem at det er ulike syn internt i de ulike partiene.

André N. Skjelstad (V) [09:39:31]: Representanten Pedersen var mye innom helse ikke bare i sitt innlegg, men også i sin replikkveksling med Njåstad tidligere.

Det sies mye bra om velferdsteknologi og brukerteknologi i merknadene fra Arbeiderpartiet. Men så blir det et paradoks der. Det er det samme partiet som iverksatte samhandlingsreformen – med ikke minst Bjarne Håkon Hanssen – og da hadde stor tro på å tilføre kommunene kompetanse og ikke minst var med på et kompetanseløft for kommunal sektor.

Så er det flere paradokser her når Arbeiderpartiet stritter så til de grader imot å se på og tilføre den nødvendige kompetansen ved å være med på en kommunereform helt ut. Det er jo det som kunne gitt den nødvendige kompetansen innenfor pleie og omsorg. Ser ikke representanten Pedersen at det er et paradoks i Arbeiderpartiets retorikk? For det er ingen tvil om at mange av landets kommuner per i dag sliter med å kunne rekruttere den nødvendige kompetansen.

Helga Pedersen (A) [09:40:36]: Hvis representanten Skjelstad er på jakt etter paradokser, bør han kanskje se et annet sted enn hos Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet er for kommunesammenslåing der det er fornuftig, og der det er tilslutning til det lokalt. Jeg vil minne om at vi kun for noen uker siden behandlet en kompetansereform her i Stortinget som Arbeiderpartiet foreslo, og hvis jeg husker riktig, stemte representanten Skjelstad imot den. Dessuten foreslår vi nå 3 mrd. kr mer til kommunesektoren, som

ville gjort kommunene og fylkeskommunene i stand til å ansette mange flere av de folkene de trenger. For uansett om man slår sammen noen få eller veldig mange kommuner, tror jeg ikke de ansatte tenker at de skal jobbe gratis i fremtiden. De må betales, og da trenger kommunene penger for å ansette dem.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Frank J. Jenssen (H) [09:41:51]: Høyre har brukt årene i regjering til å ruste Norge for fremtiden.

Vi satser på kunnskap, forskning og samferdsel for at næringslivet skal skape arbeidsplasser og skatteinntekter. Der de rød-grønne gjorde økonomien vår stadig mer oljeavhengig, startet Høyre og regjeringen en helt nødvendig omstilling for å gi Norge flere ben å stå på. Oljeprisfallet viste til fulle hvor rett vi hadde, og hvor feil de rød-grønne tok.

Vente-og-se-politikk er ikke godt nok når utfordringene tårner seg opp. Da trengs det vilje og evne til handling. Derfor omstilles også offentlig sektor. En effektiv og god offentlig sektor er et konkurransefortrinn for næringslivet, den bidrar til trygghet i hverdagen vår, den sørger for omsorg og pleie, og kunnskap i skolen.

Med Høyre i regjering ser vi at statsforvaltningen effektiviseres, tidstyver jakes ned, regler forenkles, kommunene får større frihet fra statlig overstyring, det satses massivt på nye IKT-løsninger som forenkler hverdagen vår, statlige arbeidsplasser flyttes ut av hovedstaden og regionreformen vil gi færre fylkeskommuner.

Opposisjonen vil sikkert si at de er enig i flere av disse sakene, men det er bare ett problem: De gjennomførte ikke da de hadde muligheten. I åtte år var reformbremsene på, og i bremseposene så vi konturene av Senterparti-logoen.

Også kommunereformen er godt i rute. Oppunder 150 kommuner har nå positive sammenslåingsvedtak, og det tikker inn nye vedtak nærmest ukentlig. Ikke alle har en positiv match med nabokommunen, men uansett kan vi allerede slå fast at denne regjeringens frivillige kommunereform på under tre år vil gi den største endringen i norsk kommunestruktur på over 50 år.

Når vi ser hvor mange kommuner som tar behovet for endring på alvor, er det til å undres over at Arbeiderpartiet i denne salen har vært mest opptatt av å undergrave en reform de selv har programfestet som nødvendig.

Samtidig styrker vi kommunenes økonomi. Høyre i regjering sørger for robust og forutsigbar kommuneøkonomi, slik at kommunene på sin side kan gi innbyggerne helsetjenester, eldreomsorg, barnevern og skole med høy kvalitet.

Svartmalingen fra Senterpartiet og Arbeiderpartiet om Høyres politikk var feil før valget i 2013, og den er feil i dag. Begrep som rasering og sulteføring framstår komisk i dag, men det var slike påstander de rød-grønne brukte.

Det er resultatene som teller, og faktum er at kommunenes reelle frie inntekter har økt mer i denne enn i forrige stortingsperiode. Kommunene leverte et historisk høyt driftsresultat i fjor, og det ser bra ut så langt i 2016 også. Regjeringen sikrer reell vekst gjennom budsjettene, ekstra skatteinngang hjelper på, og mange kommuner styrer selv sagt godt innenfor de rammene de har. Kommunal Rapports kommentator skrev for en uke siden:

«Kommune-Norge er inne i gode tider.»

Jeg er fra Trøndelag, og de siste fire årene Senterpartiet hadde kommunalministeren, var realveksten i de frie inn-

tektene i trønderske kommuner på minus 152 mill. kr. Alt- så en rød-grønn kommuneøkonomi-«vekst» på minus 152 mill. kr forrige stortingsperiode, ble snudd til pluss 228 mill. kr i årene 2013–2015 med borgerlig styre. Når man regner inn endringer på grunn av nye oppgaver, kost- nadsvekst og innlemming av øremerkede tilskudd, kan man sammenlikne den reelle veksten i frie inntekter, som jo er det som sier noe om kommunenes økte – eventuelt re- duserte – økonomiske handlingsrom.

For andre landsdeler finnes liknende tall, ikke minst for de nordligste fylkene. For landet som helhet har kommu- nenes økonomiske handlingsrom økt mer under denne re- gjeringen enn det gjorde i forrige stortingsperiode.

Så må vi være forsiktige med å tegne glansbilder. Selv om mye går bra, må kommunene fortsatt gjøre harde pri- oriteringer innenfor sine rammer. Men den elendighetsbe- skrivelsen opposisjonen har bedrevet, står rett og slett ikke til troende.

Høyre omstiller og moderniserer i stat og kommune, vi styrker kommunenes mulighet til å levere velferd og fylke- nes mulighet til å levere god skole og bedre fylkesveier, og vi har rekordvekst i samferdselsbudsjettene – det blir bed- re veier og infrastruktur, som gjør godt for næringsliv og framkommelighet i hele landet. Den mest distriktsvennli- ge politikken er den som trygger og skaper flere jobber, som har en ja-holdning til lokale initiativ, enklere regler, lavere skatter og en bedre offentlig sektor. Derfor er det det vi prioriterer.

Det eneste sikre vi vet om alternativet, er at Arbeider- partiet har en skatteregning til norske arbeidsplasser – i by og i bygd – i en ukjent milliardklasse. Valget handler om vi vil ha en politikk som gir flere jobber som bidrar til statsbudsjettet, enn som lever av statsbudsjettet. Da står valget mellom en Høyre-ledet regjering som vil skape mer, og en Arbeiderparti-regjering som vil skatte mer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [09:47:05]: Den såkalte avby- råkratiserings- og effektiviseringsreformen, ABE-refor- men, pålegger det offentlige å spare penger. Hos Statsmi- nisterens kontor skal det ikke spares penger. Der skal pen- gebruken økes.

Statssekretær Julie Brodtkorb ved Statsministerens kontor uttaler:

«Det er prinsipielt viktig at også Statsministerens kontor deltar i effektiviseringsreformen som et signal. Men det må være utredet ...»

Da er det fristende å spørre representanten Jenssen: Hvilken utredning viser man til når man nå kutter f.eks. i midlene til Helse Sør-Øst, sykehusene, med 767 mill. kr? Hvilken utredning hadde man i forliket når man valgte å gå inn for det kuttet til sykehusene, mens Statsministerens kontor altså slipper unna og heller får en økning?

Frank J. Jenssen (H) [09:48:02]: Jeg har registrert at Arbeiderpartiet i sitt alternative opplegg også har lagt inn en betydelig effektiviseringsgevinst innenfor statlig sek- tor, om enn ikke synliggjort dem for alle postene – men det er en egen debatt.

Ellers stoler jeg på at Statsministerens kontor også dri- ver effektivt og er opptatt av å drive sparsommelig og ef- fektivt, som alle andre i offentlig sektor er. Vi vet at det fortsatt er mulig i hele offentlig sektor – i helsesektoren så

vel som i kommunene – å gjøre ting annerledes, få logis- tikken og rutineene til å gå bedre opp, sånn at man får bedre kvalitet, mer helse og mer kunnskap ut av de kronene man forvalter.

Heidi Greni (Sp) [09:48:57]: I forrige uke kunne vi lese i media at representanten Jenssen kalte mine spådom- mer om at hvis regjeringen fortsetter, så ville det bli en storstilt tvangssammenslåing, skremselspropaganda. I valgkampen i 2013 i Sør-Trøndelag, der vi begge kommer fra, ble mine påstander om at Høyre ville foreslå tvangs- sammenslåing i denne perioden, kalt skremselspropagan- da. Høyre kunne garantere at det ikke ville bli foreslått tvangssammenslåing. Jeg har det bl.a. på teip fra TV-de- batten i Tydal.

I Aftenposten i dag står det at regjeringen vil foreslå tvangssammenslåing av 15–20 kommuner. Det står sågar at dette skal framskyndes til februar og ikke behandles i ju- ni, som har vært en forutsetning i denne prosessen hele ti- den. Hvis dette stemmer, har skremselspropagandaen min fra 2013 blitt en realitet.

Hvorfor har Høyre gått helt vekk fra dette valgloftet?

Frank J. Jenssen (H) [09:50:01]: Høyre står ved sine valglofter. Vi gjennomfører en kommunereform som er frivillighetsbasert, som gjør at vi ved hjelp av dyktige kommunepolitikere får en betydelig reduksjon av kom- muneantallet i Norge, og vi får mange flere robuste og ster- ke kommuner. Det er det ene valgloftet vi har gitt, og det gjennomfører vi i godt samarbeid med norske kommuner – dvs. norske kommuner går foran og gjør den jobben.

Så finnes det en unntaksbestemmelse, og den har jo det- te storting vedtatt. Det vet Greni, for hun var med på den debatten da den ble vedtatt i 2014. Vi har sagt at det unn- taksvis kan være behov for at Stortinget gjør vedtak som gjør at man får fornuftige regionale løsninger. Men det er en unntaksbestemmelse, ikke en hovedbestemmelse, slik Senterpartiet prøver å framstille det som. Når Senterpartiet i tillegg prøver å gi spådommer om hva som skal skje i nes- te stortingsperiode, og at det da blir en slags tvangstegning av nye kart, mener jeg faktisk at Senterpartiets represen- tant begir seg inn i spådomsbransjen, og i spådomsbran- sjen sies det som kjent mye rart.

Karin Andersen (SV) [09:51:17]: Representanten Jenssen sier at de har hatt harde prioriteringer, men det er litt vanskelig å skjønne når man gir skattegaver til de ri- keste i 20 milliarder-klassen, som ikke skaper arbeids- plasser. Det er bevist: Det er flere arbeidsledige nå enn før.

Noe av det som er problemet med dette, er at dette kom- binert med et skattesystem som generelt er rigget for bo- ligspekulasjon, gjør at vi får store problemer for mange unge som skal inn på boligmarkedet, og ikke minst mange som sliter med å betale utgiftene sine. Og regjeringen har nå en bostøttepolitikk som gjør at det er mange titusener færre som får bostøtte nå, enn det var for bare noen år si- den – der vi er flere mennesker, der boligprisene øker, der inntektene til dem som er vanskeligstilte, står nesten stille.

Da må jeg spørre representanten fra Høyre: Hva er grunnen til at Høyre ikke ser SVs forslag i den saken – nemlig at vi er nødt å oppjustere bostøtten kraftig, slik at ikke flere nå får problemer med rett og slett å beholde hjemmet sitt?

Frank J. Jenssen (H) [09:52:30]: La meg minne om at det er denne regjeringen som har startet en oppjustering av bostøtten. Vi gjør den mer treffsikker, og vi bruker også mer oppdaterte inntektstall for dem som skal motta bostøtte. I tillegg har regjeringen denne uken varslet endringer i retningslinjene for kredittmarkedet, som også gjør at prispresset i boligmarkedet skal bli dempet.

Vi har en sosial boligpolitikk. Vi har en målrettet og god bostøtteordning, og det skal vi fortsatt ha. Og ikke minst må vi sørge for at vi får en ja-holdning som gjør at vi får flere boliger inn i markedet, at vi får bygget flere boliger, som gjør at det blir flere boliger tilgjengelig også på annen- og tredjehåndsmarkedet, som gjør at flere kan komme seg inn på boligmarkedet. Det er i bunn og grunn det mest sosiale vi kan gjøre i boligpolitikken, nemlig å sørge for en ja-holdning som gjør at kommunene får lagt til rette for at det bygges flere boliger.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Marie Ljones Brekke (KrF) [09:53:42]: Jeg hadde gleden av å møte som vararepresentant i starten av denne budsjettprosessen og har nå også gleden av å være med helt i slutfasen. Det har gjort at jeg har fulgt denne prosessen både fra innsiden og fra utsiden, og jeg må si at jeg er glad for at det ble en enighet i budsjett-dramaet som utspilte seg mellom Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringspartiene. Det landet godt, og det er mye å glede seg over i budsjettavtalen.

Likevel tenker jeg at det er viktig at det snakkes om de utfordringene som kommunesektoren står overfor. Den veksten man snakker om, forsvinner noe, på grunn av demografiendringer, pensjonsforpliktelser og noen grep som faktisk gjøres i budsjettet, som f.eks. å heve innslagspunktet for refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester.

Men mest av alt gleder jeg meg over at budsjettet ga et betydelig løft for de aller yngste – flere ansatte i barnehagene, med en helårsvirkning på over 400 mill. kr. Dette er et viktig gjennomslag for barna og vil gi bedre kvalitet i barnehagene. Dette styrker kommunene ettersom det er de som har ansvaret i hverdagen for de fleste av barnehagene. Samtidig sikrer vi at flere familier får et reelt valg helt fra starten av barnets liv, ved å øke kontantstøtten til 7 500 kr per måned for ettåringene.

I fjor fikk vi gjennomslag for økt lærertetthet for de yngste elevene i skolen. Det er en satsing vi er glade for å se en økning på i år, på 460 mill. kr, noe som er en fullfinansiering av to lærere i klasser på over 16 elever.

Den senere tid har det blitt avdekket forferdelige overgrep mot barn. Vi må holde trykket oppe og har fått gjennomslag for en økning på over 0,5 mrd. kr til innsats mot vold mot barn.

Innenfor denne kommunalkomiteen forvaltes viktige virkemidler i distriktspolitikken. Vi er glade for at det er satt av 40 mill. kr til tapskompensasjon til fylkeskommuner som kom særlig dårlig ut av det nye inntektssystemet. Dette gjelder særlig ferje- og båtfylker. Vi har økt de regionale utviklingsmidlene med 200 mill. kr, men det var ikke uten kamp. Riktignok gikk det meste til andre distriktspolitiske virkemidler, men et viktig verktøy i fylkeskommunenes verktøykasse var blitt fjernet av regjeringen. Det er litt uforståelig, og vi er glade for at vi fikk reversert dette til en viss grad.

Vi står overfor en regionreform som vil bli helt vesentlig for effektiv distriktspolitikk i årene framover. Regionene kan styrke og videreutvikle ulike fortrinn og styrker som de har. Det må de få verktøy og handlefrihet til. I det perspektivet blir det enda mer underlig at regjeringen valgte å gjøre store inngrep i fylkeskommunenes handlingsrom.

Vi i Kristelig Folkeparti jubler sjelden over budsjettek-nikaliteter, men i kommunalkomiteens innstilling er det en slik teknikalitet som det er verdt å glede seg over. Sametinget har i mange år fått sine bevilgninger over flere poster og fra flere departementer. Det skal nå startes et arbeid med å se på hvordan en kan samle disse bevilgningene på én post, slik at Sametinget blir helt selvstendig.

Som sagt gleder jeg meg over at det ble en enighet om budsjettet, og vi er glade for at Kristelig Folkepartis stem-pel vises godt på kommunalfeltet.

Stine Renate Håheim (A) [09:57:56]: Takk til representanten Ljones Brekke for et godt innlegg. Det var en sterkere kritikk av regjeringspartiene enn jeg har hørt på lenge fra Kristelig Folkeparti, så det er tydelig at det har vært krevende runder.

Når det er sagt, oser jo innlegget til representanten fra Kristelig Folkeparti av ambisjoner på vegne av barn, på vegne av unge og på vegne av velferdstjenester i kommunene. Da blir mitt spørsmål: Tror ikke representanten at det hadde vært enklere å få til mer velferd i kommunene dersom man hadde gått til opposisjonen, som jo har flere milliarder mer til nettopp velferdstjenester i kommunene?

Marie Ljones Brekke (KrF) [09:58:36]: Hvordan kommuneøkonomien hadde sett ut om samarbeidet gikk andre veien, er ikke lett å svare på. Men for Kristelig Folkeparti er det viktig å presisere at dette handler om en helhet. Vi er utrolig godt fornøyd med en del av det vi har fått igjennom sammen med regjeringen. Jeg kan nevne flere lærere i småskolen, økt bemanning i barnehagene, økt kontantstøtte, historisk økning i engangsstønad ved fødsel, for å nevne noe. I familiesatsing og satsing på miljø og bistand har vi fått mye igjennom sammen med regjeringen, og vi er derfor fornøyd med helheten i budsjettet.

Frank J. Jenssen (H) [09:59:28]: Jeg registrerer det representanten Ljones Brekke nå sier – at man er fornøyd med mye av det man har fått gjennomslag for. Jeg tror jeg kan skrive under på at Kristelig Folkeparti har fått betydelig gjennomslag både i dette og i tidligere budsjett på områder som åpenbart har vært viktige for Kristelig Folkeparti.

Et område hvor vi har felles interesse, er løftet for å få til flere lærere i tidlig innsats i skolen. Der har budsjettfor-liket ytterligere styrket den innsatsen med rundt 460 mill. kr, slik at det nå blir over 1,3 mrd. kr mer til flere lærere på første til fjerde trinn. Er Kristelig Folkeparti enig i at dette også er noe av det viktigste vi kan gjøre for å hindre frafall videre i de senere utdanningsårene?

Marie Ljones Brekke (KrF) [10:00:38]: Absolutt. Som lærer er det veldig kjekt å se at en satser videre på tidlig innsats, for jeg er overbevist om at å oppleve tidlig mestring i utdanningsløpet vil være med og påvirke hvordan en ser på utdanning, og hvordan en opplever utdan-

ningsløpet videre. Jeg tror at en av de viktige grunnene til frafallet i videregående skole bl.a. er – som det blir slått fast – at mange sliter med elementære kunnskaper når de går ut av 10. klasse. Det tenker jeg er noe av det som blir viktig for Kristelig Folkeparti å satse på videre, slik at tidlig innsats ikke bare blir en begrenset satsing over en kort periode, men at det er en satsing som må fortsette i årene framover.

Heidi Greni (Sp) [10:01:35]: Kristelig Folkeparti har i budsjettinnstillingen en merknad som viser et forslag om å øke bevilgningen til ressurskrevende tjenester med 330 mill. kr. Det er et forslag likelydende med Senterpartiets. Regjeringen sender en ekstraregning til kommunene gjennom å øke innslagspunktet for statlig refusjon, som vil gjøre det vanskelig å få dekt inn dette for kommunene. Resultatet kan bli at tilbudet til de aller svakeste vil bli dårligere.

Kristelig Folkeparti sier i sin merknad:

«Dette gjelder tjenestene til de mest sårbare i samfunnet, som sterkt funksjonshemmede, alvorlig trafikk-skadde og andre med særlige utfordringer og hjelpebehov. Det etterlater dessuten kommunene i en skvis mellom å gi disse menneskene et forsvarlig tilbud og å foreta kutt til andre viktige formål.»

Lell er Kristelig Folkeparti med på disse kuttene i budsjettforliket. Hvordan kan dere forsvare dette i lys av de merknadene som dere har i innstillingen?

Marie Ljones Brekke (KrF) [10:02:34]: Jeg takker for replikken.

Det er helt riktig at Kristelig Folkeparti har vært opptatt av å sikre at de ressurskrevende tjenestene ikke i for stor grad blir berørt. Dette er sårbare mennesker, og det er helt riktig, som representanten refererer til, at vi la 330 mill. kr inn til dette i vårt alternative budsjett.

Vi har fått gjennomslag for mye, men vi har ikke fått gjennomslag for alt. Vi synes det er beklagelig at regjeringen har lagt opp til at innslagspunktet heves, men det er noe som vi dessverre ikke har fått omgjort i løpet av forhandlingene. Men Kristelig Folkeparti er glad for den helheten som budsjettet har blitt til.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Heidi Greni (Sp) [10:03:38]: Det har vært en lang og tung vei fram til avklaringer i budsjettarbeidet dette året. Det kunne for så vidt vært greit om et i utgangspunktet dårlig budsjett hadde blitt mye bedre. Men dessverre, slik ble det ikke.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett for 2017 preges av til dels kraftige omfordelinger som svekker den regionale utjamningen av budsjettmidlene. Dette er ikke blitt rettet opp i budsjettforliket. Budsjettforliket har derimot bidratt til å forsterke den statlige overstyringen av hvordan rammebevilgningene til kommunene og fylkeskommunene skal disponeres. Dette illustreres av en budsjettmerknad fra flertallspartiene der de viser til at de generelle overføringene gjennom innbyggertilskuddet reduseres med mer enn 400 mill. kr til fordel for ulike ørmerkede ordninger.

I regjeringens budsjettframlegg er det innledningsvis et punkt om levende lokaldemokrati. Her hylles rammestyring som prinsipp, og det heter:

«Rammestyring er en forutsetning for at kommunene skal ha et handlingsrom, slik at de kan fungere som lokale demokratier som kan gjøre lokale og individuelle tilpasninger av tjenestene og foreta egne veivalg.»

Det må ha vært dårlig kommunikasjon mellom departementets ledelse og dem som har framforhandlet budsjettforliket. Resultatet svekker rammestyringen som hylles i proposisjonen.

Senterpartiet har gjort kraftige oppjusteringer av ramme- til kommunene og fylkeskommunene i sitt alternative budsjett. Dette er nødvendig om vi skal inkludere hele landet i våre ambisjoner for velferdsutviklingen i 2017. Det dreier seg om likeverdige muligheter for utvikling av arbeidsplasser og for tilgangen på offentlige tjenester som skole, helse og omsorg.

Senterpartiet øker de samlede overføringene til kommunesektoren med over 4 mrd. kr. I dette ligger det 2 mrd. kr til økt kommuneramme og 1 mrd. kr til økt ramme til fylkeskommunene.

Når regjeringen og talspersoner for disse partiene skryter av satsingen på kommunesektoren, unnlater de å nevne kuttene. Gjennom neste års budsjett sender flertallet en ekstraregning til kommunene på 330 mill. kr for tilbudet til ressurskrevende tjenester. Dette hadde jeg virkelig trodd ville bli rettet opp i forliket. Men nei, Senterpartiet får ikke støtte for å reversere dette kuttet.

I 2015 vedtok flertallet på Stortinget regjeringens forslag til nytt inntektssystem for fylkeskommunene. I årets budsjett kommer nytt inntektssystem for kommunene. Kostnadsnøklene i inntektssystemet skal oppdateres jevnlig. Det mener jeg også, men de endringene som regjeringen får støtte til, er langt mer enn en faglig oppdatering. Både for fylker og kommuner skjer det en omfordeling som endrer mulighetene til å tilby likeverdige tjenester. Jeg registrerer at Venstre i en egen merknad er svært fornøyd med den tappingen av inntekter som mange kommuner vil oppleve som følge av nytt inntektssystem. Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre har vært en «pådriver for kommunereformen og fant sammen med regjeringen fram til et fornuftig nytt inntektssystem som premierer små kommuner og slår seg sammen».

Det skrytes altså av at det nå ikke blir likeverdige tjenester i norske kommuner. Fornuften i det nye inntektssystemet er ikke bedre enn at regjeringen, Kristelig Folkeparti og Venstre har forslag som skal lappe på disse uheldige virkningene. En tapskompensasjonsordning til fylkeskommunene ble nødvendig, og Venstre og Kristelig Folkeparti mener at små kommuner som ufrivillig er blitt stående for seg selv, bør få kompensasjon.

Jeg synes Stortingets politikk for rammeoverføringen til kommunene nå fører på ville veier. Vi trenger gjennomarbeidede inntektssystem for kommunesektoren, ikke et lappverk som følger av at inntektssystemet blir brukt til andre formål enn likeverdige tjenester mellom kommunene.

Senterpartiet styrker bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikken med 600 mill. kr. Budsjettforliket har økt rammen til regionale utviklingsmidler med 200 mill. kr. Problemet er at halvparten av dette tas fra fylkeskommunenes ramme. Pengene tas fra fylkene og gis til fylkene. Dette er i tråd med svært mange andre omdisponeringer i budsjettforliket. Bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikk er dramatisk redusert de siste årene.

I meldingen om regionreformen sa regjeringen at den ville styrke fylkeskommunenes rolle som samfunnsutvik-

ler. Det står i sterk kontrast til at bevilgningene til dette området er halvert.

Senterpartiet har lagt fram et budsjett for å ta hele Norge i bruk. Vårt budsjett har som mål å skape likeverdige utviklingsmuligheter og tjenestetilbud til folket. Vårt budsjett er derfor et tydelig alternativ til sentraliseringslinjen som følges av regjeringen og deres støttespillere i vedtak her på Stortinget i dag.

Til slutt vil jeg fremme Senterpartiets forslag og varsle om at vi støtter forslag nr. 18, fra SV.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bjørn Lødemel (H) [10:09:13]: Vi har ei regjering som satsar på kommunesektoren, og tala er klokkeklare: I 2015 oppnådde kommunesektoren sitt beste netto driftsresultat sidan 2006. Medan den gjennomsnittlege realveksten i kommunane i åra 2009–2013 var 1,4 pst., var veksten i gjennomsnitt 2,2 pst. i 2013–2016. Veksten i frie inntekter per innbyggjar var 0,1 pst. i 2009–2013, medan den var 1,1 pst. i perioden 2013–2016.

Det mangla ikkje på skremsel frå raud-grøne politikarar som gjennom heile valkampen 2013 hevda at Høgre i regjering ville svelteføre kommunane. No er alt dette blitt gjort til skamme. Innser representanten Greni at dei tok feil i valkampen 2013, og vil ho gje regjeringa ros for ei sterkare satsing på kommunane enn det den raud-grøne regjeringa klarte?

Heidi Greni (Sp) [10:10:13]: Senterpartiets alternative budsjett ville gitt et bedre utgangspunkt for kommunebudsjettet i samtlige 428 kommuner i Norge. Den kraftige omfordelingen som regjeringen har lagt inn, ville vi rettet opp i, men samtidig ville altså samtlige av de 428 kommunene fått et mye bedre utgangspunkt for budsjettet sitt.

Jeg følger litt med i lokalmediene i Sør-Trøndelag, og når jeg ser referater fra kommunestyremøter som foregår i desember, er det stort sett krise. Hvordan skal de prøve å unngå ROBEK? Hvordan skal de klare å finansiere de store kuttene? Hvordan skal Tydal klare å ta det kuttet på 7 mill. kr som regjeringen nå legger opp til, i og med at de ikke vil gjøre noe med kapitaliseringsrenten? Tvert imot er kommuneøkonomien av en slik art at de tvinger kommuner til å slå seg sammen. Jeg kjenner meg rett og slett ikke igjen i det bildet som tegnes. Da må medieoppslagene være helt feil i forhold til det som er virkeligheten der ute.

Helge André Njåstad (FrP) [10:11:34]: Avisoppslaga i desember er no ganske like dei som var under dei åtte raud-grøne åra. Kommunepolitikarar jobbar med å få budsjetta i hop fordi ønska alltid er større enn tilgjengelege midlar.

Det er mogleg eg høyrde litt feil, men eg fekk nesten eit inntrykk av at representanten Greni syntest at budsjettet vart verre etter forliket. Eg synest i så fall det er rart at Senterpartiet synest det når Kristeleg Folkeparti og Venstre har lagt inn meir pengar til distriktspolitikk enn dei satsingane som allereie låg inne i budsjettet.

Det eg har tenkt å spørja om, gjeld angrepet på øyremerkte tilskot. I hovudsak har me gått i retning av å gje meir tillit til lokaldemokratiet. Det er gjort eit unntak ved at delar av posten til tidleg innsats i skulen vart til ein endå

større tilskotspost. Men om det er slik at ein er så mykje imot øyremerkte tilskot – kvifor var det endå meir øyremerkte tilskot i dei åtte åra Senterpartiet sat i regjering?

Heidi Greni (Sp) [10:12:34]: Senterpartiet er imot øremerkede tilskudd som en varig ordning. Men når en innfører nye oppgaver til kommunene, kan øremerkede tilskudd i en overgangsperiode være en god løsning.

Forliket har øremerket mer både på fylkeskommunal side og på kommunal side. En kan godt kalle det en satsing når en satses på flere lærere i barneskolen – det er for øvrig en satsing vi absolutt støtter, fordi jeg mener tidlig innsats er viktig i skolen, men å kalle det en satsing når en flytter penger fra de frie midlene, som kommunene selv kan disponere, til å legge dem til bruk på lærere i barneskolen, er ikke det noen satsing, det er bare en øremerking av frie midler.

KS' kommentar i høringsrunden i komiteen var veldig tydelig: Her er det ikke noe spillerom for kommunene. Det som er kalt frie midler i utgangspunktet, vil bli bundet opp på underliggende kostnader som ikke er kompensert. Og når det da i tillegg i den avtalen er tatt fra de frie midlene og de er blitt øremerket, vil situasjonen bli enda mer krevende for kommunene. Handlingsrommet er borte. Kommunene har bundet opp alle midlene som ligger i budsjettet.

André N. Skjelstad (V) [10:14:00]: Jeg må si at jeg hørte med interesse på innlegget til representanten Greni. Så tenkte jeg at nå må hun vel etter hvert kunne fortelle litt om egen politikk også i stedet for bare å angripe sentrumpartiene og regjeringen.

Jeg kan tenke meg å spørre representanten Greni så hun får mulighet til å fortelle litt om egen politikk. I forslaget til budsjett foreslår Senterpartiet å kutte i det nye tilskuddet som heter regionsentertilskudd, som jeg i hvert fall har fått en klar oppfatning av, når jeg har vært rundt omkring i landet, at veldig mange av Senterparti-ordførerne rundt om er veldig godt fornøyd med, for dette er et motsvar til storbytilskuddet. Da må jeg si jeg er overrasket over at Senterpartiet faktisk vil kutte det håndslaget for å få mulighet til å skape sterkere regionale sentre rundt omkring i hele landet som et klart motsvar til storbytilskuddet. Det overrasker meg, og det ønsker jeg gjerne svar på ...

Presidenten: Da er tiden ute!

Heidi Greni (Sp) [10:15:06]: Regionsentertilskuddet er vel noe av det minst forståelige i hele budsjettforslaget. Det vil gi ulikheter mellom to nabokommuner – en kommune som var et regionsenter i 2010, skal altså underfinansieres med kanskje 10 mill. kr–20 mill. kr i 2018 i forhold til nabokommunen, som blir et regionsenter fordi den slår seg sammen med andre kommuner. Det er helt uforståelig for meg at representanten Skjelstad kan stå her og forsvare et system som gjør at det blir veldig ulik kvalitet på tjenestene i to nabokommuner fordi den ene tilfeldigvis hadde 9 000 innbyggere før kommunereformen og den andre tilfeldigvis får 9 000 innbyggere etter kommunereformen. Det er helt uforståelig at de vurderer en slik ordning, som vil gi helt ulike tjenester for innbyggere i elers like kommuner.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

(rammeområda 1, 6 og 18)

André N. Skjelstad (V) [10:16:21]: Denne høsten har vi, i tillegg til å behandle budsjettet, holdt på med flere ting på Stortinget. Regjeringen har sammen med Venstre også arbeidet for gjennomføring av to store reformer, kommunereform og regionreform. Grunnlaget for de to reformene er forståelse av at en framtidsrettet distriktpolitikk vil være med på å skape regionsentre som kan virke som vekstmotorer utenfor storbyene. For å lykkes med det er det viktig å skape større og mer robuste kommuner som i økende grad evner å håndtere de store oppgavene de blir tildelt. Samtidig har det i forbindelse med prosessen vært viktig for Venstre å skape levedyktige og framtidrettede regioner som kan ta hånd om en rekke oppgaver som for øyeblikket tilfaller staten. Venstre har i så måte vært en pådriver for at det er finansielt grunnlag for at kommuner og fylkeskommuner styrkes, ikke svekkes, i dette budsjettet.

Når vi snakker om kommuneøkonomi, snakker vi nemlig ikke bare om grå byråkrater, tilskuddsordninger og budsjetter. Vi snakker om pleie og omsorg, om de hedersmenn og -kvinner som hver dag legger sin sjel i å ta vare på våre foreldre, søsken og barn. Det er de som sørger for at en, uavhengig av helsetilstand, skal bli behandlet med verdighet.

Jeg vil i denne sammenheng understreke Venstres støtte til merknaden om bl.a. å innføre en overgangsordning for å sikre at bygg blir tilrettelagt for fjernvarme der kommunen har vedtatt at det er tilknytningsplikt til fjernvarme. At det nasjonale byggregelverket inneholder en sånn tilretteleggingsplikt, er logisk og bygger opp under lokaldemokratiet.

Et av de viktigste grepene som er tatt i dette budsjettet, og hvor jeg ønsker å berømme regjeringspartiene for deres velvillighet, er å være med på å se på en tapskompensasjon, som representanten Greni harselerte over, og som etter hennes mening tydeligvis er uvesentlig. Det synes jeg faktisk vi har fått til, for man kan ikke nødvendigvis nivelere det med en gang. Derfor var det viktig for oss og Kristelig Folkeparti at tapskompensasjonen ble videreført. Dette er limet som gjør at vi kan ha de videregående skolene i distriktene – det gir forutsigbarhet. Det gir også forutsigbarhet for et solid skoletilbud. Dette er et klart tegn på at distriktene og regionreformen underbygger tiltroen til det nye regionnivået.

Når folk bestemmer seg for å bosette seg i distriktene, er tilgangen til gode skoler helt avgjørende. Derfor er det så viktig å sikre nettopp dette. I påvente av et nytt inntektsystem, som vi er nødt til å få når vi får på plass de nye regionene, de nye fylkene, vil dette være overgangsordninger som er helt nødvendige.

Det samme gjelder regionale utviklingsmidler. Regionale utviklingsmidler og bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger er viktige verktøy for næringsutvikling i distriktene – jeg har selv sittet i fylkestinget i flere perioder. Dette er viktig for også å kunne være motor når det gjelder dette. Det samme gjelder styrking av Siva, som bidrar til innovasjonssenter, bl.a. på Steinkjer, og i Romsdal har vi Innovasjonssenter Åndalsnes, vi har innovasjonsbygg på Ås, og vi har Tindved kulturhage og planlegging av inkubatorordning, eksempelvis på Gardermoen – for å nevne noen. Dette er ordninger som det er viktig at også det regionale nivået fortsatt får holde på med.

Næringsutvikling handler ikke bare om infrastruktur, men også om å bruke regionale utviklingsmidler til det.

Disse midlene er det viktig at fylkeskommunen selv forvalter. Som demokrat tror jeg på nærhetsprinsippet, at folk best bestemmer over egen hverdag. Stortinget har ikke råd til å trekke det prinsippet i tvil ved i økende grad å ta beslutninger bort fra det.

Flere tilskuddsordninger som er viktige, er bl.a. Interreg-midlene, som fører til at man har større samhandling også over riksgrensene. Jeg vil sette våre fylkeskommuner i stand til å skape interregionale utviklingsprosjekt med naboregionene, det har betydd mye for mange. Det er ingen tvil om at det vil være viktig framover, også når vi får de nye regionene, de nye fylkene, på plass. Jeg har i løpet av denne budsjettprosessen sett hvor viktig samarbeidet er, og hvor negativt utfallet er hvis man kutter i bevilgninger til noe som allerede er igangsatt.

Jeg gjentar meg selv: For at regionreformen skal bli en suksess, er vi avhengig av å styrke finansieringen av fylkeskommunene, ikke svekke den.

Budsjettet som nå er presentert, sikrer en seriøs distriktssatsing som står i forhold til den målsettingen som regjeringen, sammen med Venstre, har satt seg når det gjelder regionreformen. Derfor ønsker vi klarere formuleringer, som sikrer kompensasjon for kommuner som har gått inn for sammenslåing, men som på grunn av andre kommuners manglende vilje blir stående utenfor. Dette blir det ikke flertall for i komiteen, men vi kommer til å fortsette å kjempe for at sammenslåing skal lønne seg – som også representanten Njåstad svarte representanten Greni i en tidligere replikkveksling.

I Venstres alternative budsjett var vi enda mer offensive når det gjaldt å legge til rette for en framtidsrettet distriktpolitikk. Ikke alt vi ønsket oss i budsjettet, ble med, men jeg kan med trygghet si at budsjettet bidrar til et sterkere Distrikts-Norge som gjør at det er mulig for våre barn å bosette seg i alle deler av landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirin Sund (A) [10:21:26]: I Venstres alternative budsjett er det flere satsinger på kommunesektoren, men det er også flere eksempler på at Venstre har fått lite gjennomslag for det i budsjettavtalen med regjeringen. Venstre satte i sitt alternative budsjett av penger til flere barnehageplasser. I budsjettforliket ble det mindre penger til barnehageplasser på grunn av økt kontantstøtte. Venstre satte av penger til minstenorm for sosialhjelp. Det nådde ikke inn i budsjettavtalen. Venstre reverserte kuttet til ressurskrevende tjenester, heller ikke her ble det gjennomslag. Styrkingen av det kommunale barnevernet eller reversering av endringene i diagnoselisten for fysioterapi fikk Venstre heller ikke gjennomslag for, og heller ikke for økning i kommunenes frie inntekter.

Da er spørsmålet mitt til representanten Skjelstad: Vil Venstre si at det er vanskelig å få regjeringspartiene med på å styrke kommuneøkonomien?

André N. Skjelstad (V) [10:22:38]: Det er en lang rekke tiltak i vårt alternative budsjett, og jeg setter pris på at Eirin Sund er såpass fornøyd med akkurat det. Men i forhandlinger er man også nødt til å se hva som er mulighetsrommet. Som jeg sa i stad, har innretningen på budsjettet blitt bra. Vi når selvfølgelig ikke fram med alt.

Eirin Sund har rett i at det ikke er et primært mål for Venstre å øke kontantstøtten. Vi mener helt tydelig at det

å ha god barnehagedekning er bedre og mer målrettet for dem det gjelder. Selvfølgelig kan det finnes unntak for folk som på grunn av geografi ikke har mulighet til å ha barnehageplass, men i utgangspunktet mener jeg at å ha en god barnehage er god integreringspolitikk og også god politikk for familien og ikke minst for ungene.

Heidi Greni (Sp) [10:23:41]: Som jeg var inne på i innlegget, sier Venstre seg svært fornøyd med kutt i inntektene til mange kommuner som får store nedtrekk på grunn av det nye inntektssystemet. Venstre skriver at

«Venstre har vært en ivrig pådriver for kommunereformen og fant sammen med regjeringen fram til et fornuftig nytt inntektssystem som premierer kommuner som slår seg sammen».

Ja, Venstre har bidratt til store omfordelinger. 92 kommuner mister 500 mill. kr som følge av disse endringene når de trer i kraft. I Senterpartiet mener vi inntektssystemet for kommunene skal sikre folk i hele landet, i by eller i distrikt, i små eller store kommuner, likeverdige tjenester innenfor skole, eldreomsorg, helse, barnehage osv. Forstår jeg det rett når jeg oppfatter det slik at dette ikke er Venstres inngang til inntektssystemet, at Venstre derimot mener at inntektssystemet først og fremst skal brukes til å overstyre lokal folkevilje når det gjelder struktur og samarbeidsformer mellom kommunene, slik at Venstres rikspolitiske mål kan realiseres?

André N. Skjelstad (V) [10:24:51]: Jeg synes det er uhyre interessant at representanten Greni påpeker at bl.a. Senterparti-Kommunen Steinkjer skal miste sitt region-sentertilskudd på om lag 5 mill. kr. Jeg kommer selvfølgelig til å ta opp det, for dette er interessant. Hvis Senterpartiet igjen kommer til makta, bekrefter de nå med all tydelighet at regionsentertilskuddene som vi har fått innført, blir fjernet.

Det må være sånn at ethvert inntektssystem må ha som basis at det skal tilrettelegge for gode tjenester i alle kommuner. En kan ikke bare ha beregninger i forhold til hvor kommunene ligger – det må også gis kvalitativt gode tjenester i alle landets kommuner. Det virker dessverre ikke som at representanten og Senterpartiet er enig i det.

Karin Andersen (SV) [10:25:43]: Etter budsjettforliket må vi dessverre konstatere at Venstre også har valgt Høyre og Fremskrittspartiet foran satsing mot barnefattigdom og klimakutt, som kunne betydd noe. Det er kanskje denne regionreformen, at man skal tegne og ommøblere hele Norge uten innhold, som er det viktigste for Venstre når det kommer til krita, men jeg håper i det lengste at klimaengasjementet er stort. Der har kommunesektoren et stort ansvar både for å redusere egne klimagassutslipp og for å forberede seg på mer ekstremvær. Jeg vet Venstre har slåss inn noen penger, men det SV foreslår, er en varig låneordning – på linje med den kommunene har for å bygge sykehjem – for at kommunene skal kunne ta disse store investeringsløftene som er nødvendige for å kunne ruste seg mot mer ekstremvær. Hvorfor er ikke Venstre enig i et slikt behov?

André N. Skjelstad (V) [10:27:06]: Mye av det som representanten Karin Andersen påpeker, kan være veldig fornuftig innimellom – ikke minst det å se på beredskapen rundt omkring i norske kommuner ut fra et klimaperspek-

tiv. Derfor mener jeg helt klart at selv om representanten harselerer med behovet for sterkere regioner, er det ingen tvil om at sterkere regioner, sterkere kommuner, i mye større grad enn med dagens struktur vil ha en sterkere og bedre beredskap for å håndtere også uheldige hendelser som det ikke er mulig å forutsi. Det overrasker meg litt at ikke SV klarer å se at større kommuner og større regioner faktisk vil være et stort slag og en videre kamp for klima og ikke minst for muligheten til samhandling. Det overrasker meg.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV) [10:28:10]: SV er svært opptatt av sterke kommuner og sterke fylker. Derfor prioriterer SV kommunesektoren høyst – av alle partiene. Vi foreslår å øke kommuneøkonomien med ca. 2,6 mrd. kr mer enn regjeringen, og det er omtrent dobbelt så mye som andre opposisjonspartier. Det er fordi vi vet at det er økonomien som er viktigst, ikke størrelsen. Den betyr svært lite.

For SV er det et verdivalg at vi vil ha bedre eldreomsorg, gode skoler, et barnevern som tar vare på alle barn som trenger det, og vi trenger også at kommunene tar klimaansvar. Derfor bevilger vi penger til kommunesektoren framfor å gi skattelette til landets aller rikeste, som ikke bidrar til arbeidsplasser. Det gjør derimot en stor satsing på kommuneøkonomien. Det gir mange arbeidsplasser. Det gir god velferd. Det gir bedre utdanning og kompetanse til de menneskene som skal skape arbeidsplasser framover. Vi har store satsinger på næringsbudsjettet også, men det har jeg ikke tid til å komme inn på her.

Vi ønsker i vårt opplegg en opptrapping til to opptak i barnehagene, og vi ønsker å trappe opp antall kvalifiserte ansatte i barnehagene. Det er uhyre viktig. Vi ønsker flere lærere i skolen. Vi ønsker fysisk aktivitet, kultur, mat, og vi ønsker å øremerke penger til skolehelsetjenesten. Ja, vi ønsker å øremerke. Jeg synes rett og slett ikke det går an at vi år etter år lover barn og unge bedre skolehelsetjeneste, men ikke øremerker pengene. I mange kommuner blir det ikke skolehelsetjeneste, og det er virkelig et dårlig budskap fra politikere til ungdom som skal tro på demokratiet, at når vi bevilger penger, må det bli det. Hvis ikke får vi si at pengene bare er frie inntekter, og så får kommunene bestemme sjøl.

Vi ønsker å styrke barnevernet. Vi ønsker å øremerke penger til rusomsorgen, økt bemanning til hele stillinger i eldreomsorgen. Vi vil styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistent og øke den statlige medfinansieringen, særlig til ressurskrevende tjenester. Vi vil også ha en ordentlig satsing på rehabilitering i kommunene og ikke den nedtrappingsplanen som regjeringen har, der de i realiteten har mindre penger til rehabilitering og fysioterapi til neste år enn det vi har hatt før. Det er en av de styggeste manørene jeg synes regjeringen gjør.

Vi ønsker et nasjonalt bibliotekløft. Vi ønsker et grønt skifte også i kommunene, slik at de får penger til å redusere sine klimautslipp, og også at de får både tilskudd og midler fra en låneordning til å gjøre de klimatilpasninger som er nødvendig for å sikre infrastruktur mot ekstremvær.

Når det gjelder bolig, er det nødvendig å gjøre noe. Det budsjettet som regjeringen har lagt fram, er treffsikkert – fra de fattigste til de rikeste. Vi i SV ønsker å snu det, fra dem som har mye, og gi til viktige ting. Da kan vi ikke ha

et skattesystem som er rigget for spekulanter, som spekulerer i bolig, og et bostøtteopplegg der færre får bostøtte til neste år. Det er rart å høre på representanter for regjeringen som står her og sier at man har styrket bostøtteordningen. Hvordan i all verden får man til det når det er færre som får bostøtte? Er det sånn at når færre får bostøtte, synes regjeringen og støttepartiene at det er bra? Ja, det er riktig at man har gjort noen endringer, men det er færre som får støtte. Vi har blitt flere mennesker i dette landet. Boligprisene har doblet seg de siste ti årene. Inntekten til de vanskeligstilte gruppene har stått stille, og det er færre som får hjelp til å kunne beholde hjemmet sitt. Derfor har SV en stor satsing på boligsektoren i dette budsjettet.

I tillegg mener vi at staten gjennom sine innkjøp skal bidra mer til å få inn flere lærlinger. Det registrerer jeg med overraskelse at det er flere som ikke er med på. Vi ønsker også å styrke fylkeskommunene, med støtte både til kollektivtrafikken og til at de selv skal kunne bidra med et større lærlingtilskudd, særlig de kommunene der det er et stort behov for barne- og omsorgsarbeidere og helsefagarbeidere framover.

Jeg vil ta opp de forslagene som SV er alene om eller er medforslagsstiller til i innstillingen.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Frank J. Jenssen (H) [10:33:33]: Fra Høyres side er vi opptatt av at de regionale utviklingsmidlene som fylkeskommunene får, brukes slik at de i størst mulig grad bidrar til arbeidsplasser og verdiskaping rundt omkring i Norge.

SV har i et av de forslagene som representanten Karin Andersen nettopp tok opp, foreslått at ordningen med omstillingsdyktige regioner skal avgrensnes sånn at fylkeskommunene ikke kan bruke slike penger på olje- og gassrelatert utvikling. Det er i seg selv en overstyring av fylkeskommunene, men det vitner også om en mangelfull forståelse av hvordan næringslivet fungerer. Det er faktisk sånn at veldig mye av den teknologien som olje- og gassrelaterte næringer har, brukes til å skape nye arbeidsplasser, nye næringer, og den brukes også sågar til å utvikle teknologi for å få redusert utslippene. Jeg ser at SV i dag inviterer Arbeiderpartiet til regjeringssamarbeid. Det blir neppe noen allianse for verdiskaping hvis SVs politikk skal få gjennomslag. Spørsmålet mitt til SV er rett slett: Er dette forslaget egentlig helt vel overveid?

Karin Andersen (SV) [10:34:31]: Ja, det er det. Den største utfordringen vi står overfor, er klimautfordringen. Da er vi nødt til å lene oss mindre på olje og gass framover, sponse det mindre, for i dag sponser staten olje- og gassnæringen med store summer hvert eneste år – binder oss mer og mer til det. Det som vi ønsker at regionene skal få støtte til, og som vi bevilger vesentlig mer til enn det regjeringen gjør både på dette budsjettet og på næringsbudsjettet, er å satse på næringer som er grønne og fornybare, i hele landet. Det er faktisk helt nødvendig.

Når det gjelder å nå klimamålene og ikke bli en sinke på dette sånn at de arbeidsplassene kommer i utlandet og ikke i Norge, sånn som regjeringen ser ut til å ønske, trengs det overstyring. Det trengs styring fra statens side, både for

å nå miljømålene og for å sikre at de grønne arbeidsplassene kommer i Norge.

Marie Ljones Brekke (KrF) [10:35:39]: Representanten fra SV har et stort engasjement for barn, noe som kommer fram i innlegget, og særlig det å få barn tidlig inn i barnehagen. Kristelig Folkeparti deler tanken om at det skal være mulig å få en barnehageplass når barnet er rundt 1 år, men mitt spørsmål til Karin Andersen er, ut ifra tanken om at vi de siste årene har jobbet for å få lengre foreldrepermisjon, sånn at foreldre kan være hjemme med barnet sitt lenger etter fødsel, tenker representanten Andersen at det faktisk kan være mulig at barnehagetilbudet burde blitt gitt tidligere? Hva er grunnen til at det er 1 år som nødvendigvis er det eneste riktige? Og er det sånn at det ikke er bra for barnet å være hjemme med mor eller far idet barnet fyller 1 år? Jeg ser i SVs alternative budsjett at man ønsker å avvikle kontantstøtten.

Karin Andersen (SV) [10:36:48]: Ja, vi ønsker å avvikle kontantstøtten, og det er det mange grunner til. Gode barnehager er bra for barn. Det tror jeg Kristelig Folkeparti også er helt enig i. Men vi mener altså at det er feil å betale friske folk for å være hjemme. Det er det vi gjør nå. Vi betaler ikke folk for å være hjemme sammen med barna sine, sånn er ikke kontantstøtteordningen. Man kan betale andre for å passe barnet, bare man holder barnet sitt unna barnehagen. Det er ikke bra bruk av statlige penger, særlig ikke når man ser at Kristelig Folkeparti også har vært med på de stygge kuttene overfor uføre som ikke kan være i jobb. Det har blitt kutt i barnetillegget på mange tusen kroner for dem. Så der tar vi penger fra dem som ikke kan jobbe, og betaler friske folk for å være hjemme. Det er vi sterkt uenig i. Så jeg tror nok at Kristelig Folkeparti trenger å tenke litt over hva de egentlig er med på å bidra til her. SV ønsker heller å satse på f.eks. sekstimersdagen, sånn at flere kan få bedre tid til familielivet sitt, kombinere det med jobb.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:38:16]: Jeg vil først av alt takke komiteen for et godt og grundig arbeid med budsjettinnstillingen til tross for en hektisk innspurt. En spesiell takk til samarbeidspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre, som sammen med regjeringspartiene har funnet gode løsninger som tjener både innbyggerne og kommunene våre.

Selv om budsjettet vi behandler i dag, gjelder for 2017, må vi ha en lengre tidshorisont enn som så. Vi må også ha et samfunnsperspektiv utover våre egne budsjettområder. Vårt viktigste oppdrag er å bidra til å trygge velferden, slik at våre barn og generasjoner etter dem også kan oppleve et samfunn med muligheter for alle.

Hvis vi skal bevare det gode velferdssamfunnet vårt i fremtiden, må vi løse utfordringene i vår tid. Vi vet at oljeinntektene vil gå ned, og at velferdsutgiftene vil gå opp. Internasjonal uro og flyktningstrømmer krever mer av oss. Norske bedrifter og arbeidsplasser skal gjennom omstilling for å finne nye næringsveier som kan sikre arbeid og finansiære fellesgodene våre. Klimaendringer og grønt skifte vil prege både hverdagsliv og næringsliv i årene som kommer.

Det er viktigere enn noen gang at vi lykkes med å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor, slik at vi kan løse flere oppgaver for fremtiden. Det gjelder ikke minst for kommunene, som er og skal være grunnplanken i velferdssamfunnet vårt og i demokratiet vårt. Regjeringens mål er sterke, levende lokalsamfunn. Vi vil spre makt og bygge samfunnet nedenfra. Da må vi også bygge større velferdskommuner som har kraft til å gi gode tjenester og drive god samfunnsutvikling.

Et bredt flertall på Stortinget har sluttet seg til målet om færre kommuner, og vi har kommet langt i riktig retning. Om lag halvparten av landets innbyggere bor i en kommune som har sagt ja til sammenslåing, og én av fire vil bo i en ny kommune etter 2020. I dag er det hele 88 kommuner som har gjensidige vedtak om å bygge ny kommune. Det har skjedd større forbedringer i kommunestrukturen de siste tre årene enn i de foregående femti.

Jeg vil som varslet legge frem en sak for Stortinget i løpet av våren, og jeg er også overbevist om at kommunereformen kommer til å fortsette, ganske enkelt fordi kommunenes utfordringer ikke går over.

For å lykkes med å skape sterke lokalsamfunn må vi også sikre kommunene et nødvendig økonomisk handlingsrom. Det har regjeringen gjort gjennom hele perioden. Vi har lagt opp til et bedre handlingsrom for kommunene i våre budsjettforslag enn det den rød-grønne regjeringen foreslo i sine siste år. Disse rammene har gjort det mulig å gjennomføre et kunnskapsløft i skolen, bl.a. gjennom en kraftig satsing på etter- og videreutdanning av lærere. Vi har forsterket den tidlige innsatsen i barneskolen, slik at flere barn får gode muligheter for å lære, utvikle seg og realisere sine drømmer. Vi har trappet opp satsingen på helsestasjoner og skolehelsetjenesten i kommunene for å hjelpe barn og unge som sliter med å mestre hverdag og skole. Regjeringen har også lagt til rette for at kommunene kan prioritere dem som trenger det aller mest, nemlig de som sliter med rus eller har psykiske helseutfordringer.

Også når vi ser på fasiten, har kommunene fått en betydelig bedre økonomisk situasjon de siste årene, og dette er ikke teoretiske øvelser, som representanten Helga Pedersen uttalte i sitt innlegg. Nei, dette er fasiten. Den oppgavekorrigerte realveksten per innbygger i kommunene var i gjennomsnitt 1,1 pst. i årene 2013–2016, under samarbeidspartiene, mens den kun var 0,1 pst. da de rød-grønne styrte fra 2009 til 2013.

Gjeldsveksten i kommunene har gått kraftig ned, og resultatet i kommunesektoren i 2015 var det beste på ti år. Også fylkeskommunene har fått styrket sin realvekst under Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen sammenlignet med de fire siste rød-grønne årene. Vi har – sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre – gjort skremsler om sulteføring av kommunene grundig til skamme.

Debatten om kommunøkonomi kan ikke være en konkurranse om å bevilge mest mulig penger. Det er en konkurranse vi alle vil tape på. Med de perspektivene vi ser fremover, må vi være mye mer opptatt av å bruke de ressursene vi har, på en bedre måte. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har nylig publisert analyser der vi ser på sammenhengen mellom kommunenes ressursbruk og tjenestetilbudet. Analysene viser at kommunene har et potensial for å frigjøre milliardbeløp hvis de lærer av de beste kommunene. Det betyr at de kan finne rom til å øke kvaliteten eller bygge ut tilbudet innen skole, barnehage, helse og omsorg. Dette arbeidet blir enda viktigere i årene som kommer.

Også i staten er det betydelig rom for å fornye, forenkle og forbedre. Regjeringen har iverksatt en stor satsing på digitalisering, som allerede har gitt gode resultater. Vi foreslår å bevilge 1,2 mrd. kr til nye IKT- og digitaliseringstiltak i 2017. Dette er store og små prosjekter som forenkler hverdagen for innbyggere, næringsliv og ansatte.

Vi lager digitalt helsekort for gravide, slik at de kan slippe dagens håndskrevne kort som må medbringes på alle møter med helsetjenesten.

Vi utvikler nye og bedre IKT-løsninger for behandling av søknader om foreldrepenger og engangsstønad.

I Brønnøysundregistrene moderniseres saksbehandlingssystemene for 18 ulike registre, som er viktige for næringslivet.

Det skal lages en løsning for digital kommunikasjon mellom politiet, påtalemyndighetene, domstolene og kriminalomsorgen.

Medfinansieringsordningen ble etablert i 2016 og skal sikre at flere lønnsomme små og store IKT-prosjekter gjennomføres. Ordningen har vært en suksess. I år er det bevilget 105 mill. kr til ordningen til tolv ulike prosjekter. Total samfunnsøkonomisk lønnsomhet for de tolv prosjektene er 4,9 mrd. kr. Neste år styrker vi ordningen for å gi rom for enda flere prosjekter, og jeg er glad for at opposisjonen nå viser begeistring for ordningen i budsjettinnstillingen.

Digitaliseringstiltakene, arbeidet med klart språk og arbeidet med å fange tidstyver er viktig for å skape en mer effektiv og brukerorientert offentlig sektor. Det er viktig, men fremover trenger vi flere som bidrar til statsbudsjettet. Da er også tiltakspakken til kommunene et viktig bidrag for å holde hjulene i gang i områder som opplever nedgang og nedleggelse som følge av tøffe omstillinger i oljerelaterte næringer. Da kobler vi kapital, ledige hender og uløste oppgaver.

Bare for kommunesektoren er det en egen tiltakspakke på 650 mill. kr til områder på Sør- og Vestlandet som er særlig rammet. I år har vi bevilget 400 mill. kr, som bl.a. har gått til ombygging av Hatlestrand Helsecenter og boliger for mindreårige flyktninger i Kvinnherad.

Jeg har besøkt flere kommuner som har satt i gang prosjekter med midler for inneværende år. Noen ruster opp skoler, andre fornyer idrettsanlegg. Dette er en ubyråkratisk og effektiv ordning for å sikre arbeid og aktivitet, samtidig som kommunens innbyggere får bedre tilbud.

Selv om vi har velferdsordninger i verdensklasse, er det mange som faller utenfor. Regjeringen vil tette hull i det sosiale sikkerhetsnettet, slik at færre faller utenfor og flere løftes opp. Derfor gjør vi neste år viktige forbedringer i bostøtten, som er en veldig viktig ordning for å sikre at alle har et godt sted å bo. Vi retter opp systemfeil som ble innført av regjeringen Stoltenberg i 2009, og sørger for at bostøtten heretter reguleres i takt med prisutviklingen. I år har vi styrket bostøtten særlig for barnefamilier. Vi har utvidet bostøtten slik at også de som bor i bofellesskap, kan få støtte.

Summen av tiltakene vi vedtar i budsjettet i dag, legger til rette for nødvendig omstilling for å sikre arbeid og aktivitet, samtidig som vi bidrar til å trygge velferden både i dag og i årene som kommer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [10:48:15]: Hvis det er sånn at statsråden er redd for at kommunene bruker for mye pen-

ger, kan jeg trøste ham med at budsjettundersøkelsen til KS viser at kommunene vil kutte om lag 3 mrd. kr i 2017. Det står i skarp kontrast til Statsministerens kontor, som ikke har noe effektiviseringspotensial.

Tidligere i høst uttalte kommunalministeren til Avisenes Nyhetsbyrå:

«Jeg er stolt av at vi har sikret kommunene en god økonomisk vekst de tre siste årene.»

Det er en selvtillfredshet som står i skarp kontrast til den virkeligheten som mange kommuner nå opplever. Til tross for rekordhøy oljepongebruk og rekordmange ledige mangler politikerne lokalt de pengene de trenger for å ansette folk innenfor barnehage, skole, helse og eldreomsorg. Er statsråden stolt over at den årlige veksten i sysselsettingen i kommunene er mer enn halvert under denne regjeringen, dvs. at kommunene ansetter under halvparten så mye folk nå som de gjorde med rød-grønn regjering?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:49:25]: Jeg er glad for at representanten Helga Pedersen ikke gjentok sine påstander om at det var en bedre vekst i kommuneøkonomien under de rød-grønne enn det har vært nå under samarbeidspartiene, for fasiten er helt tydelig. Det er også redegjort for i et svar til representanten Helga Pedersen 5. desember, hvor representanten kan lese både om handlingsrom og om fasiten.

Jeg har stor respekt for den jobben som ordførere og lokalpolitikere fra alle partier gjør. Jeg vet at de står overfor krevende prioriteringer hver eneste dag. Jeg vet at lokalpolitikere vil mer enn det det er handlingsrom for. Det vi har pekt på, er at kommunene, som staten, har et effektiviseringspotensial, og at vi må sikre kommunene en reell og god utvikling. Vi ser nå at kombinasjonen av overføring fra staten og god vekst i skatteinntektene gjør at kommunene bare i år vil ha 10,1 pst. vekst sammenlignet med perioden i fjor. Det illustrerer at kommunene har gode rammer.

Helga Pedersen (A) [10:50:31]: Jeg registrerte at kommunalministeren ikke ville svare på spørsmålet mitt, og at han må ty til ekstraordinære skatteinntekter i år for å forsvare den kommuneøkonomien som kommunene har akkurat nå.

Fremskrittspartiet gikk til valg i 2013 på å frata kommunene muligheten til å kreve inn skatt på eiendom. I valgkampen i 2011 sa Høyres nestleder Jan Tore Sanner: «Eiendomsskatt er blitt et tema i valgkampen, og det er vi i Høyre glade for.» Han understreket at Høyre ville «reduere og på sikt fjerne eiendomsskatten». I fjor vår viste tall fra SSB at to av tre Høyre-styrte kommuner har en eller annen form for eiendomsskatt, og med Jan Tore Sanner som kommunalminister har eiendomsskatten i norske kommuner økt med 36 pst. Er Høyres nestleder, Jan Tore Sanner, fornøyd med kommunalministerens innsats for å redusere og fjerne eiendomsskatten?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:51:32]: Representanten Helga Pedersen vet utmerket godt at eiendomsskatt er en lokal beslutning, og en viktig grunn til at eiendomsskatteinntektene øker så raskt, er at det har blitt sosialistisk styre i Oslo. Med Arbeiderpartiet ved roret i Oslo er det nå innført eiendomsskatt, og eiendomsskatten går opp. Så er det opp til den enkelte kommune å vurdere om man ønsker å innføre eiendomsskatt eller ikke. Men også hvis

man tar høyde for den veksten som har vært i eiendomsskatteinntektene i kommunene, er fasiten at realveksten for kommunene har vært betydelig bedre under sentrum-høyre enn den var i de rød-grønne årene. Dette er formidlet i svar til representanten Helga Pedersen, og vi har også fått beregnet konsekvensene hvis man tar høyde for eiendomsskatten.

Så er jeg glad for at kommunene viser nøkternhet, og at man også viser nøkternhet i å ansette nye personer. Det går an å styrke kvaliteten både i skole og barnehage uten at man nødvendigvis må øke utgiftene ekstraordinært.

Heidi Greni (Sp) [10:52:46]: «Lokaldemokratireform» ble kommunereformen kalt. Komitélederen bekrefter i Aftenposten i dag at frivilligheten er avlyst. 15–20 kommuner skal tvangssammenslås, står det. Det er for så vidt ingen overraskelse at det vil være null respekt for resultatet av folkeavstemninger og null respekt for de lokalpolitiske vedtakene. Det har jeg advart mot lenge. Det som er enda mer skremmende, er det en kan lese lenger ned i artikkelen, at fylkesmannens anbefaling skal være avgjørende for den innstillingen som kommer til Stortinget. Skjebnen til norske kommuner skal avgjøres av hvem som tilfeldigvis er fylkesmann i 2016. Det vises til at Sigbjørn Johnsen i Hedmark og Lars Sponheim i Hordaland ikke har foreslått tvangssammenslåinger. De kommunene vil altså berges. I min hjemregion har Os, Holtålen og Røros diskutert kommunesammenslåing. Det har blitt nei i to av kommunene. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag foreslår tvangssammenslåing – i Hedmark ikke. Vil da Os berges i denne omgang og Holtålen bli (presidenten avbryter) tvangssammenslått? Er dette i strid med alle ...

Presidenten: Tiden er ute!

Statsråd Jan Tore Sanner [10:54:04]: Jeg oppfattet ikke noe spørsmål, men jeg kan godt kommentere innlegget, for her var det bare oppmerksomhet mot det som representanten Greni oppfatter som problematisk. Jeg ville heller sett på det arbeidet som lokalpolitikere fra alle partier har gjort, også Senterpartiet. Også Senterpartiets ordførere ser at de kan bygge sterkere velferds kommuner sammen med andre. Nå er det 147 kommuner som har ja-vedtak, det er 88 gjensidige vedtak, og det ser allerede i dag ut til at vi går ned fra 428 til 376 kommuner. Det Stortinget har sagt, nemlig at reformen bygger på frivillighet, står fast, og det vil stå fast. Men Stortinget har også sagt at det kan gjøres unntak i spesielle situasjoner, og det er det regjeringen og til slutt Stortinget som avgjør, ikke verken fylkesmenn eller andre. Det er det Stortinget som til syvende og sist avgjør.

Heidi Greni (Sp) [10:55:08]: Kan statsråden bekrefte at det som står i Aftenposten i dag, er rett, at der Fylkesmannen har anbefalt tvangssammenslåing, vil det bli foreslått for Stortinget, og der Fylkesmannen ikke har gjort det, vil det ikke bli foreslått for Stortinget? Det vil da bety en voldsom forskjellsbehandling alt etter hvordan Fylkesmannen tilfeldigvis har opptrådt i det enkelte fylke. Er det da slik at når det gjelder de tre som har diskutert sammenslåing, berges Os fordi Fylkesmannen i Hedmark har respekt for de lokale vedtakene, mens Holtålen risikerer å bli tvangssammenslått fordi Fylkesmannen i Sør-Trønde-

lag ikke har respekt for det? Mener statsråden det er et godt demokratisk prinsipp at en enkelt embetsmann skal avgjøre skjebnen til norske kommuner og hvilke som blir nedlagt og ikke?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:56:04]: Hvis det representanten Greni sier, hadde vært riktig, hadde jeg vært enig. Men det er ikke en embetsmann som bestemmer hvilke kommuner som skal gå sammen. Det er det Stortinget som gjør. Stortinget er demokratisk sammensatt, og representantene er demokratisk valgt. Det tilligger Stortinget å fatte beslutningene. Regjeringen vil legge frem en sak for Stortinget basert på kommunenes vedtak, basert på anbefalinger fra fylkeskommunene og våre egne vurderinger, og så er det Stortinget som til syvende og sist avgjør.

Jeg mener at vi i dag skal gi honnør til de mange lokalpolitikere som har gjort en stor og viktig jobb for sine innbyggere og ikke minst for dem som kommer etter. Når kommunene går sammen og bygger sterkere velferds kommuner, vil innbyggerne få bedre tjenester.

Kommunereformen kommer til å fortsette. Det er flere feil i Aftenpostens artikkel, bl.a. at kommunereformen har stoppet opp. Den har definitivt ikke stoppet opp, den ruller videre.

Karin Andersen (SV) [10:57:24]: Basisen for alle folk er at de har et hjem. Nå øker boligprisene i et tempo som gjør at veldig mange med vanlige inntekter ikke klarer å kjøpe. Nesten alle økonomer som deltar i den norske offentlige samtalen, oppfordrer til å flytte skatt fra arbeid og inntekt til eiendom, altså det motsatte av det regjeringen gjør. Vi har et skattesystem som er rigget for spekulasjon. Regjeringen gjør noen bittesmå endringer som ikke betyr noen verdens ting, bl.a. det som kom i går med økt egenkapitalkrav på sekundærboliger. Det gjelder folk som har penger, og som får lån, så det spiller jo ingen rolle. Og så har man bostøtten i bunnen, som skal være sikkerhetsnett for alle. Mange uføre har falt ut av ordningen, og regjeringen fortsetter, på tross av egne tall som sier at i år er det 112 300 som får bostøtte, til neste år er det 100 500 som får bostøtte – det er altså 1 200 færre. Er det bra at færre får bostøtte?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:58:27]: Vi tar nå noen viktige skritt for å forbedre bostøtten. Vi retter opp en systemfeil som ble innført av den rød-grønne regjeringen i 2009. Det er bra. Vi sørger for at det er faktisk inntekt og ikke gammel inntekt som ligger til grunn for bostøttevurderingen. Vi har styrket bostøtten for barnefamilier, og vi har innført mulighet for bostøtte for personer som bor i bokollektiv.

Ja, det er fortsatt behov for å forbedre bostøtten. Det er vårt viktigste boligsosiale tiltak. Men vi fatter noen viktige vedtak i dag. Regjeringen har sammen med samarbeidspartiene styrket bostøtten. Det er jeg glad for – det kommer mange til gode.

Så er jeg også glad for at boligbyggingen har tatt seg opp. Vi må tilbake til 1982 for å finne en tilsvarende økning i boligantallet. Og vi gjennomfører forenklinger i plan- og bygningsloven som også vil føre til raskere planprosesser og lavere byggekostnader.

Marie Ljones Brekke (KrF) [10:59:45]: Det har gjentatte ganger blitt forsikret om at kommuner som slår seg sammen, skal komme bedre ut økonomisk og ikke oppleve en drop i statlige overføringer i årene mellom gjensidig positivt vedtak og faktisk sammenslåing. Kan statsråden forsikre om at det fremdeles er sånn, og at det gjelder uten unntak?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:00:06]: Vi har nå lagt om inntektssystemet, og vi gjennomfører også en viktig kommunereform sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre. Vi har laget en egen overgangsordning for de kommunene som går sammen, ved at de får beholde fullt basistilskudd frem til sammenslåing, som da blir en del av inndelingstilskuddet. I budsjettavtalen nå ble det også enighet mellom samarbeidspartiene og regjeringspartiene om at småkommunetilskuddet skal være en del av denne overgangsordningen. Med det utgangspunktet mener vi at de kommuner som går sammen, er vel ivaretatt, og de får også svært gunstige økonomiske virkemidler gjennom engangsstøtte, reformstøtte og også den infrastrukturpotten som samarbeidspartiene har sikret for 2017, hvor det vil være mulig for kommunene å søke på hele 150 mill. kr.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Stein Erik Lauvås (A) [11:01:28]: Utrettelig hører vi fra regjeringspartiene og kommunalministeren hvor bra alt har blitt, og hvor godt landet blir styrt. Ikke minst hører vi hvor god kommuneøkonomien har blitt. For dem som sitter ute i kommunestyrene og skal lage budsjettene, ser virkeligheten annerledes ut. Fasiten til Sanner stemmer ikke med virkeligheten.

I Østfold har f.eks. Halden med Høyre i førersetet tatt sterkt til orde for å øke eiendomsskatten, i Råde med Høyre i førersetet vil de øke eiendomsskatten, og i Eidsberg med Høyre i førersetet vil de nå innføre eiendomsskatt. Da må vi stille oss spørsmålet: Vil alle disse Høyre-styrte kommunene øke og innføre eiendomsskatt fordi regjeringen Solberg og kommunalminister Sanner har prioritert kommuneøkonomien, eller er det slik at disse Høyre-styrte kommunene har en dårlig politisk ledelse som ikke kan økonomistyring? Hva tror kommunalministeren? Tror han at disse Høyre-ordførerne tar til orde for eiendomsskatt i sine kommuner fordi regjeringen og støttepartiene har gitt dem tilstrekkelig med penger?

9 av 18 Østfold-kommuner får mindre enn anslått lønns- og prisvekst, og tar vi med kuttet i ressurskrevende tjenester, har ikke regjeringen særlig troverdighet igjen hva angår kommuneøkonomien. Tvert imot: De har hatt andre og viktigere ting å bruke pengene på. Skattelette på flere milliarder i året til Norges rikeste var viktigere enn kommuneøkonomien.

Arbeiderpartiet har andre prioriteringer for kommunene og fylkeskommunene: 3 mrd. kr mer samt reverseringen av økningen i egenandelen for ressurskrevende brukere. Det ønskes varmt velkommen der ute.

Halden ville fått 11 mill. kr mer, Eidsberg ville fått nesten 4,5 mill. kr mer, og Råde ville fått over 2,5 mill. kr mer til omsorg, skole og helse bare i 2017 med Arbeiderpartiets forslag. Totalt mer til Østfold-kommunene: 105,7 mill. kr bare i 2017.

Går vi så langt vekk fra Østfold som mulig og ser på Finnmarks-kommunene, ville Alta fått 8,8 mill. kr mer

med vårt opplegg, Vadsø 2,6 mill. kr mer. Totalt mer til Finnmarks-kommunene ville altså blitt 35,7 mill. kr i 2017. Kommunene i kommunalministerens eget fylke ville fått over 228 mill. kr mer med Arbeiderpartiets forslag til kommuneøkonomi for 2017. Det blir noen lærere, sykepleiere og andre helsetjenester for disse pengene.

Østfold fylkeskommune ville fått over 43 mill. kr mer til kollektivtrafikk, til tannhelsetjeneste og til videregående skoler i 2017 med Arbeiderpartiets forslag. Akershus fylkeskommune ville fått 85 mill. kr mer. Hordaland ville fått 90 mill. kr mer. Jeg ville vel tro at stortingsrepresentant Njåstad er enig i at fylkeskommunene ville hatt bruk for disse pengene. Det kan hende til og med kommunalministeren kan si seg enig i at de pengene ville komme til god anvendelse ute i fylkene.

Regjeringen og kommunalministeren kunne ha styrket kommuneøkonomien til nytte for folk flest, og kommunalministeren hadde jo egentlig muligheten til å gjøre det, men brukte den ikke. Det gir negative konsekvenser i kommunene. Det merkes der ute at kommunene tapte kampen da Siv Jensen, Erna Solberg og Jan Tore Sanner fordelte pengene i statsbudsjettet sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti. Kommunale velferdstjenester nådde ikke opp, skattekuttene var viktigere, og det er det som står igjen på kommuneøkonomien etter denne regjeringen.

Arbeiderpartiet prioriterer annerledes. Vi prioriterer å løse oppgavene i fellesskap. Derfor kan vi også prioritere bedre økonomi til kommunene og til fylkeskommunene, og vi gjør det fordi det er nødvendig, og fordi innbyggerne der ute har fortjent det.

Bjørn Lødemel (H) [11:06:19]: Det var eit artig innlegg frå representanten Lauvås om pengar som kanskje ikkje finst.

Kommunane er grunnmuren i det norske demokratiet og har ansvaret for grunnleggjande velferdstenester for alle. Det er difor svært gledeleg at vi har ei regjering som styrkjer velferda i kommunesektoren, som tryggjer Noreg for framtida og legg til rette for vekst og nye arbeidsplassar i heile landet.

Årets budsjettforslag for kommunesektoren vidarefører regjeringa si satsing på kommunane og på lokaldemokratiet. I tillegg har regjeringspartia og samarbeidspartia i stortingshandsaminga i fellesskap samla seg om tiltak som støttar opp om regjeringa sine reformer og legg til rette for å setje kommunane i endå betre stand til å gjennomføre reformarbeidet.

Vi har ei regjering som har satsa på kommunesektoren. I 2015 oppnådde kommunesektoren sitt beste driftsresultat sidan 2006. Det er eit faktum, Lauvås. Kommunane har fått betydeleg sterkare realvekst i sine inntekter under regjeringa Solberg enn under den føregåande raud-grøne regjeringa. Det er eit faktum.

Veksten i frie inntekter per innbyggjar var 0,1 pst. frå 2009 til 2013, medan han var 1,1 pst. i perioden 2013–2016. Det er eit faktum.

Det mangla ikkje på frykt og skremsler frå raud-grøne politikarar, som gjennom heile valkampen i 2013 hevda at Høgre i regjering ville svelteføre kommunane. Vi har gjort skremsla til skamme. Vår regjering har levert ein langt betre kommuneøkonomi enn dei raud-grøne, og det er eit faktum som raud-grøne politikarar også må godta.

Noreg har vore både dyktig og heldig gjennom ein lang periode og har vore i ei økonomisk særstilling samanlikna med mange andre land. No står vi framfor nye utfordrin-

gar. Låg oljepris, høgare arbeidsløyse i delar av landet og krevjande utsikter i oljesektoren har gjort det naudsynt å gjennomføre omfattande tiltak for å framskande omstillinga og styrkje næringslivet og kommunane. Særleg gjeld dette for kommunane på Sør- og Vestlandet.

Eg er sjølv vestlending, og eg har sett korleis fleire og fleire offshorefartøy har ankra opp. Eg kjenner mange i oljebransjen som har mista arbeidet, og endå fleire som er usikre på kva framtida vil bringe.

Eg er svært glad for at regjeringa gjennom ein omfattande tiltakspakke for rehabilitering og vedlikehald har styrkt kommunane sitt bidrag til aktivitet og omstilling på Sør- og Vestlandet.

I krevjande tider er det heilt naudsynt med ein næringsvenleg politikk som kan bidra til omstilling og skape grunnlag for framtidig vekst i alle delar av landet. Eit av dei viktigaste tiltaka er bygging av infrastruktur og samferdsle.

Riksveginvesteringane har hatt ein formidabel auke under denne regjeringa. Sidan regjeringsskiftet har samferdslebudsjettet auka med heile 50 pst. Ein har nesten dubla løyvingane til vedlikehald og fornying, og firedobla løyvingane til planlegging av nye prosjekt.

Regjeringa vidarefører satsinga på fylkesvegnettet med ytterlegare 200 mill. kr. Totalt vil løyvingane til fylkesvegane vere 1,4 mrd. kr høgare enn det den føregåande regjeringa hadde i 2013.

Regjeringa har også vidareført ordninga med rentekompensasjon for investering i fylkesvegar, som den raud-grøne regjeringa ville avvikle. I tillegg har vår regjering fått på plass ei ferjeavløysingsordning for fylkesvegsferjene som vil føre til massiv bygging av faste samband på kysten.

Medan Arbeidarpartiet har stått på sidelinja og ropt både «krise» og «altfor lite og altfor seint» i tillegg til å kritisere at det blir brukt for mykje oljepengar, har vi hatt ei regjering som har satsa på å byggje infrastruktur, på kunnskap, forskning og innovasjon og raskare omstilling. Det er på denne måten vi tek Noreg trygt gjennom den langsiktige omstillinga.

Etter åtte år med reformvegning og krangel og rot i raud-grøne regjeringar har vår regjering teke initiativet til mange reformer som skal setje kommunane i stand til å gje gode velferdstenester, utvikle sine lokalsamfunn og løyse framtidige utfordringar. I tillegg til kommunereforma og regionreforma, som skal vedtakast i Stortinget i juni 2017, har regjeringa sett i gang ei rekkje tiltak, bl.a. arbeid med valfridom for innbyggjarane, digitalisering i forvaltninga, enklare regelverk, styrking av arbeidet med leing og styring i staten og eit omfattande arbeid for å redusere tidsjuvar i offentleg forvaltning.

Regjeringa fører ein distriktpolitikk som bidreg til å skape trygge arbeidsplassar i heile landet, gjennom vekstfremjande skattelette, styrking av forskning og innovasjonstiltak og massiv satsing på samferdsle.

Eg har reist mykje rundt i eige fylke siste tida. Spør ein næringslivet i Distrikts-Noreg kva dei meiner er det viktigaste, er det samferdsle og regjeringa si satsing på grunnderverksemd og innovasjon.

Eirin Sund (A) [11:11:30]: Når jeg sitter og hører på debatten, tenker jeg at jeg tror ikke det er noen i dette huset som ikke ønsker alle folk en god hverdag. Men det er likevel et faktum, rettet til representanten Lødemel og andre gjennom presidenten, at vi har ulike oppskrifter for

hvordan vi har tenkt å lage denne hverdagen til folk, og der er det stor forskjell på partiene i denne sal.

Vi har opplevd en budsjettøst som har vært veldig spesiell. Vi har sett en regjering som har blitt drevet fra skanse til skanse. Kommuner, næringsliv og folk tror jeg knapt nok trodde det de så, og enda mindre det de hørte, men det ble en enighet, og det kom mye penger. Mer penger enn noen gang skal brukes uten at det er rettet godt nok inn der det trengs aller mest. De som har mest, skal få enda mer, og forskjellene fortsetter å øke – mellom dem som har, og dem som ikke har.

De viktigste økonomiske skillelinjene i Norge går i dag mellom dem som er innenfor, og dem som er utenfor arbeidsmarkedet. Det er over 130 000 arbeidsledige. Arbeid, muligheter og trygghet er de viktigste grunnpilarene for Arbeiderpartiet. Det å ha et arbeid å gå til og et fellesskap som bygger gode rammer rundt en der en bor, er en forutsetning for trygghet og for muligheter i hverdagen. Det fellesskapet er kommunene. Derfor har Arbeiderpartiet høye ambisjoner for bedre kvalitet i velferd, omsorg og skole i kommunesektoren. Derfor prioriterer vi en sterk og forutsigbar kommuneøkonomi for å sikre en bedre skole og eldreomsorg.

Arbeiderpartiet vil investere i framtiden. Vi vil styrke kommuneøkonomien med 2 mrd. kr og fylkeskommunene med 1 mrd. kr utover regjeringens opplegg. Vårt opplegg ville gitt en betydelig styrking av kommunenes og fylkenes økonomi, som igjen ville kunne øke tjenestene til folket.

Vi som kommer fra Sør-Vestlandet, og som lever tett på situasjonen der, ser og kjenner viktigheten av at denne delen av landet blir styrket. Kommunene der har nå som følge av situasjonen en stor tilbakegang i sine skatteinntekter, noe som gir store kutt i skoler, barnehager og eldreomsorg. Flere av kommunene har også fått store økninger i sosialutgiftene sine som følge av at folk mister jobben og til slutt må få sosialstønad for å overleve.

Regjeringen burde sett – de ser det, men de burde ha sett det enda mer – behovet for at det er nå vi må sette kommunene i stand til å ivareta sine oppgaver og i tillegg ha mulighet til å investere i bygging av flere barnehager og skoler som ville ha sysselsatt folk. Bare mitt fylke, Rogaland, ville fått bortimot 80 mill. kr mer med vårt opplegg. I mitt fylke ville kommunene fått 200 mill. kr mer med vårt opplegg. Det tror jeg kommunepolitikere i både Sandnes, Egersund og Haugesund ville satt pris på, ikke minst de som bor der.

I tillegg har vi kommet med en tiltakspakke som er spesielt rettet inn mot Sør- og Vestlandet, som er på 1 mrd. kr mer enn regjeringens. Det hadde vært utrolig godt, gode kroner, for en landsdel og folk i en veldig vanskelig situasjon. Men jeg må si at vi har en regjering som jeg opplever ikke ser alvorlet godt nok, og vi har spesielt en representant, Kambe fra Høyre, som synes det er viktigere å bruse med fjørene og bruke store ord enn å fylle dette behovet med reelt innhold.

Det er faktisk oppsiktsvekkende og lite troverdig når representanten Kambe her på mandag skyver de arbeidsledige foran seg i et politisk spill mot Arbeiderpartiet, samtidig som de kutter i tiltakspakken, ikke gir kommunene evne til å produsere de tjenestene folk trenger, mens de fyller opp lommebøkene til dem som har aller mest fra før.

Så vil jeg si at det som skjedde på mandag som gjorde at representanten Kambe bruste med fjørene, var ikke vel-

dig klokt av oss som gjorde det – så er det også sagt, dersom han har tenkt å komme og ta meg på det etterpå.

Men usikkerheten hjemme hos oss avtar ikke. Det krever handling. Det krever vilje til faktisk å gjøre noe med situasjonen. Når en opplever at rammene i fellesskapet ikke styrkes, men bygges ned, at barnehager, skoler og bo- og omsorgssenter ikke bygges på grunn av dårlig kommuneøkonomi, forringer en ytterligere folks hverdag. De fleste hjemme hos oss kjenner noen eller har noen i familien som har mistet jobben. Når rammeverket, som er kommunen rundt en, også skaper usikkerhet for om den klarer å levere tjenester, er det en ytterligere usikkerhet som er ganske tøff å stå i for folk på Sør-Vestlandet nå.

Presidenten: Neste taler er Ingjerd Schou. – Presidenten vet ikke om Kambe kommer til å ta ordet til Sund, men det er jo alltid en mulighet på bankens juleavslutning til en liten debatt.

Ingjerd Schou (H) [11:16:58]: Til representanten Sund er det vel grunn til å si om denne malingen av Norge i dystre farger at jeg har ikke sett noe demonstrasjonstog av ordførere utenfor, og ikke ser jeg de store overskriftene om at det er nød ute i kommunene. At man har større ambisjoner enn det man får tildelt av midler, er vel noe som har pågått under mange regjeringer.

Jeg må også få lov til å kommentere representanten Lauvås' beskrivelse og henvisning til kommuner i Østfold som nå er i ferd med å innføre eiendomsskatt. Jeg har hatt samtaler med flere av de aktuelle ordførerne og andre politikere fra ulike farger i disse kommunene. Hovedbudskapet tilbake er at slik taler den som ikke kjenner historien. Det kan være greit å minne om at posisjonen i Halden kommune har redusert og ryddet opp etter et vanstyre og fått et underskudd på mer enn minus 100 mill. kr til å bli pluss.

Det var ikke bare det jeg skulle snakke om. Jeg skulle snakke om det å nytte fellesmidlene som er stilt til rådighet, på en god og effektiv måte, slik at de tjenestene vi legger til rette for, både for innbyggere og for næringsliv, er forbedret, forenklet og fornyet, slik at alle har nytte av det. Jeg tenkte å henlede oppmerksomheten på følgende – nemlig at regjeringen fornyer, forenkler og forbedrer offentlig sektor, ikke bare for å gjøre tjenestene bedre, men for å sikre at vi har en tidsmessig velferdsstat og velferdstjenester. Det er helt nødvendig. Lavere oljeinntekter og behovet for nye arbeidsplasser i næringslivet gjør det viktigere enn noen gang at forvaltningen er omstillingsdyktig og bruker de ressursene som vi har tilgjengelig, på aller beste måte.

Overordnet er det viktig å innrette politikken slik at vi hele tiden har innbyggernes ve og vel for øye. Satsingsområdet «En enklere hverdag for folk fleste» skal bidra til at vi får økt valgfrihet, mindre unødig byråkrati og en modernisert offentlig sektor.

Høyre og regjeringen forenkler plan- og bygningsloven, noe som bl.a. er en hjelp for de 100 000 byggesakene som behandles hvert år. Det betyr noe i hverdagen. Elektronisk tinglysing vil gi en enklere hverdag ved kjøp og salg av bolig, og det vil gi rasjonaliseringsgevinster både for staten og for eiendomsmejlere og finansnæring.

Det at vi nå foretar en digitalisering av Husbankens bostøtte og startlån, gjør det enklere for den enkelte, for innbyggerne, å finne ut om de har krav på støtte, søke og få en

rask tilbakemelding. Vi sparer kommunene totalt sett for 90 000 timer på å slippe papirskjemaer.

Vi forenkler reglene om offentlige anskaffelser, f.eks. ved at terskelverdien heves fra 500 000 kr til 1 mill. kr, og at bare vinneren av konkurransen nå må sende inn full dokumentasjon. Dette gjør at vi forenkler, fornyer og gjør det mer effektivt.

Regjeringen gjennomfører en rekke forenklinger for norske bedrifter, som forenklet selvangivelse, elektronisk stiftelse av aksjeselskap og A-ordningen. Så langt vil dette spare næringslivet for 7 mrd. kr årlig, og arbeidet fortsetter. De midlene som på denne måten spares, kan nyttes på andre måter for å sikre at velferd og utvikling av velferdsstaten vår fortsetter.

I 2016 nådde vi en milepæl i arbeidet med klart lov- språk, et klart regelverk, gjennom en tiårig avtale med Det juridiske fakultetet ved Universitetet i Oslo. Målet med samarbeidet er at uteksaminerte studenter skal ha lært å skrive klare og forståelige juridiske tekster, inkludert lover og forskrifter.

I ny forsvarslov er fire tidligere lover slått sammen til én, med et enklere og mer forståelig språk. Opplæringslo- ven blir nå gjennomgått som del av prosjektet Klart lov- språk. I tillegg arbeides det med forbedring av språket i ek- sisterende regelverk, blanketter og brev, både i staten og i kommunene.

Høyre og regjeringen har også i år samarbeidet med KS om hvordan staten kan understøtte et tidstyvarbeid i kom- munesektoren. Som en del av dette samarbeidet er en verk- tøykasse for kommunalt forbedringsarbeid nå lansert.

Regjeringen har lagt fram et budsjett for 2017 med en offensiv satsing på digitalisering i offentlig sektor – mo- dernisering og effektivisering av offentlig sektor, slik at innbyggerne får bedre tjenester og de ansatte kan frigjøre tid til andre oppgaver.

Tore Hagebakken (A) [11:22:14]: I disse dager ved- tar kommunestyrene budsjettene for neste år. Om ordfø- rerne ikke går i demonstrasjonstog her utenfor Stortinget, mener 45 pst. av kommunene at budsjettprosessen for 2017 er mer krevende enn for et år siden, ifølge KS' fer- ske budsjettundersøkelse. Men statsråd Sanner sier at kommunene har gode rammer. Det framstår ganske virke- lighetsfjernt for ganske mange lokalpolitikere rundt om- kring i landet, og det forteller noe om ambisjonsnivået for offentlige tjenester.

Komitéleder Njåstad sa i sitt innlegg at vi sikkert kom- mer til å få høre fra opposisjonen at det blir magert også neste år. Ja, sjølsagt – det er gode grunner til at Arbeider- partiet har lagt inn 3 mrd. kr mer til kommunesektoren i 2017. Hver krone trengs, og vi har hele tida ligget godt over Solberg-regjeringa.

Så hører jeg representanten Lødemel si at represen- tanen Lauvås hadde et artig innlegg om penger som ikke fin- nes. Jo, pengene finnes definitivt, det er bare at de er brukt så utrolig feil. Pengene er der. Vi er i Arbeiderpartiet ikke helt amatører når det gjelder å lage alternative budsjetter, sjøl om vi trives best når vi kan gjøre det fra regjeringskon- torene – og da er de ikke alternative, da blir de faktisk ved- tatt.

Komitélederen, fra Fremskrittspartiet, gjorde videre et nummer av at de hvert år har økt bevilgningene – altså fra det ene året til det andre. Det skulle nå bare mangle. Slik har det støtt vært, og det er helt nødvendig, særlig for å dekke økte demografikostnader og pensjonsutgifter. Men

med den blå regjeringas nivå på overføringene blir det ikke noen penger til å gjøre forbedringer i tjenestetilbudet, dessverre.

KS' budsjettundersøkelse viser også at kommunene og fylkeskommunene kutter og effektiviserer neste år for mer enn 3,5 mrd. kr – altså mer enn veksten i de frie inntekter. Kommunene vet mye om å få mest mulig ut av pengene og har spisskompetanse på å snu steiner. Vi vil alle ha effe- ktive kommuner, men ikke fattige kommuner som sliter med å oppfylle lovpålagte oppgaver på en tilfredsstillende måte. Og oppå det hele tar regjeringa og deres budsjettka- merater 330 mill. kr til ressurskrevende brukere fra kom- munene.

Igjen fikk vi høre statsråd Sanner framføre sammenlig- ninger med rød-grønne tider og hevde at en er fullt på høy- de. Men det er ikke sant, og uansett blir et slikt blå-blått forsvar ganske så spesielt når denne regjeringa nesten har fordoblet oljepengebruken. Da burde det virkelig ha vært muligheter for å satse tungt på å forbedre de kommunale tjenestene. Slik er det dessverre ikke. Det er mildt sagt er- gerlig at kommunesektoren i mitt fylke, Oppland, neste år går glipp av 109 mill. kr som de ville ha fått ekstra med Arbeiderpartiets opplegg. Og jeg gjentar, til Lødemel, det- te er altså penger som finnes. Ser en hele valgperioden un- der ett, handler det om veldig mye penger som ville styrket tjenestetilbudet til liten og stor, barnevern, skole, el- dreomsorg og mye mer. I stedet er regjeringas viktigste sak – noe vi gjentar, og vil fortsette å gjenta – å sikre masse milliarder i skatteutt.

Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett ville gitt kom- munesektoren 3 mrd. kr mer å rutte med neste år. Vi har også nesten 1,5 mrd. kr mer til sykehus enn det som ble re- sultatet av det borgerlige forliket. Jeg nevner dette fordi trange sykehusbudsjett gir dramatiske kutt som igjen påfø- rer kommunene økte oppgaver og utgifter. Men først og fremst er det ille for pasientene. I Innlandet er det nå store demonstrasjoner – hvor ordførere deltar, vil jeg understre- ke – og sykehuskuttene som er foreslått, som styret for Sykehuset Innlandet i dag skal ta stilling til, er dramatiske. Regjeringa og samarbeidspartiene må ta mye av skylda for situasjonen, og jeg lar meg ikke slutte å overraske over at Venstre velger å være verstinger når det gjelder manglen- de bevilgninger til pasientbehandling. Samtidig talte parti- ets helsepolitiske talsperson, Ketil Kjenseth, under de- monstrasjonen i Lillehammer. Med deres opplegg hadde det virkelig blitt ille.

Arbeiderpartiet prioriterer arbeid til alle, utdanning, helse og klima. Da må vi satse på fellesskapsløsninger som sikrer gode tjenester for alle i hele landet, og bærekraftig utvikling. Vi er ved kjernen i det som tydelig skiller oss i norsk politikk, når vi behandler kommuneopplegget i statsbudsjettet: felles velferd kontra store skatteutt.

Stine Renate Håheim (A) [11:27:24]: La meg begyn- ne med å kommentere diskusjonen som har gått om bo- støtten. Det er ingen tvil om at bostøtten er svekket under denne regjeringen, og jeg tror du må være Høyre-politiker på din hals for å hevde at bostøtten har blitt bedre når det er færre som mottar støtte. Det henger med all respekt ikke helt på greip.

Så har denne debatten også avslørt andre ting, nemlig at det er stor forskjell på regjeringens og opposisjonens am- bisjonsnivå når det gjelder velferdspolitikken i kommune- ne. Representanten Njåstad snakket i ett kvarter, altså 15 minutter, og nevnte knapt verken skole, barnehage eller el-

dreomsorg. Han var riktignok inne på eldreomsorg og det faktum at det nå er fattige seks kommuner som skal teste ut den statlige finansieringen av eldreomsorgen. Det Njåstad skryter av, er de facto en så dårlig ordning at kommuner etter kommune etter kommune har trukket seg. Bakgrunnen er at regjeringen har gått seg vill i et byråkratisk skjemavelde som er komplisert, og som kommunene i tillegg taper penger på å være med på. Da er det ikke ideologisk motstand. Vi ser at det er både Høyre-politikere og Fremskrittsparti-politikere lokalt som protesterer mot denne ordningen. Fremskrittspartiets prestisjeprosjekt har endt opp med å bli – for å sitere noen andre enn meg selv – «helt fullstendig håpløs». Det er ikke mine ord, det er Carl I. Hagens ord.

Arbeiderpartiet har større ambisjoner på vegne av norske kommuner. Vi vil ha tidlig innsats i skolen. Vi vil styrke arbeidet mot frafall. Vi vil ha flere barnehageplasser fylt med god kvalitet. Og vi vil ha en verdig alderdom. Derfor foreslår vi også mer penger til kommunene.

Mens regjeringen er veldig opptatt av prosentregning og statistikk og prøver å slå hverandre i hodet med hvordan historien skal skrives, er det dessverre sånn at KS under budsjett høringen i komiteen i høst sa at regjeringens opplegg for neste år i beste fall vil innebære nullvekst uten handlingsrom. Debatten kan uten tvil være teknisk og komplisert om man ønsker det. Eller så kan man gjøre det veldig, veldig enkelt. Spørsmålet er: Blir det mer eller mindre velferd i kommunene av at vi bruker mer penger? Jeg tror svaret er ganske åpenbart. Og det er det velgerne må ta stilling til i høst: Ønsker man en regjering som prioriterer velferd til alle, eller ønsker man en regjering som bruker de store pengene på å gjøre de få som har mest, enda rikere? Jeg tror – og jeg håper – at folk velger et annet flertall.

For alle de familiene som venter barn til høsten, har det noe å si om de vet om de får en barnehageplass eller ikke. For de elevene som sliter, har det noe å si om den ekstra læreren på ungdomsskolen forsvinner eller ikke. Og for de ungdommene som har det vanskelig i livet, har det noe å si om skolehelsetjenestens dør står åpen, eller om den er stengt. Vårt alternativ innebærer bedre velferdstjenester for barn og unge.

Denne regjeringen har hatt mer penger enn noen gang – har satt rekord i oljepengebruken. Det er i seg selv både uansvarlig og kortsiktig å dra MasterCardet og sende regningen til barna våre og til barnebarna våre. Men da blir det noe komisk når Frank Jenssen fra Høyre sier noe sånt som at man ruster Norge for framtiden og gjør Norge mindre oljeavhengig. Eller som statsråden sa: Vi vet at oljeinntektene vil gå ned og velferdsutgiftene opp. Da henger det ikke på greip at man bruker 100 mrd. kr mer i oljepenger og ikke greier å prioritere velferd til folk flest ute i kommunene.

Denne regjeringen ruster ikke kommunene for de oppgavene vi står overfor. Denne regjeringen satser ikke på velferd. Denne regjeringen prioriterer ikke de yngste og de eldste som bor ute i kommunene våre.

Neste år får det norske folk et veldig klart og tydelig valg: Ønsker de mer skatteuttak til dem som har mest fra før, eller ønsker de å bruke de store pengene på de store oppgavene og løfte de viktige velferdstjenestene i kommunene våre?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Kjell-Idar Juvik (A) [11:32:16]: Kommunene er de som daglig utøver politikken som blir formet bl.a. fra denne salen. For å gjøre dette må de settes økonomisk i stand til det. Skal vi ha et godt skoletilbud, barnehagetilbud, omsorgstilbud og ruste opp kommunale veier og bygg, er det de økonomiske rammene vi fastsetter, som er avgjørende for hvor bra dette tilbudet blir.

Vi kommer ikke unna at Arbeiderpartiet har lagt inn 3 mrd. kr mer til kommunene og fylkene i 2017. For mitt fylke betyr det ca. 100 mill. kr mer til kommunene i Nordland og 100 mill. kr mer til fylket. Men denne regjeringen har dessverre mest fokus på færre kommuner og ikke på oppgaver. Vi ser dette i kommunereformen, og vi ser det i regionereformen. Vi har ei regjering som kutter i rammene til de nordligste fylkene. Nordland vil få 284 mill. kr mindre i 2020 med denne regjeringen. Ja, bildet er enda verre, for de har kuttet i DA-midler, de har kuttet i regionale utviklingsmidler, og nå kutter de sågar i ressurskrevende brukerordninger med 330 mill. kr. Hvem tar regningen? Jo, det gjør kommunene, som sitter med budsjettene i dag.

De kutter også nesten 400 mill. kr i eiendomsskatt på kraftanlegg. Verbalforslaget som Venstre og Kristelig Folkeparti klarte å få inn under forhandlingene, der de ba regjeringen se på kapitaliseringsrenta, er allerede besvart av finansministeren. Hun sier nei for 2017. Det betyr at flere enkeltkommuner må ta inn over 10 mill. kr allerede neste år i sine budsjett.

Nei, det går feil veg med denne regjeringa. Kristelig Folkeparti og Venstre har forbedret budsjettet på noen områder. Men det er fortsatt for svakt på tiltak for å møte den økende ledigheten, og det er fortsatt for stramt for kommunesektoren. Ja, etter uker med kaos er det fortsatt et budsjett som gir store skatteuttak til dem som har mest fra før.

Regjeringen sier det er for å få flere arbeidsplasser. Men her lykkes de heller ikke. Det skapes nesten ikke nye arbeidsplasser. Sysselsetningsveksten i kommunene er nå rekordlav. I perioden 2006–2013 økte sysselsettingen i kommunesektoren med 8 500 årlig i snitt. Etter at denne regjeringen tok over, er den nede på 3 000. Det betyr at det er færre lærere, færre sykepleiere og færre barnehagelærere. Hadde enda veksten kommet i privat sektor, men nei, det har den heller ikke gjort. Så skatteuttaket fungerer ikke.

Kommunalministeren prøver på denne talerstolen i dag å skryte av at de er bedre på kommuneøkonomi enn Arbeiderpartiet. Det stemmer ikke. Arbeiderpartiet har hatt mer i budsjettene i alle årene i denne stortingsperioden, ja, neste år 3 mrd. kr mer, og til sammen denne perioden 10–12 mrd. kr. Ja, det er faktisk sånn at veksten i samlet inntekt til kommunene var 2,5 pst. med våre budsjett i perioden 2006–2013. I Sanners periode er den bare 1,9 pst. Hva vil kommunene ha, 2,5 pst. eller 1,9 pst.? Jeg vet svaret.

Mudassar Kapur (H) [11:35:35]: Jeg har fulgt de forskjellige representantenes innlegg om boligpolitikk med stor interesse, og jeg må si at mye av det som sies, er ganske absurd. Da vi tok over, arvet vi et stort etterslep i boligbyggingen. Vi hadde en situasjon hvor kommunepolitikere brukte all tid på å krangle med staten på grunn av innsigelser og omkamper i stedet for å regulere til boligtomter. Vi hadde en situasjon hvor den enkelte innbygger måtte krangle med kommunen, i stedet for at man hadde

(rammeområda 1, 6 og 18)

enkle nok regler til at man kunne gjøre mer på sin private eiendom.

Det er nettopp derfor denne regjeringen har sørget for mer lokalt selvstyre, slik at vi får drevet bedre arealplanlegging, får fart på boligbyggingen. Det er derfor denne regjeringen og samarbeidspartiene har fått til vedtak her i Stortinget om forenkling som sender byggekostnadene ned og byggetakten opp. Hva er det vi ser nå? For første gang på mange år er antallet igangsettelser av nye boliger på vei opp. Hvis vi nå holder denne trenden, må vi helt tilbake til 1980-tallet for å se slike tall.

En sosial boligpolitikk er et prioritert område for denne regjeringen. Det var under de rød-grønne at boligspekulantene kunne dure fram akkurat som de ville. Det er faktisk denne regjeringen sammen med samarbeidspartiene som har sørget for at likningsverdien på sekundærbolig har økt fra 50 pst. til 80 pst. og så til 90 pst. Det er vår finansminister som legger fram en forskrift om at man må ha høyere egenkapital når man kjøper sekundærbolig. Da blir det litt spesielt å høre den typen litt sinte innlegg om at denne regjeringen ikke gjør nok for den sosiale boligpolitikken, når bevisene så til de grader er synlige.

Jeg viser også til at det er denne regjeringen og samarbeidspartiene som har sørget for at bostøtten har blitt mer treffsikker, og vi har jevnet ut de ulikhetene som ble skapt under den forrige regjeringen. Det er vår regjering som har sørget for at startlånordningen er treffsikker, at vi styrker BSU-ordningen. Vi bygger flere studentboliger og sørger for enda flere utleieboliger.

I en tid da boligprisene stiger, er det også interessant å se hva opposisjonen egentlig driver med av politikk, hvis vi tar bort kritikken. Før sommeren sørget Arbeiderpartiet og SV for, ifølge boligprodusentene, å sende prisene opp med 100 000 kr når man gjennomfører deres oppvarmingskrav. Arbeiderpartiet har innført eiendomsskatt her i Oslo som gjør det dyrere å bo for alle, fordi prisene er på vei oppover, og SV vil ha en nasjonal boligskatt hvor folk i distriktene må betale for prisstigningen i byene. Det er usosialt.

Peter N. Myhre (FrP) [11:38:58]: Jeg var visst en slags fungerende varaordfører for Utlendingsdirektoratet innledningsvis under budsjettbehandlingen, så jeg skal si litt om innvandring.

Først et sitat: En del europeiske land...

Presidenten: Representanten må gjerne gjøre det, men det er del to av debatten. Men representanten kan gjerne si noe om innvandring nå, hvis han ønsker, men det kommer vel komiteen tilbake til.

Peter N. Myhre (FrP) [11:39:27]: Da kommer jeg også tilbake til det.

Bjørn Lødemel (H) [11:39:44]: Det nærmar seg finalerunden i kommunereforma i denne omgang. Kvar fjerde innbyggjar i landet vårt vil få ein ny kommune i 2020. Fram til no har 83 kommunar blitt einige om å slå seg saman til 34 nye kommunar. Dette vil gje 379 kommunar i 2020. Det vil seie større endringar i kommunestrukturen på tre år med reform enn dei føregåande 50 åra.

Totalt vil 146 kommunar fatte vedtak om at dei ønskjer kommunesamanslåing. Meir enn halvparten av Noregs befolkning bur i desse kommunane. Enkelte kommunar er

framleis i prosess, og det vil framleis kome nye vedtak om kommunesamanslåingar.

Det er svært gledeleg å sjå at så mange kommunar har følgd Stortinget sitt ønske om større og meir robuste kommunar, og det viser at regjeringa har lukkast med sitt arbeid. Det ligg mange gode verkemiddel i regjeringa sitt opplegg for kommunereforma. Kommunar som bestemmer seg for å slå seg saman, vil behalde basistilskotet og regionalpolitisk tilskot, som i dag er uavkorta i 15 år og med ei nedtrapping over 5 år. Det vil gje god tid til omstilling for desse kommunane. I tillegg får dei reformstøtte og omstillingsstøtte.

Ein del kommunar ønskjer å slå seg saman med andre kommunar utan at det er fatta gjensidige vedtak i nabo-kommunane. Desse kommunane kan kome til å få nedtrekk i det nye inntektssystemet frå 2017 som følgje av differensieringa av basistilskotet. Det er ikkje rimeleg eller rettferdig at dei får trekk i overføringane dersom dei jobbar målretta for kommunesamanslåing.

I mitt heimfylke er det fire kommunar i Sunnfjord som slår seg saman. Den nye kommunen består av Gaular, Naustdal, Jølster og Førde. Han vil få meir enn 20 000 innbyggjarar og vil bli ein motor i utviklinga i Sogn og Fjordane. Min eigen heimkommune, Hornindal, skal slå seg saman med Volda kommune i Møre og Romsdal – ein ny, spennande kommune som kan kome i stand m.a. på grunn av eit nytt vegsamband gjennom Kviven. Det ser også ut til at det skjer spennande ting mellom Eid og Selje. Kanskje vil også andre kommunar hengje seg på der.

Eg skulle ønskje at fleire kommunar hadde teke steget for å finne seg ein framtidig partnar. Særleg gjeld dette i Sogn, der Leikanger ser ut til å kunne blokkere ein sterk regionkommune i Indre Sogn. Det er synd for Indre Sogn, og det er synd for Sogn og Fjordane.

Stein Erik Lauvås (A) [11:42:30]: Jeg registrerer at representanten Lødemel mener at jeg snakker om penger som ikke finnes. Så fortsetter han i et godt tempo og ramser opp en såkalt fasit, eller såkalte realiteter, som skal vise at denne regjeringen gir en bedre kommuneøkonomi. Jeg kan avsløre for representanten Lødemel, og for så vidt alle andre, at: Jo da, pengene finnes, det er bare slik at representanten Lødemel mfl. har prioritert skatteuttak til de aller rikeste i Norge. En har prioritert skatteuttak som ikke viser jobbvekst, og som skulle gi kommunene større skatteinntekter. Det er det denne regjeringen – og representanten Lødemel – har prioritert. Og så snakker de om penger som ikke finnes. Ja, kanskje de ikke finnes fordi de har havnet i lommene til noen få private, som er av de rikeste i dette landet.

Ut fra hva jeg kan forstå av regjeringens egne tabeller, er det altså i Sogn og Fjordane 18 kommuner som kommer under 2,5 pst. i vekst med regjeringens forslag – altså under lønns- og prisveksten. Hornindal får en økning på 1,2 pst. med regjeringens forslag – fantastiske tall for Hornindal. Vågsøy har 0,6 pst. økning – enda et fantastisk tall. Det blir det god tjenesteutvikling av. Det er bare fem kommuner i Sogn og Fjordane som kryper over anslått lønns- og prisvekst med Høyres forslag og ut fra Høyres egne tabeller. Det kan med all respekt å melde ikke sies å være satsing på kommuneøkonomien.

Så hører jeg at representanten Schou har samtaler med ordførerne i Østfold. Det er bra, det setter jeg pris på. Det har jeg også. Og så mener hun at jeg ikke kjenner historien.

Det kan godt være at jeg har huller i historien når det gjelder en del kommuner i indre Østfold, men Høyre i Eidsberg gikk til valg på ikke å innføre eiendomsskatt. Nå går de sterkt inn for å innføre det, nettopp fordi Høyre i regjering ikke leverer godt nok på kommuneøkonomien. Det er også en del av historien.

Karin Andersen (SV) [11:45:43]: SV er det partiet som prioriterer kommuneøkonomi høyest. Det gjør vi fordi det både er en grunnmur i velferdsstaten, i skole, i omsorg osv., og fordi det bidrar veldig godt inn i økonomien når det er litt turbulente tider. Det stabiliserer, det gir arbeidsplasser, og det gir god velferd for pengene – i motsetning til det regjeringen gjør, nemlig å dele ut skatteletter i milliardklassen til mennesker som har mer enn nok fra før, sjøl om det ikke finnes bevis for at det skaper arbeidsplasser. Tvert imot bidrar det til et av de store problemene i dagens boligmarked, nemlig at det blir enda mer penger til overs for å spekulere i boligeiendom, og der skattesystemet i tillegg er rigget for spekulasjon.

Jeg hører at regjeringen sier at de har forbedret for alle. Nei, det er ikke riktig. På rehabilitering er det et reelt kutt. Der fjerner man diagnoselista for gratis fysioterapi. Man legger noen penger inn i kommunesektoren, men man forlanger at kommunene skal ta inn egenandeler som kommunene selv sier ikke er mulig, og pengene er ikke øremerket. Så i sum er dette 175 mill. kr mindre til rehabilitering enn i fjor. Det er et kutt, det er ingen opptrapping. Det er ikke forbedring for dem som trenger bostøtte. At systemet nå er endret på enkelte punkter, har det vært enstemmighet om, men det er altså 1 200 færre som får bostøtte til neste år enn det det var i fjor. Regjeringen mener visst at det å få mindre er bedre for dem som er vanskeligstilte. Ja, jeg skjønner at de mener det, for de mener det tydeligvis for noen av de mest vanskeligstilte, de som er uføre og har liten inntekt, som bl.a. ikke får barnetillegg.

Det har vært mye diskusjon her om forbedring og modernisering av IKT. Ja, det er riktig at for de fleste fungerer dette, men for en del gamle folk fungerer det ikke. Jeg håper flere får de samme henvendelsene som jeg får, fra 95 år gamle folk som aldri har eid en pc og ikke kan data, som nå blir pålagt av regjeringen å kjøpe seg dette og lære seg det for å kunne få oversikt over sine egne pensjonsutbetalinger. Det er en skam! Det blir fremmet forslag om det i forbindelse med budsjettdebatten i morgen, og jeg håper hele Stortinget kan slutte seg til at disse menneskene må få unntak fra denne digitaliseringstvingen.

Heidi Greni (Sp) [11:49:05]: Regjeringen Solberg har gjennom hele sin regjeringperiode gjennomført en systematisk sentralisering av samfunnet. Jeg viste i mitt forrige innlegg til hvordan budsjettpolitikken virker sentraliserende. Det samme gjelder reformer som er satt i gang. Ord som lokaldemokratireform og nærpolitireform kan ikke skjule konsekvensene av større avstand mellom folk og offentlige tilbud, sentralisering av arbeidsplasser og tjenestested. Våren 2016 opplevde vi at folk i kommune etter kommune sa nei til sammenslåing med en eller flere nabokommuner. Kommunestyrene lyttet stort sett til folkemeningen og avviste kommunesammenslåing.

Høsten 2016 opplever vi at regionreformen sliter i motbakke. Intensjonsavtaler om fylker som dekker hele landsdeler, blir stemt ned i fylkestingene. Vil det bli lyttet til folkemeningen når det gjelder regionreformen, eller vil det

bli brukt tvang her også? Flertallspartiene i Stortinget sa at kommunereformen skulle bygge på lokale prosesser og frivillighet. Det tilsier at folkemeningen og lokale vedtak skulle bli respektert. Nå er katta ute av sekken.

Den rollen som Fylkesmannen er gitt i kommunereformen, er umulig å forsvare. De skulle bidra til å oppsummere reformen med en gjennomgang av de kommunale vedtakene. I stedet har det endt opp med at mange av dem driver fram regjeringens ambisjoner om færre kommuner og overkjører lokale vedtak.

Regjeringen har brukt endringer i inntektssystemet til å presse gjennom kommunesammenslåing. Fra at inntektssystemet brukes for å gjøre kostnadsnøklerne mest mulig rettferdige, ble systemet brukt til å straffe kommuner som har konkludert med at de vil stå for seg selv.

Jeg forstår at manglende entusiasme for kommunereformen og regionreformen bekymrer regjeringen og støttepartiene. Det er likevel ikke noen god grunn til å sette alle forutsetninger for reformen til side. Det ville ha vært klokt om reformentusiastene hadde sett litt mer til dem som har gjennomført en kommunereform. I Danmark er det ti år siden reformen ble gjennomført. Hovedoverskriftene i rapportene nå er at kommunene ikke har spart én krone.

«Der var en fremtidstro omkring kommunalreformen. (...) På den måde er det blevet en stor skuffelse.»

Det sier kommunedirektøren i Gribskov kommune. Statlig detaljstyring har ikke blitt mindre, men større. En annen sier at kommunereformen er skyld i sentraliseringen de siste ti årene.

Kommunereformen er dessverre ingen lokaldemokrati-reform. Det er også årsaken til den sterke lokale skepsisen til kommunesammenslåing. Jeg håpet regjeringen hadde så stor respekt for sine mål om frivillighet og lokalt folkestyre at vi ikke skulle møte forslag om tvang, men det håpet er nå ute. Statsråden berømmet lokalpolitikkerne for godt arbeid. Det skrytet vil jeg gjerne dele. Men julegavene til dem som har gjort dette gode arbeidet, er tvangssanering av 15 til 20 kommuner rett over nyttår.

Tore Hagebakken (A) [11:52:36]: Jeg registrerer at de blå-blå representantene her prøver å prate seg vekk fra at norske kommuner – mange av dem i hvert fall – har store utfordringer med å få endene til å møtes.

KS legger ned ganske mye arbeid i sin budsjettundersøkelse. Jeg sa i stad noe om hva resultatet var når det gjaldt kommuner. Når det gjelder fylkeskommunene, er det slik at over 50 pst. av dem svarer at det blir mer krevende med budsjettprosessen i år enn det var for et år siden. 35 pst. sier at det er like krevende. Dette er godt dokumentert av KS.

Vi har lagt inn 1 mrd. kr mer til fylkeskommunene i vårt alternative budsjett. Det ville betydd 36 mill. kr i hjemfylket mitt, Oppland. Det ville ha vært svært kjærkomne midler, som kunne gått til nødvendige veiutbedringer, investeringer og videregående skoler, som er de aller største oppgavene som fylkeskommunen har.

Men det jeg først og fremst tok ordet for, er at det kunne vært veldig interessant å få vite hvorfor statsråd Sanner er så sterkt motstander av regionale utviklingsmidler. Heldigvis kom 200 mill. kr inn igjen i ordningen med forliket, men det var en inndekning som var ganske freidig, ved at en tok 100 mill. kr fra rammen til fylkeskommunene. Fortsatt er det flere hundre millioner kroner fram til det som var nivået da vi rød-grønne var i regjeringsskorridorene. Ved enhver anledning skjærer Sanner kraftig i disse pen-

gene, som gir fylkeskommunene anledning til å støtte opp om gode, regionale satsinger som skal stimulere til økt verdiskaping, bolyst og aktivitet. Er det for å frigjøre penger til skatteuttak? Eller synes ikke Sanner at dette har noe for seg, og at Distrikts-Norge ikke trenger denne drahjelpen? I vårt parti er det et stort engasjement for disse midlene, som vi mener gir mange gode resultater. Derfor prøver vi så godt vi kan i våre budsjetter å hegne om ordningen.

Jeg håper det er siste gangen det foreslås kutt i regionale utviklingsmidler. Uansett blir det ikke noe av når vi er tilbake i regjering etter neste års stortingsvalg. Da blir det også bedre tider i kommunene og i sykehusene.

Ingjerd Schou (H) [11:55:11]: Jeg skjønner at representanten Hagebakken og hans kollegaer er opptatt av regionale satsninger og regionale utviklingsmidler. Det er vel ikke noen hemmelighet hvis det er slik at representanten Hagebakken vil prioritere kantstein eller brostein foran rådhuset i Hammerfest heller enn å lage jernbane og veier, som nettopp de regionale satsingene frigjøres til. De går ikke til skattelettelse. Det er dette næringslivet har etterspurt over lang tid.

Men jeg tok ordet nå for å vie representanten Lauvås – som gjør seg høy og mørk på talerstolen – litt oppmerksomhet. Det er greit å argumentere med politikk, følelser og annet, men realiteten er det vanskelig å argumentere seg bort fra, nemlig at veksten i Østfold-kommunenes frie inntekter er høyere i vår regjeringstid enn det den var i Arbeiderpartiets. De tallene er veldig tydelige, de er sikre, og det er ikke veldig mye å diskutere. Veksten i Østfold-kommunenes frie inntekter er altså høyere i vår regjeringstid enn det den var i Arbeiderpartiets.

Det har vært sterkere realvekst i denne stortingsperioden i landet som helhet. For kommunene i Norge samlet viser beregningene at den gjennomsnittlige årlige, oppgavekorrigerte realveksten i perioden 2013–2016 er 2,2 pst., mens den for perioden 2009–2013 var 1,4 pst. Det er en differanse i positiv retning i vår styringstid. Innbyggertallet i Norge har økt i begge periodene. Den oppgavekorrigerte realveksten per innbygger var gjennomsnittlig 1,1 pst. i årene 2013–2016 og 0,1 pst. i perioden 2009–2013.

Blant Østfold-kommuner – bl.a. representanten Lauvås' hjemkommune – har både Marker og Våler hatt størst inntektsvekst per innbygger i denne stortingsperioden. Vi har sett at nettopp Marker har lavest inntektsnivå av kommunene i Østfold. Kommunen har imidlertid hatt sterkest oppgavekorrigert vekst per innbygger av kommunene i fylket, fulgt av Våler, i denne perioden, henholdsvis 2,1 pst. og 1,9 pst.

Så hører jeg at representanten Lauvås hele tiden kommer tilbake til at denne regjeringen har gitt mest skattelette og prioritert de rikeste. Det kan jo være greit også for representanten Lauvås å sjekke ut: Hvor mye har de såkalt rikeste bidratt med når det gjelder landets samlede totalinntekter? Jeg tror kanskje at for veldig mange vil det tallet være ganske oppsiktsvekkende – og meget stort – når det gjelder å bidra til fellesskapet.

Ketil Kjenseth (V) [11:58:21]: Først av alt takk til representanten Tore Hagebakken, som inviterte meg inn i denne veldig viktige debatten om Velferds-Norge. Representanten Hagebakken nevnte at Venstre er verstingen av alle i Velferds-Norge, personifisert ved meg, som til og

med har gått i fakkeltog for sykehustilbudet i Oppland på Lillehammer.

Norske sykehus har fått tilført over 90 mrd. kr i perioden fra 2002, da Arbeiderpartiet overførte sykehusene til staten. Neste år blir det en vekst i sykehusene på nesten 1,5 mrd. kr. Det er en betydelig vekst, og i perioden 2013–2017 har sykehussektoren fått 8,5 mrd. kr i vekst. Det er altså en betydelig vekst. Så må vi sette dette opp mot hvordan vi skal organisere kommunesektoren. Til representanten Hagebakken: Arbeiderpartiet har stort sett regjert Oppland i alle tider. Vi har 26 kommuner. I det fylket produserer vi et høyt antall frafall i videregående skole, vi produserer et høyt antall utenforskap for ungdom, vi produserer mye psykisk uhelse, som ikke skal håndteres i sykehusene, og vi har den høyeste selvmordsraten blant unge menn i hele Norge. Det tyder på at vi ikke bruker ressursene riktig. De skal ikke inn i sykehusene, alle sammen, det skal forebygges.

Representanten Hagebakken vet godt at Gjøvik kommune neste år får mer penger enn noen gang og dermed kanskje anledning til å ansette kommunepsykolog, noe vi burde hatt for lenge siden. Det er denne debatten vi må ta. Det er derfor merkelig at Arbeiderpartiet ikke tar lederskap i å strukturere Norge bedre for å sikre den velferden. Det er tidlig innsats og forebygging vi må øke ressursene til, og det er det ingen snakker om når vi neste år skal styre på Venstres sykehusbudsjett. I realiteten er det på krona det Venstre foreslår i sitt alternative budsjett. I det ligger det også at vi vrir én milliard mer til tidlig innsats og forebygging, både i skolehelsetjenesten og på helsestasjonene – flere sykepleiere og helsesøstre inn tidlig, flere jordmødre. Vi må organisere tjenestene bedre. I dag er dette for fragmentert, vi får ikke ut de ressursene som kunne forebygge frafallet og utenforskapet, den psykiske uhelsen og selvmordene, som altså ikke skal inn i sykehussektoren. Det er her lille Venstre blir overlatt til å ta et lederskap, og det er vi med på å gjøre ved å strukturere kommunene på en annen måte og sørge for at vi kan forebygge mer og sette inn innsatsen tidligere, slik at vi slipper å lede så mange inn i sykehusene. Det er i dag for mange som er i sykehusene som ikke skulle vært der. Dette er en av de store utfordringene for Norge framover, det er den psykiske uhelsen blant ungdom vi skal forebygge.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:01:36]: Representanten Greni gjorde et stort poeng av en rapport fra Danmark som ble offentliggjort i Klassekampen, hvor overskriften var at danske kommuner ikke har spart penger på kommunereformen. Hvis representanten Greni hadde lest hele artikkelen, ville hun ha sett at danske kommuner har redusert bevilgningene til administrasjon og økt bevilgningene til bl.a. barnevern. Det burde representanten Greni jublet over. Vi har sett det samme i Norge med kommuner som har gått sammen, de har redusert bevilgningene til administrasjon og økt bevilgningene til tjenester til innbyggerne. Også det burde representanten Greni jublet over.

Så hører jeg at representanten Lauvås raljerer over veksten til Hornindal på 0,5 pst. Jeg må da minne om at veksten under rød-grønn regjering til Hornindal var minus 0,1 pst.

Representanten Hagebakken understreker at KS' undersøkelse om kommuneøkonomi er viktig. Det er jeg enig i. Hvis vi går tilbake til 2010, vil representanten Hagebakken kunne lese at fire av ti rådmenn planla kutt i skolen, og at tre av ti rådmenn planla kutt innenfor pleie og omsorg.

Så hører jeg at representanten Hagebakken og representanten Juvik slår fast at utviklingen går i feil retning. Representanten Juvik representerer Nord-Norge. Der går arbeidsledigheten ned, og veksten går opp. Det går i riktig retning. Ser vi på kommuneøkonomien, var realveksten per innbygger i Nordland på null under rød-grønt styre fra 2009 til 2013. Det har vært vekst under sentrum-høyre. Ser vi på Troms, var det minus 0,2 til kommunene under rød-grønt styre. Det har vært vekst under borgerlig styre. Ser vi på Finnmark, var det nedgang i realveksten per innbygger i 2009–2013, det har vært en vekst under sentrum-høyre. Jeg vet og forstår at kommunene har stramme rammer, men hvis man først skal sammenligne rød-grønt styre og borgerlig styre, har vi fasiten.

Så hevder Arbeiderpartiet at joda, de har mer penger. Det fins penger, hører vi fra denne talerstolen. Men hvor er det Arbeiderpartiet henter pengene sine fra? Gjennom økte skatter på arbeidsplasser og på dem som skal investere i trygge, lønnsomme arbeidsplasser for fremtiden. Det er ikke veien å gå.

Ser vi på sammenhengen mellom fylkesveier og regionale utviklingsmidler, har det vært en pluss på 24 mill. kr til Oppland og 100 mill. kr til Nordland. Det er mer penger til å drive regional utvikling og bygging av fylkesveier i Distrikts-Norge.

Mudassar Kapur (H) [12:04:57]: Det er ofte sånn at når man er i samme sal som Arbeiderpartiet og SV, så blir det en skattedebatt, uansett komité. Men det er greit, jeg synes det er fint at vi får de debattene, for da får vi fakta og sannheten fram.

Når vi snakker om fakta – det er ingen tvil om at SV åpenbart trenger å få ryddet opp i egen boligpolitikk. Det er faktisk en forskjell på primærbolig og sekundærbolig. SV omtaler hele boligmarkedet som om det er et problem at folk skal kjøpe seg bolig. Denne regjeringen har jo sørget for nettopp å jobbe ut fra de forskjellene som er mellom folks hjem, og det som kan være et spekulasjonsobjekt, altså sekundærbolig. Det er denne regjeringen som har økt skatten og ligningsverdien på disse boligene. Det er denne regjeringen som har sørget for økt egenkapitalkrav for sekundærboliger. Det gjorde ikke SV da de satt i regjering. Det SV vil, er å innføre en nasjonal boligskatt også på folks primærbolig. Det er folks hjem, det er der de bor, det er ikke et spekulasjonsobjekt. Det å prøve å innføre en nasjonal boligskatt for å stagge prisveksten og dempe presset på boligmarkedet er feil medisin. Folk må få lov til å kjøpe egen bolig uten at de skal mistenkes for å være bolighaier.

Vi har et eksempel her i Oslo, der SV er med på å kreve inn eiendomsskatt. Vi ble lovet at to av ti skulle betale den, nå ligger det an til at fem av ti må betale den. Vi ble lovet at ingen som bor i OBOS-leilighet, skulle betale den, nå må mange av dem som bor i OBOS-leilighet, betale den. Dette er ikke bolighaier, det er helt vanlige folk som bor i sitt eget hjem. Og mens vi har hatt denne eiendomsskatten, har prisene fortsatt å øke. SV viser til at de har masse økonomer med seg, men de har ennå ikke fortalt hvor høy den nasjonale boligskatten i Norge må være for at prisene skal gå ned.

Vi mener at vi må øke tilbudet. Derfor gjør vi det enkle- re å bygge flere boliger. Vi legger til rette for at en kan bygge flere boliger utenfor bysentrene, sammen med kollektivsatsingen. Se hva vi gjør i Ski, hvor vi skal legge til

rette for 10 000 nye boliger sammen med Follobane-satsingen. Det er med på å dempe prisveksten.

SV har i dag stilt en del krav til Arbeiderpartiet om å være med i regjering. Er nasjonal eiendomsskatt et av disse kravene?

Frank J. Jenssen (H) [12:08:11]: Det faller åpenbart Arbeiderpartiet tungt for brystet at vi i dag dokumenterer at det i denne stortingsperioden har vært en reell vekst i kommunenes frie inntekter som er større enn i forrige stortingsperiode. Jeg dokumenterte det bl.a. med et eksempel fra Trøndelag. Bare trønderiske kommuner hadde mellom 150 mill. kr og 160 mill. kr i minus i forrige stortingsperiode, altså en vekst som var negativ, mens man i denne perioden har hatt en vekst som er positiv. Og vi styrker kommuneøkonomien.

Så skal vi ikke skjønne – det er vi enige om – for kommunene må fortsatt prioritere innenfor rammene sine, men det måtte de også før, slik statsråden har dokumentert. Jeg tror ikke de rød-grønne må bli helt historieløse og helt glemme de protestene som de møtte også fra sine egne folk da de selv styrte. Det hevdes at tallene er feil, men det er ingen som kan dokumentere eller fortelle noen her hva det er i disse regnestykkene som er feil. Jeg tror de er ubehagelige, og det forstår jeg at man kanskje ønsker å protestere på, men man kan ikke dokumentere at dette er feil.

Så skryter Arbeiderpartiet av at man har lagt inn noen milliarder ekstra i kommuneopplegget når man er i opposisjon – 3 mrd. kr, sier man, 2 mrd. kr til kommunene og 1 mrd. kr til fylkene. Dette er finansiert ikke bare ved hjelp av økt skatt på norske arbeidsplasser, men også gjennom kutt på kommunesektorens egne områder på budsjettet – mellom 800 mill. kr og 900 mill. kr henter man rett ut derfra. Og så har man en del påplussinger som man også angir ganske detaljerte føringer for med hensyn til hvordan kommunene skal bruke akkurat de pengene. Det blir heller ikke mer handlingsrom og mulighet for kommunene til å prioritere på den måten.

Senterpartiet raljerer over kommunereformen i Danmark. Jeg trodde det hadde gått opp for Senterpartiet, for de er jo de første til å understreke at man ikke kan sammenligne Norge og Danmark. Geografien er forskjellig, og det er så mange forskjellige forutsetninger. Men når Senterpartiets representant Greni raljerer over de kommunene som har gått sammen i Danmark, og som får til å bruke mer penger på tjenester og mindre på administrasjon, mener jeg at hun også raljerer over alle de norske kommunene som nå frivillig går sammen. Jeg hadde forventet at Senterpartiet skulle gi honnør til norske kommuner som går sammen for å lage bedre tjenestetilbud til sine innbyggere og for sitt næringsliv. Jeg venter fortsatt på å få høre at Senterpartiet fra denne talerstolen sier at det er bra at kommuner ønsker å styrke tjenestetilbudet sitt, og at man også kan gjøre det gjennom kommunesammenslåing, og at Senterpartiet fra denne talerstolen kan ytre positive ord om at kommunesammenslåing faktisk bidrar til bedre tjenester og bedre lokalsamfunn.

Presidenten: Neste taler er representanten Helge N. – unnskyld, Helge André Njåstad, deretter André N. Skjelstad fra Venstre.

Helge André Njåstad (FrP) [12:11:28]: Det er viktig å halda forskjell på underteikna og Venstre!

Eg vil starta med å koma med nokre kommentarar til representanten Andersen i SV, som snakka om diagnoselista. Der trengst det ei oppklaring.

Me veit at mange har behov for fysioterapi, men dei har likevel falle ut av den såkalla diagnoselista, som gjev gratis fysioterapi frå første stund. Dette er urettferdig, tilfeldig og ikkje i tråd med resten av helsetenesta. Fysioterapeutar er ute i kommunane der vanlege folk med vanlege inntekter bur. I dag betalar ein eigendel på nesten alt i helsetenesta, bortsett frå på akutt og nødvendig helsehjelp. Det er hovudregelen. Det at fysioterapi har vore gratis for ca. hundre diagnosar, er ei gamal ordning med behov for fornying. Fysioterapi til menneske med kroniske smertetilstandar av ukjend årsak, som CFS/ME, ulike typar idrettskadar, enkelte kreftdiagnosar, enkelte psykiske lidingar og ryggsmertar, er ikkje omfatta av fritaksordninga. Me har opp gjennom åra fått klagar frå fleire pasient- og brukarorganisasjonar på denne skeivfordelinga og prøver å skapa eit meir rettferdig system.

Neste skritt for oss blir å forsøkja å slå saman eigendelstaka 1 og 2, slik at me kan få berre eitt eigendelskort å halda oss til, og samtidig sørgje for at dette taket blir sett lågare enn tak 1 og tak 2 til saman.

Så hadde me – i alle fall dersom me las nyheitsoppdrag før valkampen i 2013 – sett for oss ein heilt annan debatt enn me har hatt i dag, ut frå all skremselspropagandaen om kor ille det skulle gå med norske kommunar med eit regjeringsskifte i 2013. No er fasiten klar, og me ser at i alle fylke viser ein til gode tal – og heilt andre tal enn dei skremselsbileta ein viste til. Det er nok grunnen til at dei raudgrøne har gått på autopilot i dag og gjenteke ting som ikkje blir riktigare av å bli gjentekne. Eg merka meg godt at statsråden viste til undersøkinga frå 2010 under dei raudgrøne sin glansperiode. Eg var sjølv ordførar på den tida og hugsar korleis det var på KS-møte; det var ei heilt anna verkelegheitsbeskriving i Kommune-Noreg under dei raudgrøne enn det som ein forsøker å skapa inntrykk av i dag.

Eg vil òg minna litt om dei raudgrøne si siste helsing til Kommune-Noreg då dei la fram budsjettet sitt, med omsyn til ressurskrevjande tenester. Då forsøkte ein å redusera kompensasjonsgraden frå 80 pst. til 77,5 pst. Det ville betydd mange millionar meir til kommunane og ei utruleg stor skeivdeling til kommunar, for kostnaden over taket varierer stort og ville ha vore ei stor utfordring for norske kommunar. Så ein kan vera glad for at dette stortingsfleirtalet reverserte bl.a. den siste helsinga frå den raudgrøne regjeringa med å seinka kompensasjonsgraden.

André N. Skjelstad (V) [12:14:45]: Det er ganske forutsigbart. Og det er forutsigbart at representanten Lauvås er keen på å rope om skatt.

Men det er noe som overrasker ved innlegget til representanten Lauvås, for jeg trodde for så vidt det var et mantra innenfor Arbeiderpartiet at man først må danne grunnlaget for å skape noe. Og for en mann som har vært i næringslivet i mange år, trodde jeg dette var en selvfølge, og at representanten skjønnte at om man stimulerer til næringsliv, er man også med og bidrar til å skape gode tjenester rundt omkring i hele landet.

Men overraskelsenes tid er selvfølgelig ikke forbi. Jeg må si at det var spesielt, men jeg merker meg at det altså ikke er så nøye å skape nye arbeidsplasser eller å gjøre næringslivet i distriktene drivverdig videre.

Senterpartiet er forutsigbart. Stortingets mest konservative parti ønsker ingen forandring, men bare å fortsette med det som er og har vært. Om den medisinen vet vi at hvis man framfører den fra 40–50 år tilbake i tid uten å gjøre noen store grep, sentraliserer man Norge enda mer. Det er jo det Senterpartiet tydeligvis vil. Uavhengig av hva som skjer, er det altså svaret til enhver tid. Når representanten Greni står på denne talerstolen, vil jeg poengtere at dette bare er sentralisering uten noen klare svar på hva som er alternativene til det vi nå legger opp til med større kraft rundt vekstsentre og regionsentre over hele landet. Da poengterer hun i replikkordskiftet til meg at nei, sånn vil de ikke ha det fordi det vil skape en ulikhet. En ulikhet – jeg bare spør: Er det ikke nettopp gjennom regionsentre vi har mulighet til å skape en større vekst, og ikke mer av den medisinen som Senterpartiet har forskrevet i så mange år, og som ikke fungerer?

Det må jo være tjenesteyting over hele landet som betyr noe, og ikke antall rådhus. Der skjønner jeg at Venstre og Senterpartiet er dypt uenige. Min prioritering er å gi gode tjenester, kvalitative tjenester, til innbyggerne – uansett hvilken kommune det gjelder. Der svikter dessverre Senterpartiet etter min mening. Jeg hadde forventet at Senterpartiet i større grad nå fikk vise hva som er deres distriktspolitikk. Er det mer av det bestående som vi ser ikke fungerer, eller kunne det vært noe annet? Nei, de ønsker altså ikke å presentere noe annet for parlamentet, de ønsker bare mer av det som ikke fungerer. Det er opplysende.

Presidenten: Representanten Tore Hagebakken har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Tore Hagebakken (A) [12:18:00]: Jeg vil presisere at jeg ikke har sagt at Venstre er en velferdsversting her på Stortinget. Jeg sa at partiet er verst når det gjelder å ville kutte i sykehusøkonomien. Det er en innsnevring av kritikken i forhold til Kjenseths uttalelse. Vi bor i samme by, så det er greit at vi ikke er uvenner.

Kjenseth sier at han «vrir» en milliard. «Vrir» en milliard – han tar en milliard fra sykehusene. Venstre og regjeringa sammen med Kristelig Folkeparti ligger 1,5 mrd. kr under det som ville ha vært resultatet med Arbeiderpartiet. Det er 70 mill. kr i forskjell for Sykehuset Innlandet. Det hadde vært mindre å gå i demonstrasjonstog for i Lillehammer og andre steder hvor det også demonstreres. Da synes jeg det er pussig at Kjenseth velger å legge all skyld på Sykehuset Innlandet. Det er alltid noe de kan kritiseres for, men han må også ta ansvar for å ha vært med på å gjøre så store kutt.

Vi har også en folkehelsepakke, men vi tar ikke midlene fra sykehusene.

Presidenten: Representanten Stein Erik Lauvås har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Stein Erik Lauvås (A) [12:19:33]: Ja, «høy og mørk» – denne regjeringen har i hvert fall ikke gjort kommunene særlig høye og mørke i den perioden de har styrt, hva gjelder kommuneøkonomien, som representanten Schou var inne på. Jeg kan anbefale at man går inn på regjeringsens egen hjemmeside, leser de tabellene som ligger der, og ser dette opp mot lønns- og prisvekst, da finner man

for alle fylker at overføringene ligger under. Da er det reelt sett et kuttbudsjett før kommunene engang får startet:

- Rakkestad: 1,7 pst. økning
- Råde: 1,4 pst. økning
- Spydeberg, som representanten Schou kanskje er spesielt kjent med: 2,2 pst. økning

Her kan man fortsette. Jeg var innom Sogn og Fjordane. Det finnes eksempler over det ganske land. Så det er et kuttbudsjett for kommunene før de engang får begynt, og det går det ikke an å snakke seg bort fra.

Når det gjelder det siste innlegget til Venstre, var det så uklart at jeg ikke finner anledning til å kunne svare på det.

Kjell-Idar Juvik (A) [12:20:52]: Jeg har også vært ordfører. Jeg har vært ordfører både under en borgerlig regjering og under Arbeiderparti-regjeringer. Jeg skal love dere som kanskje var ordførere i den perioden da dagens statsminister var kommunalminister, at det i hvert fall ikke var noen enkel sak.

Selv om dagens kommunalminister prøver å snakke seg bort fra satsingen i nord – ja, det går bra i nord. Jeg er enig med ham i det. Det er heldigvis lav arbeidsledighet, og det går godt. Men samtidig er det krevende for kommunene i nord. De sitter i disse dager og skal lage budsjettet for 2017. Blant annet min hjemkommune sitter akkurat nå og diskuterer budsjettet for 2017. De har fått en lite hyggelig hilsen fra finansministeren, som kom i går, og det gjelder eiendomsskatt på kraftanlegg. Nabokommunen til Hemnes, Rana, har fått samme beskjed. Med vårt budsjett ville disse to kommunene hatt 32 mill. kr mer neste år. Rana ville hatt 20 mill. kr mer – 10 mill. kr mer i eiendomsskatt fra kraftverk og 10 mill. kr mer i vårt budsjett. Min egen hjemkommune, Hemnes, ville hatt 12 mill. kr, og det vet jeg hadde kommet godt med. Nå må de ty til reservene på grunn av at dette også er kutt som kom i siste liten.

Det er engang sånn at fylkeskommunene, som også skal gi gode tjenester, er kommet i en vanskelig situasjon etter at denne regjeringen overtok. Neste år har de ca. 100 mill. kr mindre i den rammen som blir overført, på grunn av de nye nøklene, som man har lovet at man skal se på, men som man ikke har funnet en løsning på. Hvis man ikke klarer å få gjort noe med dem før 2020, utgjør det 284 mill. kr bare for Nordland fylke alene – 284 mill. kr, som de helst skulle brukt på tiltak innenfor videregående skole, veger osv.

Om man liker det eller ikke, er det bare å summere budsjettene og se hvem som har gitt mest til kommunene, for det er jo i realiteten det som kommunene til syvende og sist sitter igjen med, og som de kan bruke, som er det viktige. Og jeg legger merke til at statsråden kun vil snakke om perioden fra 2009 og ikke om perioden fra 2006, for hvis man prater om perioden fra 2006, er den samlede veksten på 2,5 pst. under de rød-grønne og 1,9 pst. i denne perioden. Det kommer man dessverre ikke unna, selv om man hadde ønsket seg et annet tall.

Cirka 12 mrd. kr mer ville kommunene hatt i denne perioden hvis Arbeiderpartiets budsjett hadde blitt gjennomført.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Heidi Greni (Sp) [12:24:00]: Jeg kan forsikre statsråden om at jeg har lest hele artikkelen om Danmark, og jeg har lest flere artikler. En som jeg tror titulerte seg programsjef ved Det nasjonale institutt for kommuners og regioners analyse og forskning, kunne bekrefte at det var bortimot 1 pst. innsparing på administrasjonskostnadene etter ti år. Når vi vet at tre småkommuner med småkommunetillegg som slår seg sammen til én, vil tape to inndelingstilskudd og tre småkommunetilskudd, må jeg virkelig lure på hvor de skal spare inn resten.

Så til Venstre, som sa at vi skulle fortsette med en distriktpolitikk som ikke virker: Hvis en ser på analysene av folketallsveksten i kommunene i 2005, var det 199 kommuner som hadde folketallsvekst innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. I 2010 var det over 300. I 2013 var det 309. Nå er vi nede på 274 igjen. Er det den rød-grønne eller den blå-blå distriktpolitikken som da virker?

Helga Pedersen (A) [12:25:25]: På mange måter virker det som om vi i denne salen deltar i to ulike debatter. Jeg registrerer at regjeringspartiene ønsker å snakke om teknikaliteter, og ikke minst om struktur. Strukturendringer skal løse ethvert problem i denne verden.

Jeg ser også at de gjør tapre, men ikke spesielt troverdige, forsøk på å skjønne sin egen kommuneøkonomi. De legger på bordet tekniske regnestykker som vi har tilbakevist. De har derimot ikke klart å svare på spørsmålet om hvorvidt de tror at den dramatisk lavere sysselsettingsveksten vi nå ser i kommunene, og den veldig sterke økningen i eiendomsskatt, kanskje kan ha noe å gjøre med at lokalpolitikkerne ikke har nok penger til å løse de oppgavene de ønsker å løse.

Det er gøy for oss politikere å drive med pingpong om før og nå, oss og dem. Vi deltar alle i den øvelsen med jevne mellomrom. Men først og fremst er dette et verdivalg om hva vi gjør nå for å ruste oss for framtiden og skape like muligheter for alle i dette landet. Gjør vi det gjennom 20 mrd. kr i skatteuttak til dem som har mest fra før, eller gjør vi det gjennom en satsing på felles velferd, på barnehage, på skole, på helse og omsorg? Med alle de milliardene av oljekroner som nå pøses ut, og alle de ledige som ikke har noe å gjøre, skulle man forvente en mye sterkere satsing på kommunene og de oppgavene kommunene har ansvar for, ikke minst i lys av tidligere løfter om at det ikke skulle stå på pengene.

Det er også interessant å merke seg at alt som ikke lykkes for denne regjeringen, enten det er fylkessammenslåinger eller det er statliggjøring av eldreomsorgen, er noen andre enn regjeringens feil. Særlig er det ofte Arbeiderpartiets eller opposisjonens feil, eller så er det lokalpolitikkerne – hvis det ikke var noe den rød-grønne regjeringen gjorde. Da vil jeg bare si: Stortingsflertallet er hjertelig velkommen til å lytte til Arbeiderpartiet, til opposisjonen og til landets lokalpolitikere. Jeg tror budsjettet for neste år hadde sett mye bedre ut da.

Når det gjelder Nord-Norge, er det lav ledighet – ja. Men det er på tross av, ikke på grunn av, regjeringens politikk. Denne regjeringen har kuttet flere hundre millioner kroner til fylkeskommunene. De har kuttet 70 mill. kr til Sametinget og samiske formål. De driver en storstilt sentralisering av statlige arbeidsplasser. Samtidig: På statsministerens kontor skal ikke noe røres. Oljemilliardene går til landets rikeste mennesker. De bor dessverre ikke i Nord-

Norge. Derfor ønsker man fra et nordnorsk perspektiv å satse på de unge i stedet.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [12:28:37]: Først: Regjerings skattepolitikk skaper vonde forskjeller, ikke arbeidsplasser. Den bidrar til flytting av ressurser fra distriktene til sentrum og en skadelig boligspekulasjon. Representanten Kapur bes om å sette seg inn i det han spør om. Fordelingseffekten med SVs totale skatteopplegg er at alle som tjener under 600 000 kr, får flere tusen kroner i skattelette samlet, i forhold til regjeringens opplegg. Det står i finansinnstillingen, og jeg forstår at Kapur ikke har satt seg inn i det. De små endringene regjeringen har foreslått, bidrar overhodet ikke til å dempe spekulasjonen – tvert imot. Det er bare å spørre Finansdepartementet, for det er de som har regnet ut disse tabellene.

Når det gjelder diagnoselisten, er det slik at man skyver utgiftene over på pasientene og trekker inn penger til staten. Så i stedet for å utvide ordningen, slik SV foreslår, blir det dårligere rehabilitering for flere.

Ketil Kjenseth (V) [12:29:55]: Jeg må fortsette dialogen med representanten Tore Hagebakken fra Arbeiderpartiet, som stadig vekk snakker om kutt i sykehusøkonomien, og jeg må da gjenta at det blir ingen kutt i sykehusøkonomien. Jeg forklarte i forrige innlegg at de siste 15 årene har det vært en vekst på over 90 mrd. kr i sykehuse- ne. Den fortsetter også i 2017, det blir en vekst på nesten 1,5 mrd. kr. Det kuttet som Hagebakken prøver å snakke om, er regjeringens opprinnelige forslag til hva sykehusøkonomien skulle være. Det er noe annet enn hva Stortinget vedtar at den skal være, Stortinget vedtar altså Venstres alternative sykehusbudsjett. Den veksten er på 1,5 mrd. kr. Vi vrir ikke 1 mrd. kr til tidlig innsats og forebygging, vi vrir 400 mill. kr fra sykehuse- ne, som var foreslått en vekst på 1,8 mrd. kr, men nå får nesten 1,5 mrd. kr. I tillegg plusser vi på 600 mill. kr til tidlig innsats og forebygging, i hovedsak i kommunehelsetje- nesten. Det er den spagaten vi er i ferd med å få innenfor helsesektoren, basert på at den er todelt. Kommunehelse- sektoren må styrkes, det må inn flere til å gjøre jobben med å skape helse og ikke til å reparere så mye. Det er i sum av stor verdi for den enkelte, og også samfunnsøko- nomisk.

Så til den veksten som kommer i Sykehuset Innlandet, og ikke det kuttet som representanten Hagebakken forsø- ker å snakke om: Det handler om en inntektsfordeling som de regionale helseforetakene gjør. Det går litt ut over Sykehuset Innlandet på bekostning av Oslo fordi befolk- ningsveksten i Oslo er stor. Den inntektsmodellen ligger der fra forrige regjering. Den rød-grønne regjeringen skap- te den inntektsmodellen i Helse Sør-Øst – det var for øvrig de som slo sammen Helse Sør-Øst, en mastodont, og skap- te Europas største sykehus av 47 ulike postadresser i Oslo – som er en betydelig elefant i rommet, og den må vi gjøre noe med. Det må også Arbeiderpartiet ta et ansvar for.

Så til skattekutt: Vi snakker i hovedsak om formu- esskatten. Den har mange små virksomheter ute i distrik- tene behov for å bruke til investeringer. Arbeiderpartiet

har bidratt til en innretning på finansskatten som gjør at sparebankene, som står for mye av finansieringen av ver- diskapingen ute i distriktene, nå får store utfordringer fordi den legges på arbeidsgiveravgiften. Fordelen får finans- miljøet rundt Aker Brygge, og det er jo en betydelig sen- tralisering, som blir en utfordring for distriktsnæringene.

Presidenten: Representanten André N. Skjelstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

André N. Skjelstad (V) [12:33:16]: Det er i disse ritu- aler også en god del klarhet som kommer fram. Klarheten fra representanten fra Østfold Arbeiderparti er at han er helt tydelig på at det ikke betyr noe med næringsvirksom- het, som også representanten Kjenseth nå var tydelig på: Arbeiderpartiet har tydeligvis ikke den holdningen til at næringsvirksomhet er viktig.

Så er det også klarhet i det Senterpartiet klarlegger på talerstolen her, at med Senterpartiet – hvis de da skulle komme i regjering på nytt – vil regionsentertilskuddet fjer- nes. Det er greit å merke seg på en dag som denne, og det er en klarhet jeg tar med meg videre.

Presidenten: Helge André Njåstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Helge André Njåstad (FrP) [12:34:10]: Det er vel kanskje opposisjonen sin draum at på tampen av ein de- batt skal representantar frå regjeringspartia opp og inn- rømma at ein har gjort ein feil. Så det skal eg no gjera. Viss ein lyttar godt etter, kan eg leia merksemda mot ka- pittel 540 der Høgre og Framstegspartiet dessverre har skrive ei feil setning i innstillinga. Me har skrive at regje- ringa har auka lærlingtilskotet med 10 000 kr, og at forli- ket har auka det med nye 2 500 kr, sånn at ein kjem opp i 12 500 kr. Her har me dessverre gloppe litt, for regjeringa har gjort endå meir enn det me skreiv. Det var faktisk 17 500 kr lærlingtilskotet var på, og så auka ein det med nye 2 500 kr. Så riktig sum skal ikkje vera berre 12 500 kr, men 20 000 kr som denne regjeringa og stor- tingsfleirtalet har auka lærlingtilskotet med. Eg synest rett må vera rett.

Presidenten: Da merker Stortinget seg det. Representanten Ingjerd Schou har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ingjerd Schou (H) [12:35:24]: Til representanten Greni, som leser danske rapporter med interesse, tror jeg det hadde vært greit for nasjonalforsamlingen at Senter- partiet klargjør om det er slik at alt er vondt og vanskelig, eller om det faktisk skulle være en fordel at hvis man ef- fektiviserer administrasjon, går det mer til tjenestetilbudet til innbyggerne, hvilket er resultatet i bl.a. rapporten fra Danmark.

Til Lauvås som ved flere anledninger har vært innom dette som går på eiendomsskatt, og særlig i noen kommu- ner i Østfold, er det vel greit å minne om at i 2012 var altså Halden kommune etter mange år med Arbeiderpartiets sty- re på minus 289 mill. kr, og at vi i dag har en situasjon

hvor kommunen nå setter av 40 mill. kr til fond for nettopp å kunne ha en buffer for den type tilstander.

Så til slutt: Arbeiderpartiet har aktivt foreslått en flyse-teavgift i sitt budsjett for å gi den type avgifter til inntekter til kommunene. Det kalles å være dobbeltmoraliserende.

Presidenten: Mudassar Kapur har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Mudassar Kapur (H) [12:36:46]: Jeg må bare konstatere at SV ikke har greid å svare oss godt nok på hvilken effekt en slik nasjonal eiendomsskatt vil ha på boligprisene. Vil de gå ned? Hvor høy må den skatten være for at prisene skal gå ned? Hovedargumentet til SV da de kom med dette, var at man ønsket å dempe prispresset. Så de vet veldig godt hva de skal ha inn av skatter, men de greier ikke å svare godt nok for effekten av dem. Jeg ser at veldig mange av Arbeiderpartiets representanter ser ned i bordet når vi snakker om nasjonal eiendomsskatt. Det er sikkert fordi de egentlig ikke har lyst til å være med i den debatten, men jeg skulle gjerne likt å vite hva Arbeiderpartiets representanter mener om SVs forslag om å innføre en nasjonal eiendomsskatt også på primærboliger.

Stine Renate Håheim (A) [12:37:58]: Jeg hører at representanten Mudassar Kapur fra Høyre snakker om etter-slep i boligpolitikken. Da er det vel på sin plass å minne om at venstresiden i Oslo tok over etter 18 år med høyre-styre i Oslo. Det er den byen hvor boligprisene har steget desidert mest, og der har man altså sittet med ansvaret i 18 år. Nå er det noen andre som har tatt over, og nå øker byggeaktiviteten. Det er veldig bra.

Jeg hører også at man fra høyresiden snakker om treffsikre sosiale ordninger. Man snakker om at man har innført en mer treffsikker startlansordning. Vel, det man har gjort, er jo å sørge for at ungdom ikke får startlån. Man må være høyrepolitiker for å mene at det er treffsikkert. I Arbeiderpartiet kaller vi det å innskrenke ordninger. Jeg hører også man sier at man har fått en mer treffsikker bostøtte. Vi får nå tilbakemeldinger om at unge uføre nærmest er ekskludert fra ordningen. Unge uføre som endelig skal få lov til å flytte for seg selv, får altså ikke bostøtte og den hjelpen de trenger. Det må man gjerne kalle treffsikkert, men da er man høyrepolitiker. I Arbeiderpartiet kaller vi det en dårligere ordning.

Så vil jeg også kort kommentere debatten som pågår om helse. Representanten Hagebakken har brukt opp tale-tiden sin, men det skal hilse. Jeg vil bare si at økningen som nå ligger til sykehus, ikke engang er i nærheten av det som er demografiøkningen. Det var regjeringspartiene, som også Venstre støttet, som sa at man skulle opp med 12 mrd. kr til sykehusene over fire år. Det ligger man altså 3 mrd. kr unna – sitt eget løfte.

Så vil jeg si at vi i Arbeiderpartiet er veldig opptatt av folkehelse, forebyggende aktivitet, men det er ikke slik at man får umiddelbar effekt ved at det blir færre pasienter i sykehusene fordi man øker forebyggende aktivitet i kommunene ett år. Det vil ikke bli færre pasienter fordi man forebygger i ett år – på lang sikt, ja, men man kan ikke ta ned sykehusbudsjettet umiddelbart.

Representanten Kjenseth snakket om en spagat. Ja, den er i så fall selvvalgt. I Arbeiderpartiet har vi råd til begge deler. Vi har råd til en kraftig styrking av folkehelse, helse

i Kommune-Norge, skolehelse, helsestasjoner – til alt det har vi penger – og vi har også en kraftig styrking av sykehusøkonomien. Arbeiderpartiet ligger 1,5 mrd. kr over budsjettforliket. Så den smertefulle spagaten som representanten fra Venstre snakket om, er helt selvvalgt, og ønsker han ikke å stå i den noe særlig lenger, er han hjertelig velkommen over til vår side.

Presidenten: Representanten Kjell-Idar Juvik har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kjell-Idar Juvik (A) [12:41:02]: Jeg tenkte jeg ikke skulle tegne meg mer, men da sykehusene og realiteten rundt dem ble diskutert, var jeg nødt. For det ble faktisk 427 mill. kr mindre til sykehusene med forliket. Og det er slik at hvor mye penger som brukes på sykehusene, også har betydning for kommunene. Helse Sør-Øst får 229 mill. kr mindre, Helse Vest får 81 mill. kr mindre, Helse Midt-Norge får 61 mill. kr mindre, Helse Nord får 55 mill. kr mindre. Dette betyr noe. Hadde man derimot gått for Arbeiderpartiets forslag, hadde Helse Sør-Øst fått 767 mill. kr mer, Helse Vest hadde fått 271 mill. kr mer, Helse Midt-Norge hadde fått 204 mill. kr mer og Helse Nord hadde fått 184 mill. kr mer. Dette ville vært viktig for tilbudene deres. Det går ikke an å snakke seg bort ifra det. Jeg forstår at det er ubehagelig, men slik er det når man har vært med på et forlik og forhandlet bort noe som var viktig.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:42:17]: La meg starte med å takke for en god debatt, som i stor grad har handlet om hvem som har bevilget mest, nå i siste runde til helse-sektoren.

Jeg tror det er viktig at vi alle tar inn over oss at både stat og kommuner vil stå overfor noen ganske krevende utfordringer fremover. Når oljeinntektene går ned og velferdsutfordringene går opp, når vi skal møte klima- og miljøutfordringene, vil det kreve at vi jobber annerledes. Det betyr at både stat og kommuner må tenke mer på hvordan man kan få mer ut av ressursene.

Representanten Helga Pedersen har i to innlegg utfordret meg på spørsmålet om lavere vekst i kommunal sysselsetting – lavere vekst i sysselsettingen. Jeg tror det først og fremst er et uttrykk for at kommunene har tatt realitetene inn over seg, nemlig at de også står overfor noen krevende utfordringer i årene som kommer. Da kan vi ikke bare fortsette å øke budsjettene, vi må tenke mer på hvordan vi kan legge til rette for mer verdiskaping – ja, det handler om hvordan vi kan skape flere verdier, hvordan vi kan skape utvikling i både by og land.

Det er en av grunnene til at regjeringen har hatt en kraftfull satsing på samferdsel i nord. Under rød-grønt styre mottok Nord-Norge 14 pst. av riksveibevilgningene – altså i 2013 – mens i år mottar Nord-Norge 21,9 pst. av riksveinvesteringene.

Skal vi legge et grunnlag for vekst, utvikling og arbeidsplasser, må vi investere i infrastruktur. Det gjør vi. Vi må investere i kunnskap og forskning. Det gjør vi. Og vi må sørge for at både stat og kommuner driver mer effektivt, slik at vi kan frigjøre ressurser til viktige velferdsprosjekter.

Presidenten: Representanten Helga Pedersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Helga Pedersen (A) [12:44:32]: Jeg er helt enig med kommunalministeren i at kommunene har tatt realitetene innover seg, og realiteten er at kommunene ikke får de pengene de trenger fra regjeringen for å ansette de folkene som trengs i skole og i eldreomsorg. Og det er jo et stort paradoks at regjeringens representant står her og sier at kommunene ikke må bruke mer penger, mens regjeringen selv har økt oljepengebruken med 100 mrd. kr. Man har altså øst ut 20 mrd. kr i skatteutt, noe som ikke har noen dokumentert effekt på sysselsettingen, og som svekker grunnlaget for velferden i årene som kommer. Det er jo det som er realiteten.

Når det gjelder Nasjonal transportplan, styrer regjeringen ut fra en transportplan fra den rød-grønne regjeringen, som jo prioriterte distriktene, men det gjør man ikke med det faggrunnlaget som ligger til grunn for neste nasjonale transportplan.

Presidenten: Vi er fortsatt ikke ferdig med del 1. Statsråd Jan Tore Sanner har tegnet seg nok en gang.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:45:45]: Når representanten Helga Pedersen starter sitt innlegg med å si at kommunene ikke får de pengene de trenger, er det en ganske interessant åpningsreplik. Jeg tror vel aldri at noen kommuner har opplevd at de får de pengene de trenger, eller de pengene de ønsker, men det vi kan konstatere når vi ser på de rød-grønne årene fra 2009 til 2013 sammenlignet med den fireårsperioden vi nå er inne i, er at at kommunene har hatt en sterkere realvekst i sine inntekter under sentrum-høyre enn det de hadde under rød-grønt styre. Så vi kan gjerne fortsette diskusjonen om hvor mye penger det skal være fremover, men jeg er glad for at kommunene har tatt realiteten innover seg. Det gjør også at vi nå ser et kraftig fall i gjeldsgraden i kommunene, ja gjeldsgraden er faktisk halvert. Veksten i gjelden i kommunene er halvert fra 2010. Det mener jeg at lokalpolitikere fra flere partier fortjener honnør for – at man sørger for å ha god økonomistyring lokalt.

Så er det riktig at det brukes noe mer oljepenger nå. Vi har vært tydelige på at mer av oljepengene innenfor handlingsregelen skal investeres for fremtiden. Og det er det vi gjør – i kunnskap, i forskning, og det er særlig viktig i nord, hvor det frem til 2025 skal investeres 625 mrd. kr., ifølge konjunkturrapporten til Sparebanken. Skal vi få ringvirkninger lokalt og regionalt, må vi sørge for en bedre bro mellom kunnskapsmiljøene og næringsutviklingen i Nord-Norge. Da må vi fortsette å investere i infrastruktur, slik at varene kan komme raskere frem, og da må vi også sørge for at det blir mer lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser. Det er en viktig grunn til at regjeringen har redusert skatter både for dem som arbeider, og for dem som investerer i norske, lønnsomme arbeidsplasser.

Presidenten: Før vi går over til del 2, vil presidenten bemerke at i henhold til forretningsordenen § 55 skal man holde seg strengt til den saken som er under debatt. Statlig sykehusfinansiering er strengt tatt ikke oppe til debatt,

men presidenten har valgt å være litt raus i denne førjulstiden.

Da går vi over til del 2.

Presidenten vil vise til at her gjelder samme debattopplegg som under del 1.

Første taler er Helge André Njåstad, som er komiteens leder.

Helge André Njåstad (FrP) [12:48:41]: Det er hyggelig at presidenten er raus i førjulstida. Denne komiteen har jo eit stort ansvarsområde som famnar om alt som er i ein kommune.

Me har i den første delen av debatten kunna snakka om masse. I den andre delen har me det saksfeltet som har skapt mest debatt og engasjement i befolkninga dei siste åra, nemleg innvandring- og integreringsfeltet. Eg vil i innlegget mitt fokusera mest på integreringa.

Integrering har jo vore eit av dei store satsingsområda til denne regjeringa gjennom heile fireårsperioden. Me skil veldig: Dei som skal få opphald, skal me integrera. Dei skal busettast, dei skal få jobb, og dei skal få skulegang så fort som mogleg – det er målet. Integreringa begynner no å ta form, og eg vil seia at det er ei stor suksesshistorie me er vitne til i Noreg, når me ser kva dei norske kommunane og staten har klart av integrering i kjølvatnet av den store asyltilstrøyminga me såg i fjor.

Ved utgangen av november har kommunane vedteke å busetja i overkant av 16 000 flyktningar. Ved utgangen av november var det busett i overkant av 13 000 personar. Det vil seia 41 pst. fleire enn på same tid i fjor. Aldri før har ei regjering busett så mange flyktningar på så kort tid. 16 000 flyktningar er ca. like mange flyktningar som førre regjering klarte å busetja på dei fire første åra som dei sat i regjering, frå 2005 til 2009. Ein stor del av æra skal kommunane ha, som har svart på forventingane om auka busetjing. Det står det stor respekt av. Eit godt samarbeid mellom stat og kommune har vore viktig for å nå desse resultat.

376 av dei busettjingsklare i mottaka ved utgangen av november var einslege mindreårige. Dette er ein reduksjon på 145 personar frå same tid i fjor. Einslege mindreårige og familiar med barn har vore ei prioritert gruppe i busettjingsarbeidet.

Regjeringa har dei siste åra prioritert busettjings- og integreringsarbeidet. Me har lagt til rette for det òg økonomisk, gjennom å auka integreringstilskotet med 300 mill. kr dei siste åra. Det har ikkje vore tilsvarende god dekning av kommunane sine gjennomsnittlege utgifter til busettjings- og integreringsarbeid sidan 2009. For å stimulera til auka busetjing har me òg gjeve ekstratilskot til dei kommunane som tek imot fleire enn dei har vorte oppmoda til av IMDi, og me har eit ekstratilskot til kommunar som busett einslege mindreårige. Vidare har me tilskotet til busetjing av dei med store helseutfordringar. Husbanken har òg fått auka tilskotsramma til utleigebustadar.

I statsbudsjettet for 2017 foreslår me ytterlegare økonomiske grep for å sikra busetjing i kommunane. Me foreslår å føra vidare ekstratilskotet på 100 000 kr til kommunane ved busetjing av einslege mindreårige. Me foreslår òg å føra vidare ekstratilskotet på 50 000 kr til kommunar som busett fleire.

Kor mange asylsøkjjarar som kjem til Noreg, og kor mange som skal busettast, er ikkje ein enkel vitenskap å spørja om. Det viser jo dei debattane me har hatt. I fjor, hugsar

me, måtte me koma med tilleggsnummer og auka budsjettet basert på forventningane, i år har det vore motsett. Når regjeringspartia og støttepartia har forhandla om budsjettet, har reduserte tilkomstar og redusert behov for budsjettmidlar på desse postane gjort at det har vorte frigjort midlar som ein kan bruka på andre tiltak.

Dersom ein går inn på enkeltpostar, har me kapittel 490 post 60, som skal dekkja utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med mottak i kommunen. I tillegg omfattar ordninga eit særleg tilskot ved omsorgsplassering, barnevernstilskot, tilskot for plass i barnehage for asylsøkjarn i alderen 4–5 år, og for kjernetid for barn i alderen 2–3 år med innvilga opphaldstillating. Denne tilskotsordninga skal forvalta av UDI og skal utbetalt automatisk kvartalsvis per mottaksplass når det ligg føre kontrakt med driftsoperatør i den gjeldande kommunen.

Me har òg sett av pengar i 2017 til å vedlikehalda og henta inn registreringsdata og til forskning og evaluering på integreringsfeltet. Dette er viktige postar.

Norskopplæring til asylsøkjarn i mottaka vil eg understreka at er eit tilbod til asylsøkjarn og ikkje til personar som har fått opphaldstillating. Asylsøkjarn som får innvilga opphaldstillating, har både rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonslova. Dei skal begynna opplæringa anten dei bur på eit mottak eller blir busette i ein kommune. Når det kjem færre asylsøkjarn til Noreg, er det dermed færre personar som skal ha norskopplæring i asylmottaka.

Regjeringas forslag til midlar for saksbehandlingskapasitet i UDI og UNE i 2017 vil òg bidra til at me får, forhåpentlegvis, endå kortare ventetid i norske mottak for saka blir behandla. Det er viktig, for då kan asylsøkjarnane få raskare svar på søknaden sin, og det blir òg av den grunn mindre behov for norskopplæring i den perioden.

Me har framleis pengar på budsjettposten til frivillige organisasjonar som jobbar med integreringsarbeid. Dei har ei viktig rolle, med det private, frivillige initiativet, og det er bra at det er 85 mill. kr til innvandringsorganisasjonar og anna frivillig verksemd.

Me kjenner jo til at denne salen gjennom eit breitt forlik sa at ein skulle ta imot inntil 8 000 kvoteflyktningar frå Syria i perioden 2015–2017. Her leverer regjeringa i tråd med forventinga til Stortinget, og det ligg inne i budsjettet at ein skal oppfylle den einigheita.

Kvota i 2017 blir på 3 120 plassar, der 3 000 plassar er øyremerkte til syriske flyktningar. Me er i sluttfasen med å planleggja fordelinga av plassar på land i regionen. Når me ser på statistikken, er Noreg absolutt av dei landa som tek imot mest kvoteflyktningar både per innbyggjar og i absolutte tal.

Når me no har fått kontroll over tilstrøyminga og på den måten òg har fått frigjort midlar på budsjettet som har kunna bli omprioriterte, er det veldig hyggjeleg for oss i Framstegspartiet at regjeringa styrkjer innsatsen i nærområda ytterlegare. Framstegspartiet får stadig kritikk for at me vil hjelpa i nærområdet, og det er fint for meg å kunna slå fast at hjelp i nærområdet ikkje er eit påfunn for å hjelpa minst mogleg, det er den nest beste måten Noreg kan bidra til å hjelpa menneske i nød på. Etter at me har teke imot dei me kan ta imot, og dei me har kapasitet til å ta imot og integrera i det norske samfunnet, er det viktig å hjelpa meir i nærområda.

I revidert nasjonalbudsjett for 2016 vart det lagt til grunn ein prognose på 25 000 asylsøkjarn i 2016. I nysal-

deringa er prognosen justert ned til 3 550. Dette gjev reduserte utgifter til innvandring og integrering under budsjettet til Justis- og beredskapsdepartementet. Det gjer at ein kan omprioritera. Noreg har av den grunn kunna styrkja den humanitære bistanden til Syria og i nabolanda med 500 mill. kr, noko som me er veldig glade for – at me då viser for alvor at når me kan prioritera, styrkjer me innsatsen i nærområda.

Tida framover vil by på nye utfordringar og uventa situasjonar, heilt sikkert, men me har heldigvis ei regjering som står støtt saman, med ein grundig strategi for handtering av både dei som skal vera her, og dei som ikkje skal vera her. Integreringa begynner no å ta form. Eg sa i innleiinga at det er ei suksesshistorie me er vitne til i Noreg, gjennom samarbeidet mellom stat og kommunar for å lykkast med ei god integrering i kjølvatnet av den store asyltilstrøyminga me såg til Noreg i fjor.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [12:57:35]: Det har dukket opp tilfeller hvor kommunene som stilte opp med ekstraordinær innsats da ankomstene til Norge ble store, slik representanten Njåstad selv var inne på i sitt innlegg, da det var akutt behov for asylmottak og påkrevet, nå sliter med å få staten med på å dekke regningen som kom. Vi har også i høst eksempler på at kommuner som har rigget opp for bosetting av flyktninger, som ikke – eller sterkt forsinket – får tildelt det antallet det ble enighet om, nå må nedbemanne og således taper økonomisk på dette. Sør-Varanger kommune er i rettssak mot UDI grunnet manglende kompensasjon for sine ekstraavgifter da nøden var som størst. Hva vil representanten Njåstad si om dette? Er det rimelig at Kommune-Norge skal sitte igjen med ubetalte regninger for regjeringens manglende oversikt og styring av bosettingen av flyktninger?

Helge André Njåstad (FrP) [12:58:33]: Det er mykje ein kunne ha gripe fatt i i replikken til Lauvås. Å skylde på at regjeringa har manglende oversikt når det er så uoversiktleg som det er med tilstrøymingane, blir feil å seia. Eg synest regjeringa har vore raskt på banen både med å sikra nok plassar då det var behov, og raskt å følgja opp med å redusera talet på mottaksplassar når behovet ikkje lenger er så stort. Det er vel ingen som ønskjer at me skal bruka skattebetalarane sine pengar på å drifta mottaksplassar det ikkje er behov for. Me ønskjer å bruka pengane til skattebetalarane på å få til ei vellukka integrering. Så må ein sjølv sagt finna smidige løysingar i den grad enkeltkommunar har teke på seg eit stort ansvar som medfører kostnader. Eg har stor tiltru til at regjeringa i den vidare dialogen og fram mot revidert vil sjå på dei kommunane som eventuelt har kome i ein slik situasjon som Lauvås beskriv.

Heidi Greni (Sp) [12:59:42]: Det ser ut til at forslaget om at ytelse til en familie i mottak skal være maks 10 000 kr uansett hvor mange unger de har, vil få flertall her i dag. Mener representanten det vil være tilstrekkelig for f.eks. en familie med fem tenåringsunger og to voksne, å leve på 10 000 kr i måneden? Og mener representanten det er naturlig at en unge som har en stor søskenflokk, skal ha redusert mulighet til å delta i fritidsaktiviteter

mens man bor i mottak, ha redusert mulighet til å delta i det som forgår i lokalsamfunnet, og sannsynligvis også ha redusert mulighet for å få et like næringsrikt kosthold som de ungene som er del av en mindre søskenflokk, har?

Hans Andreas Limi hadde her gjeninntatt president-plassen.

Helge André Njåstad (FrP) [13:00:37]: No beskriv representanten Greni ein situasjon i mottak som eg i mitt innlegg sa at me ønskjer å få ned saksbehandlingstida for, slik at den situasjonen i mottak blir kortast mogeleg, og at ein raskast mogeleg skal koma seg ut i ein kommune og starta arbeidet med å bli fullt integrerte nordmenn – viss ein får ja på søknaden, vel å merka. Då handlar det om at ein skal koma seg ut i arbeid og leva av eiga inntekt, som resten av befolkninga i Noreg gjer.

Når det gjeld situasjonen i mottak, viser eg til proposisjonen og til behandlinga av taka, og at det blir behandla på ein fornuftig måte. Me set eit tak fordi me meiner det er riktig ut ifrå prioritering av midlane, slik at me fokuserer meir på integreringsarbeidet, som gjeld der ein skal vera resten av livet, enn på mottakssituasjonen, der me ønskjer at ein skal vera kortast mogeleg. Folk skal ikkje sitja så lenge i mottak som var vanleg under den raud-grøne regjeringa. Me hugsar alle at me overtok ei lang liste over folk som ikkje hadde fått avklart saka si, då me tiltredde i 2013.

Karin Andersen (SV) [13:01:57]: Jeg skjønner godt at Njåstad ikke vil svare på hvordan det er å skulle forsørge en hel familie med mat for en femtilapp om dagen, for det tror jeg ingen av oss andre hadde klart på en fornuftig måte.

Folk sitter lenge på mottak. Der skal de, ifølge Fremskrittspartiet, regjeringen og flertallet, få mindre norskopplæring enn før. Og hvis de får opphold, har vært her i flere år, er i jobb og ikke gjør en katt fortred, skal de jammen også måtte leve med utrygghet nå i årevis. De skal ikke kunne tørre å slå rot, fordi de kan risikere å oppleve å få tilbakekall av sin oppholdstillatelse. Det betyr at barn som er født og oppvokst her, kanskje kan risikere å bli kastet ut etter at hele barndommen og ungdommen deres har vært i Norge, og Norge er landet deres. Jeg trodde arvesynden var avskaffet. Tror virkelig Fremskrittspartiet at denne type utrygghet bidrar til god integrering?

Helge André Njåstad (FrP) [13:03:00]: Når det gjeld norskopplæring, var eg i mitt hovudinnlegg inne på at me ønskjer å styrkja norskopplæring og samfunnsfagopplæring for dei som skal bli, at me brukar mest pengar på dei som skal bli, og skal bli integrerte, i Noreg. Det heng saman med at me skal ha kortare saksbehandlingstid og kortare tid på mottak før saka blir avklara. Dimed er det behov for mindre avsettingar til norskopplæring i mottak til alle, både dei som skal bli, og dei som ikkje skal bli. Me målrettar pengane meir mot dei som skal bli i landet. Det er heilt klart viktig, men det aller viktigaste me gjer, er ikkje å gjera som den førre regjeringa, å lena oss tilbake og synest det er heilt greitt at folk er lenge på mottak. Me er opptekne av å få til busetjing og integrering raskare, og difor gjorde vår første minister Solveig Horne meir for integreringa enn forgjengaren hennar, og Sylvi Listhaug har følgt opp etterpå. Me fokuserer på at dei som

skal få bli, skal integrerast og busetjast raskast mogeleg og ikkje leva lenge på mottak.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Stein Erik Lauvås (A) [13:04:23]: Arbeiderpartiet understreker betydningen av en streng, rettferdig og human asyl- og innvandringspolitikk. Dette betyr at vi skal gi dem som trenger det, beskyttelse, og returnere så raskt som mulig dem som ikke har behov for beskyttelse. Det innebærer også at en holder kontroll ved grensene og på asylankomstene til Norge. Vi må sikre at Norge overholder folkeretten og ivaretar asylsøkernes rettssikkerhet. Dette er overordnede og viktige prinsipper.

Arbeiderpartiet står for en god integreringspolitikk, som legger til grunn at de som får opphold og skal bli, må komme i gang med livet sitt og bli bidragsyttere i det norske samfunnet. Det er regjeringens ansvar å sørge for at man har oversikt over og kontroll på ankomster.

I fjor høst viste det seg at vi hadde en regjering som ikke hadde kontroll. Det var den frivillige innsatsen som sørget for mat og nødvendige klær, delvis også for informasjon til dem som kom inn til Norge. Ja, det var et stort antall, men dette burde man ha forutsett da man så hvordan dette utviklet seg nedover i Europa og flykningene satte seg i bevegelse. Regjeringen feilet i denne testen, men ble reddet av frivillige og, ikke minst, av kommunene, som heiv seg rundt og opprettet mottak i stor fart – men pådro seg også store utgifter. Derfor er det grunn til å berømme de frivillige og kommunene, som stilte opp.

Det er liten grunn til å berømme regjeringen. Selv i et år med rekordlave ankomster til Norge klarer ikke regjeringen å rydde opp. Fortsatt sliter kommuner med å bli enige med regjeringen om dekning av utgifter til opprettelse og drift av mottak.

Vi har også merket oss at kommunene på regjeringens sterke oppfordring rigger opp til å ta imot og bosette et stort antall asylsøkere. Når noen av disse kommunene havner i uføre økonomisk fordi de ikke får det antallet de ble oppfordret til å ta imot, og regjeringen viser liten vilje til å være med på å rydde opp, er det et svært dårlig signal. Kommunene må kunne stole på at staten står ved sine forpliktelse og opptrer ryddig – også når regningen skal betales.

I fjor foreslo Arbeiderpartiet å øke bevilgningene til Sør-Varanger og Råde kommuner for at de på en god måte skulle kunne håndtere de utfordringene som fulgte av de ekstraordinære asylankomstene. Så husker vi at regjeringspartiene den gang hevdet at det ikke var behov for ytterligere midler til disse kommunene. Nå må vi registrere at Sør-Varanger kommune skal i rettsak mot staten, fordi de mener at de ikke har fått kompensert sine utgifter. Man må kunne forvente at regjeringen her rydder opp etter seg.

Mens Arbeiderpartiet satt i regjering, førte vi en streng, rettferdig og human innvandringspolitikk. Mens diskusjonen gikk også i vår regjeringstid, mener jeg at debatten og tonen var preget av respekt og ryddighet. Som regjeringsparti var vi opptatt av å bidra til et så godt debattklima som mulig i innvandringsdebatten, for vi mener at et så godt debattklima som mulig og en god tone er helt avgjørende for å fatte de beste beslutningene.

Innvandringspolitikken er et politisk område preget av at man hele tiden må foreta svært vanskelige avveininger mellom ulike og til dels motstridende hensyn. Det medfører også at man kanskje aldri vil komme til det punkt hvor

alle er helt fornøyd, man må forsøke å finne kompromisser som det brede flertall kan stille seg bak.

Jeg registrerer at det statsråden fra Fremskrittspartiet styrer mye med, er egne innlegg på sosiale medier, hvor det ser ut til at formålet er å sette folk opp mot hverandre og skape et vi-og-de. Statsråden opptrer alt annet enn sam- lende og er mer opptatt av å skape splid og frykt enn å bi- dra til forståelse og de gode løsningene. Det er kanskje mest underlig at det regjeringsledende partiet, Høyre, lar dette få lov til å fortsette.

Innvandringspolitikken er sannsynligvis det området der vi som politikere står overfor de vanskeligste avvein- ingene og dilemmaene. Derfor var det viktig for Arbeider- partiet å bidra til et bredt forlik sist høst – for å bidra til best mulig kontroll, forutsigbarhet og ro på dette området. Det påligger derfor regjeringen en tung forpliktelse til å følge opp denne enigheten på en ansvarlig måte.

Jeg er urolig over alle de spørsmålene som nå reises om regjeringens håndtering av og holdning til rettssikkerhet, om den blir ivaretatt slik den skal. Jeg forventer at stats- råden svarer ut den kritikken som er reist rundt alderste- sting, fengsling på Trandum og ivaretagelse av den gene- relle rettssikkerheten for asylsøkere. Vi må være trygge og sikre på at hver enkelt blir behandlet slik våre rettsprinsip- per legger til grunn. Det er regjeringen og statsrådets an- svar. Det er viktig for de enkeltmenneskene som berøres av vår asylpolitikk, men også for Norge som samfunn. En synkende tillit til statens håndtering på ett område kan svekke tilliten også på andre områder.

Derfor blir vi bekymret når det gjentatte ganger blir ut- trykt tvil om hvorvidt rettssikkerheten til asylsøkere i Nor- ge ivaretas. Som sagt, oppstår det tvil om hvorvidt rettssik- kerheten ivaretas på ett område, vil tvilen kunne spre seg også til andre samfunnsområder. Det må vi ta på største al- vor.

I forlengelsen av det: Det er gjentatte bekymringsmel- dinger om hvorvidt retur til Afghanistan er trygt. Stats- råden må forsikre om at ingen returneres til utrygge områ- der, og at returpraksisen er i henhold til Stortingets vedtak.

Vi ønsker å bygge integreringspolitikken på prinsippet «Gjør din plikt og krev din rett». Mangfold er en ressurs for verdiskaping og utvikling. Vi skal stille krav, og vi skal stille opp. Vi mener det er avgjørende å legge til rette for arbeid og aktivitet. De som kommer til Norge, skal bli møtt med en forventning om å bidra i det norske samfun- net. Nøkkelen til god integrering er å lære seg norsk og komme ut i arbeid. Vi mener at det er viktig at dette arbei- det starter allerede ved ankomst til Norge.

Langt de fleste som har innvandret, eller som er etter- kommere av innvandrere, klarer seg ganske godt i det nor- ske samfunnet, men det er fortsatt utfordringer med dagli- gintegreringen og jobbdeltakelsen. Utdanning og kompe- tanse for alle utgjør en viktig del av den norske modellen. Det bidrar til å sikre produktiviteten i bedriftene og i of- fentlig sektor. Arbeiderpartiet er opptatt av at press på ar- beidsmarkedet ikke må avbøtes med lettvinne grep, som lav lønn, deregulering av norsk arbeidsliv. Det vil bidra til å skape større forskjeller mellom folk og, ikke minst, føre til at vi får et a-, b- og – kanskje også – c-lag i arbeidslivet. Det er man ikke tjent med.

Arbeiderpartiet mener det er viktig at Nav kan anvende regelverket fleksibelt for å få folk i aktivitet. Nav må også være tydelig på at fellesskapet ikke betaler til livsopphold for personer som ikke vil delta i aktivitet eller arbeid på grunn av religion, eller fordi man ikke forholder seg til

grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Forvent- ningene våre må være at alle må bidra med det de kan.

Vi mener videre at kontantytelser i størst mulig grad bør erstattes av tilbud om aktivitet, der det er mulig. Det skal som hovedregel også knyttes aktivitetsplikt til sosial- hjelp. Vi er tydelig på at kontantstøtte motvirker integre- ring. Kontantstøtten bør etter Arbeiderpartiets mening av- vikles og erstattes av en ventestøtte for dem som ikke får barnehageplass etter en fødselspermisjon.

Vi vil føre en politikk som ikke har svartmaling som ut- gangspunkt, men hvor vi heller synliggjør våre ambisjoner om å skape et så inkluderende samfunn som mulig – hvor vi stiller krav, men hvor vi også stiller opp.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Frank J. Jenssen (H) [13:12:53]: Vi er enige om at integrering er viktig, men vi er åpenbart ikke like enige om alle tiltak som kan brukes for å fremme integrering. Et av de viktige tiltakene regjeringen har lansert, har vært egne integreringsmottak, hvor det stilles tydeligere og klarere krav til deltagelse og egeninnsats fra dem som del- tar, enten det er personer som har fått opphold, eller per- soner som med stor sannsynlighet vil få opphold. Før det- te ble vedtatt, var Arbeiderpartiet ganske krass i retorik- ken mot dette, mot denne type mottak og kalte det sym- bolpolitikk som ikke kom til å fremme integreringen.

For en uke siden åpnet det første integreringsmottaket på Steinkjer. Der har Adresseavisen bl.a. snakket med Adel, som er utdannet oljeingeniør, som roser opplærin- gen og er glad for at han får sjansen til å komme seg raskt ut i arbeidsmarkedet. Drømmen hans er å få bruke sin gamle ingeniørutdanning fra hjemlandet til å bli mattelæ- rer i Norge. Kan Arbeiderpartiet revurdere, og si at man syns denne typen integreringsmottak er positivt, eller er det fortsatt slik at hvis ikke alle får, så skal ingen få?

Stein Erik Lauvås (A) [13:14:01]: Premisset blir feil. Å ha noen slike supermottak og bruke masse midler på dette vil ikke bidra til den totale integreringen av innvan- drerne i Norge. Vi må sørge for at vi legger mulighetene og midlene slik at alle kan få anledning til å lære seg norsk. Alle skal få muligheten til å komme seg raskest mulig ut i arbeid. Når det gjelder Høyres forståelse av at det er greit at det bare skal gjelde noen få, er ikke Arbei- derpartiet enig i det premisset.

Helge André Njåstad (FrP) [13:14:51]: Det er inter- essant å høyra Lauvås karakterisera statsråden med at ein på ein måte splittar gjennom utsegner. Eg føler at det er litt av det same representanten gjer når han vel å gå for konfliktlinje framfor å gjera sånn som eg gjorde i mitt innlegg, og seia at her har det vore eit godt samarbeid mellom kommunar tverrpolitisk og regjeringa på buse- tjingsarbeidet. Så eg skal gje representanten Lauvås ein sjanse til å vera meir forsonande og hyggjeleg i sin tone gjennom å stilla spørsmålet: Korleis vil han karakterisera den innsatsen som denne regjeringa har gjort med bu- setjingsarbeidet, når ein ser så tydelege resultat, at det har vorte busett fleire på eitt år enn fire år med den førre re- gjeringa? Så eg gjev gjerne Lauvås anledning til å seia no- kre rosande ord om det samarbeidet. Ser òg Arbeidarpar- tiet at her har det vore eit godt samspel mellom kommu- nar og den sitjande regjeringa?

Stein Erik Lauvås (A) [13:15:43]: Som jeg sa i min innledning: Det er all mulig grunn til å rose kommunene Norge rundt for å ha gjort et krafttak for bosetting. Så opplever jeg at i en del av disse kommunene hvor det har vært tema hvor mange man skal bosette, er det mange steder representanten Njåstads egne kollegaer fra Fremskrittspartiet som velger å senke ambisjonsnivået når bosettingene ute i kommunene skal gjøres. Men jeg er enig med representanten Njåstad: Kommunene har gjort en fantastisk innsats. Det er bare å løfte på hatten for den jobben de gjør, og at de har klart å gjøre det så raskt som de har gjort. Så får vi håpe at det fortsetter, for det er også en del av den viktigste integreringen vi kan ha, at folk kommer ut av mottak, kommer inn i norskopplæring, inn i aktivitet, blir kjent i nærmiljøet, deltar i frivillig arbeid – hele denne pakken som gjør at de blir gode innbyggere i Norge og bidrar positivt.

Karin Andersen (SV) [13:17:05]: Jeg registrerer en litt annen tone fra Arbeiderpartiet nå i disse sakene, sjøl om jeg fremdeles virkelig savner at man tar inn over seg at det er en flyktningkatastrofe i verden. Men SV fremmer i dag et forslag om midlertid stans av utsendelse av mindreårige asylsøkere, basert på den alderstesten som alle nå vet at fagmiljøene og Folkehelseinstituttet, som skal ta over disse testene over nyttår, sier ikke holder mål. I tillegg til det har statsråden forsøkt å villede Stortinget ved å si fra Stortingets talerstol at de alltid blir tolket til asylsøkers gunst, hvilket i ettertid viser seg ikke å være korrekt. Vil Arbeiderpartiet i dag stemme for SVs forslag og være sikker på at vi nå ikke sender ut noen som på bakgrunn av en feil alderstest kan vise seg å være et barn?

Stein Erik Lauvås (A) [13:18:08]: Jeg er ikke så sikker på om vi har en annen tone, det er mulig at det oppfattes slik. Men i hvert fall er vi fullstendig enig med SV og representanten Andersen i at det er en flyktningkatastrofe i verden. Det sies at tallet er 70 millioner, det kan være flere, som av ulike årsaker ikke kan oppholde seg i sitt hjemland eller i sitt nærområde. Det er en fullstendig katastrofe. Det er bare å se på Syria som ett av mange eksempler på at her er det nødvendig å være våken og bidra med det som er mulig å bidra med. Jeg viser også til innlegget, og vi må nå forutsette, og vi har bedt statsråden forsikre om, at returer foregår etter den intensjonen og de vedtakene som Stortinget har gjort. Det betyr at man ikke skal returnere til utrygge områder, og det må statsråden også i sitt svar redegjøre for.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Ingjerd Schou (H) [13:19:36]: Det er ufred og nød i deler av verden og i våre europeiske nærområder. Norge skal være et land som ivaretar våre internasjonale forpliktelser, og som stiller opp for dem som reelt trenger beskyttelse. Norge har tatt og vil ta vår del av ansvaret. Sammen med Tyskland og Sverige er vi av de land som har tatt imot desidert flest. Ikke alle land gjør det. Situasjonen for asylsøkere og flyktninger må løses på europeisk nivå. I 2015 og 2016 kom det rekordmange forespørsler om opphold og beskyttelse. Mange trenger beskyttelse, ikke alle gjør det. Oppslutningen om asyl- og

integreringspolitikken forutsetter at vi har kontroll på nettopp det.

Tilstrømmingen til vårt land har avtatt dette året. Da er hovedarbeidet nå særlig å inkludere og integrere dem som fyller kravene for beskyttelse og har flyktningstatus, og dermed rett til opphold i Norge. Vel har dette vært utfordrende for vårt lille land, men det er ingenting mot de utfordringer folk på flukt og vandring står overfor.

Jeg skal gå mer inn på de mer håndfaste tiltakene når det gjelder vårt arbeid i regjering og i storting, for nettopp å kompensere de kommunene som har gjort et meget viktig arbeid etter at statsråd Solveig Horne tok kontakt med alle kommunene. Vi ser resultater. Det bare må gis stor honnør for samarbeidet mellom stat, kommune og frivillige.

Hvor mange asylsøkere som kommer til Norge, og hvor mange som skal bosettes i kommunene, er ikke en eksakt vitenskap. Det er antallet asylsøkere i Norge og antallet som får innvilget tillatelse, som avgjør behovet for bosetting i kommunene. Det var historisk høye ankomsttall av asylsøkere i fjor, og det var lave ankomsttall i år. Det illustrerer at det kan være krevende å anslå bosettingsbehovet.

Kommunene har svart på forventningene om økt bosetting. Dette står det stor respekt av. Det har vært et godt samarbeid mellom stat, kommuner og frivillige/ideelle organisasjoner på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Det har vært særlig viktig for å få resultatene som vi nå ser.

Nå er vi i den situasjon at noen kommuner ikke skal bosette f.eks. enslige mindreårige flyktninger, som opprinnelig planlagt, rett og slett fordi behovet er redusert. Situasjonen med overskudd av bosettingsplasser i kommunene er ny. Kommunene har vist stor vilje og evne til å bosette enslige mindreårige asylsøkere. Det er særlig grunn til å takke kommunene for nettopp den ekstraordinære innsatsen. Jeg er både ydmyk og rørt over engasjementet kommunene, frivillige og enkeltpersoner viser.

Noen kommuner har hatt utgifter til å etablere tiltak, investert i boligmasse og ansatt personell. Det utgiftsnivået varierer mellom kommunene som dette gjelder. Konsekvensene er størst for de kommunene som allerede har etablert tiltak. Jeg er glad for at regjeringen vil vurdere nærmere disse kommunenes utgifter knyttet til forberedelse av bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Jeg tror også det er klokt at regjeringen har varslet at den vil komme tilbake til dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2017.

Antall faktisk bosatte enslige mindreårige i 2016 vil vi først ha oversikt over når vi kommer til januar neste år. Jeg imøteser den oversikten for å se på hva som vil være ekstraordinære utgifter for kommunene.

Videre foreslår regjeringen å videreføre ekstratilskuddet til kommunene ved bosetting av flyktninger, både det generelle og det for enslige mindreårige flyktninger. Ekstratilskuddet for enslige mindreårige er som for 2016, og det generelle er som for 2016, men med et krav om at flyktninger bosettes innen utgangen av september. I tillegg gis det et ekstratilskudd på 500 000 per person som bosettes fra institusjon og tilrettelagt avdeling.

Ved utgangen av november hadde kommunene vedtatt å bosette i overkant av 16 525 flyktninger. Ved utgangen av november var det bosatt i overkant av 13 700 personer, det vil si 41 pst. flere enn på samme tid i fjor. Det står det respekt av. Det er et betydelig arbeid gjort av institusjoner og ikke minst de ansatte som arbeider ved disse institusjonene. Kommunene har svart på forventningene om økt bo-

setting. Som sagt: Det er all grunn til å si at dette er godt arbeid.

Samtidig venter 4 600 bosettingsklare flyktninger i mottak. Av dem hadde om lag 1 870 fått tildelt kommune- plass. På samme tid i fjor ventet det om lag like mange i mottak. 376 av de bosettingsklare i mottak ved utgangen av november var enslige mindreårige. Dette er en reduksjon på over 145 personer fra samme tid i fjor. Enslige mindreårige og familier med barn er prioriterte grupper i bosettingsarbeidet. Regjeringen har også de siste årene prioritert bosettings- og integreringsarbeidet, og Høyre i regjering har vært veldig opptatt av å øke integreringstilskuddet – med 300 mill. kr de siste årene. Det har ikke vært tilsvarende god dekning av kommunenes gjennom- snittlige utgifter til bosettings- og integreringsarbeid siden 2009.

For å stimulere til økt bosetting har vi bevilget ekstra- tilskudd til de kommunene som tar imot flere enn det de har vært anmodet om. Vi har gitt ekstratilskudd til kom- muner som bosetter enslige mindreårige. Jeg er særlig glad for at regjeringen har økt det tilskuddet for å bosette dem med store helseutfordringer. Husbanken har også fått økt tilskuddsramme til utleieboliger.

I statsbudsjettet for neste år foreslås det ytterligere øko- nomiske grep for å sikre bosetting i kommunene. Vi fore- slår å videreføre ekstratilskuddet på 100 000 kr til kommu- nene ved bosetting av enslige mindreårige. Det er også foreslått at vi viderefører ekstratilskuddet på 50 000 kr til kommuner som bosetter flere enn de er anmodet om. I til- legg vet vi at det er ekstra utfordrende å få bosatt personer som bor på institusjon eller tilrettelagt avdeling. Det er derfor foreslått å utbetale det ekstratilskuddet jeg tidligere har omtalt.

Innretningen for inneværende år angående inte- greringstilskuddet er at kommuner som bosetter flere enn de er anmodet om i 2015, mottar nettopp det ekstratilskud- det på 50 000 kr per ekstra bosatt person.

Jeg skal også kort omtale det området som omhandler enslige mindreårige med begrenset tillatelse, som ikke skal bosettes. Jeg mener at det er viktig at vi vet hvem som bor i Norge. Det er viktig for å ha oppslutning om både asyl- og integreringspolitikken at enslige mindreårige får begrensninger i tillatelsen fordi de ikke har lagt fram til- strekkelige identitetsdokumenter. Vi vet at dette er van- skelig, men vi må også raskest mulig få avklart identiteten til alle som søker asyl i Norge, også dem som er enslige mindreårige.

Samtidig er det uheldig at barn og unge bor lenge i in- stitusjon. UDI har skrevet et brev der de uttrykker uro for situasjonen, som det er vist til er til behandling i departe- mentet. Jeg kommer ikke til å kommentere det nærmere. Men det er viktig at vi tar en nøye vurdering av konsekven- ser både for og imot bosetting, før vi konkluderer endelig på dette området.

Så står vi overfor den situasjonen at erfaringen fra i fjor og så langt i år er at vi kanskje ikke har nok kunnskap på området. Det er viktig at budsjettet for neste år faktisk styr- ker forskning på integreringsfeltet. Særlig når det gjelder integreringspolitikk, har departementet ved statsråden, som har sektoransvar for dette, vært opptatt av at det fore- ligger tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for politikktvik- ling på området. Jeg er glad for at det for neste år er satt av 43,8 mill. kr til vedlikehold og innhenting av registre- ringsdata og forskning på og evaluering av integreringsfel- tet. Norges forskningsråds program Velferd, arbeidsliv og

migrasjon mottar i tillegg over 7 mill. kr til dette feltet. In- tegrering er et sentralt tema i dette forskningsprogrammet, som løper ut neste år og 2018. Programmet har et årlig budsjett på i overkant av 100 mill. kr.

Vi vet mye om hvilke kommuner som lykkes og ikke lykkes, og hvilket arbeid som gjøres ute i Kommune-Nor- ge med hensyn til å integrere, men det er viktig at vi også får dokumentert og har merkunnskap på nettopp det feltet, fordi vi ser at det er stor forskjell på kommunene og deres innsats hva gjelder å få til integrering.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirin Sund (A) [13:29:52]: Jeg vet at representanten Schou er oppriktig opptatt av å bosette flyktninger i kom- munene, og det synes jeg er bra. Men det er også slik at de som kommer hit og får opphold, ikke bare skal bo, men de skal også leve i kommunene.

Nå har vi nettopp bak oss en debatt om kommuneøko- nomi, og noe av det vi hører når vi er ute land og strand rundt, er at med det kommuneopplegget som regjeringen har lagt opp til, er det vanskelig å gjøre den jobben som kommunene må gjøre – ikke bare med å bosette, men at de som skal integreres i kommunene, også skal kunne leve gode liv og få de ressurser de trenger i skole, barnehage og andre plasser for å få det til.

Jeg skulle jo ønske at representanten Schou kunne ha vært med på Arbeiderpartiets kommuneopplegg, som had- de gitt kommunene 2 mrd. kr mer. Spørsmålet mitt er: Hvis kommunene hadde fått vårt opplegg, ville en da kun- ne gjort denne jobben bedre, med hensyn til både bosetting og integrering?

Ingjerd Schou (H) [13:31:03]: Jeg er glad for at re- presentanten hadde et «hvis» foran sitt spørsmål, for det er jo ikke flertall for Arbeiderpartiets opplegg, og det er jeg glad for. De frie inntektene til Kommune-Norge er jevnt over høyere i hele landet. I mitt eget fylke er det høyere og mer frie inntekter enn det var med Sunds regje- ring, da de rød-grønne styrte.

Det er slik at både tilretteleggingstilskuddet, kommune- økonomien og ikke minst det som går på tilskudd til de fri- villige organisasjonene, er økt med denne regjeringen. Så vidt jeg husker er det 23–24 mill. kr økning til de frivillige.

For meg er det viktig at integreringsarbeidet ikke bare handler om kommuneøkonomi. For det gjør ikke vei i vel- linga. Samarbeidet mellom næringsliv, skole, helse, frivil- lige, speideren, fotballen, idretten – alt det som ligger der – er det som gjør at vi har det totale limet i en kommune, som gjør at folk føler seg integrert og inkludert.

Heidi Greni (Sp) [13:32:18]: Som Schou helt riktig viste til, har kommunene gjort en formidabel innsats når det gjelder å håndtere den økte tilstrømmingen av flyktnin- ger og asylsøkere, både når det gjelder bosetting, og når det gjelder etablering av mottak. De fortjener absolutt all mulig ros. Så ble situasjonen den at mottakskapiteten ble nedbygd mye raskere enn det kommunene var fore- speilet, og mange kommuner sitter igjen med store reg- ninger, både på grunn av at de måtte bygge ned flyktnin- getjenesten sin, og ikke minst på grunn av investeringer som de var forespeilet kunne nedbetales over minst to års drift, og så ble det stengt etter ett.

(rammeområda 1, 6 og 18)

Mitt spørsmål er: Hva vil regjeringspartiene gjøre for å kompensere disse kommunene?

Og et lite tilleggsspørsmål til slutt: Ventetiden fra man har fått vedtak om opphold, til man blir bosatt, sies å ha økt – altså ventetiden på bosettingsintervjuet – og at det er en av hovedårsakene til at kommunene ikke får dem de ønsker å bosette. Hva vil Høyre gjøre for å løse den floken?

Ingjerd Schou (H) [13:33:31]: I mine nærområder er det også bosettingsmottak, og situasjonen er at de blir avvirket i tur og orden, foruten dem som selvfølgelig skal fortsette videre. Det stiller selvfølgelig dem som er drivere og eiere av mottak, i en helt spesiell situasjon. Det gjør det også for kommunene. Det er en naturlig konsekvens av at det nå kommer færre enn det som det var tatt høyde for.

Jeg vet at representanten Greni tidligere har tatt til orde for at man skal ta geografiske hensyn, og på den måten også har trukket fram distriktskortet. Men jeg tror det spørsmålet som representanten Greni nå stilte, har vært svart på i flere runder, for jeg vet at representanten har stilt det før, og svaret er at regjeringen vil vurdere disse situasjonene. Kommunene er veldig ulike hva gjelder å ha etablert ny bygningsmasse eller gjort investeringer, og jeg regner med at regjeringen bl.a. kommer tilbake til disse tingene hvis det er nødvendig i revidert i 2017.

Karin Andersen (SV) [13:34:40]: Når regjeringen har flere hundre milliarder mer til disposisjon, skulle det bare mangle at ikke noen av dem kom til kommunene. Men det burde ha kommet noen også til rettssikkerhet, og særlig for barn som har flyktet alene, og mange av dem er uten familie. Der har regjeringen nå en politikk der de basert på alderstester som ingen faglige miljøer går god for, kaster ut enslige mindreårige asylsøkere eller dem de mener er overårige. Politiet står ved senga midt på natta. De får altså forkynt vedtaket sitt av politiet der og da, i strid med rettssikkerhetsregler, de får ikke tid til å kontakte advokat, og de blir sendt ut til utrygge steder – verken integreringsministeren eller utenriksministeren har kunnet peke på én konkret rapport som viser at det har blitt tryggere verken i Mogadishu eller Afghanistan. Hvorfor er ikke Høyre lenger et rettssikkerhetsparti?

Ingjerd Schou (H) [13:35:45]: Jeg godtar ikke premisset. Høyre er et rettssikkerhetsparti. Vi er opptatt av at hver enkelt skal behandles med utgangspunkt i seg selv, derfor er også formålet med alderstesting i Norge å respektere barns rettigheter og å unngå misbruk av systemet. Det er viktig at barn ikke blir feilvurdert som voksne, og at ikke voksne feilvurderes som barn.

Det er slik at det ikke finnes noen medisinsk metode for alderstesting som gir helt sikre svar. Så skal også resultatet av undersøkelsen være ett av flere momenter i en helhetsvurdering, og det er også slik at tvil skal komme søkeren til gode. Hvorvidt asylsøkeren bes om å gjennomføre en medisinsk aldersvurdering, beror på en konkret og individuell vurdering og opplysninger i den enkelte sak.

Jeg er opptatt av å benytte de beste metodene, og jeg tror også at framtiden vil bringe oss nærmere bedre metoder. Men enn så lenge er det disse metodene vi har, som sammen med andre metoder skal gi en helhetsvurdering.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Marie Ljones Brekke (KrF) [13:37:06]: Vi lever i en verden med mye uro og nød. Krigen i Syria herjer, og millioner av mennesker er drevet på flukt. I en tid som denne er det viktig at vi har politikere som viser medmenneskelighet og tar ansvar. Jeg blir imponert over politikere som viser at de bryr seg om den brutale krigen vi nå er vitne til. I går kunne jeg lese at Bergen bystyre velger å gi 1 mill. kr til Syria. Vi er et lite land i verden, men vi kan – og vi bør – bidra når det trengs.

Mennesker som er på flukt, og som kommer til Norge, skal få en verdig og god behandling. Barn på flukt må gis ekstra god omsorg. Derfor har det vært en av hovedprioritetene til Kristelig Folkeparti i vårt alternative budsjett for 2017, både å bedre vår evne til å ta imot og til å gi barn god oppfølging fra ankomst og til de er bosatt og integrert i en kommune.

Derfor er Kristelig Folkeparti glad for at vi i budsjett-enigheten med regjeringen og Venstre fikk gjennomslag for 20 mill. kr ekstra til å styrke den barnefaglige kapasiteten i mottaksapparatet. Dette er sårbare barn, mange har gått gjennom traumatiske hendelser, og de har minst like stort behov for omsorg som norske barn. 20 mill. kr er en viktig start som kan bidra til et system som kan ha større kapasitet til å se og møte disse ungene. Så skulle jeg gjerne ha sett at beløpet var høyere. Det kan nevnes at i Kristelig Folkepartis alternative budsjett foreslo vi til sammen 120 mill. kr til dette formålet.

Når barn og barnefamilier ikke har behov for beskyttelse og skal returneres, må det så langt som mulig gjøres uten bruk av fengsling og internering. Det må legges til rette for at tvangsreturprosessen er i tråd med hensynet til barnets beste. Sivilombudsmannen har beskrevet utreiseprosenteret ved Trandum som uegnet for barn. Kristelig Folkeparti mener derfor at det bør investeres i alternativer, og Kristelig Folkeparti foreslår i sitt alternative budsjett å sette av 10 mill. kr til et eget utreiseprosenter for barnefamilier.

En annen hovedprioritet i Kristelig Folkepartis alternative budsjett har vært å styrke frivilligheten og organisasjoners arbeid i integreringsarbeidet. Frivilligheten har en unik rolle. De mobiliserer gode krefter og kommer med hjelp og støtte til de nyankomne, og de legger til rette for at flyktninger kan delta på ulike integreringsarenaer som f.eks. å delta i organisasjoner, lag og foreninger. Kristelig Folkeparti er svært glad for dette og vil rette en takk til mange av de menighetene, lagene og organisasjonene som daglig gjør en innsats i integreringsarbeidet.

Kristelig Folkeparti ønsker å styrke dette arbeidet med 15 mill. kr, og Kristelig Folkeparti ønsker spesielt å styrke særlig en organisasjon, SEIF, som med veldig begrensede midler gjør mye for å gjøre innvandrere mer selvhjulpne. Derfor er vi glade for at den organisasjonen har fått noe og sikres 500 000 kr ekstra i forbindelse med budsjett-enigheten.

Kristelig Folkeparti er glad for at det i regjeringens budsjett er lagt inn en forsøksordning med frivillighetskoordinator. En koordinator kan være med på å sikre at frivilligheten får en god organisering, og at innsatsen blir gjort på best mulig måte.

Kristelig Folkeparti skulle gjerne sett at maksimumsgrensen for utelser til barnefamilier hadde vært fjernet. Mange familier opplever at det er vanskelig å få endene til å møtes, og at de lever i frykt for at barn ikke får delta på aktiviteter som koster penger. Det viktige er at utelsene til barnefamilier gir mulighet til å bidra og delta i det norske samfunnet.

Kristelig Folkeparti følger situasjonen for alderstesting nøye. Vi vil støtte Venstres forslag som handler om å utøve forsiktighet når det er tvil om alder, og jeg fremmer med dette de øvrige forslagene som Kristelig Folkeparti er en del av.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stine Renate Håheim (A) [13:41:57]: Takk til representanten Brekke for et godt innlegg. Det er ingen tvil om at Kristelig Folkeparti har et hjerte for integrering og for dem som er aller mest utsatt i samfunnet vårt. Jeg har også lyst til å rose Kristelig Folkeparti, og også Venstre, som i budsjettforliket har skrudd dette i en litt varmere retning, men det er jo ingen tvil om at både Kristelig Folkeparti og Venstre på integreringsfeltet ville fått mer ved å snu seg andre veien.

Så har jeg lyst til å stille et konkret spørsmål om noen av dem som kanskje er aller mest sårbare, som er på besøk i landet vårt, nemlig au pairene. Det er kvinner som ofte ikke kjenner sine egne rettigheter, de kan ofte ikke språket, de har ofte et veldig lite nettverk, og veldig mange av dem er redde for å snakke med UDI og be UDI om hjelp når de blir utnyttet.

Fram til nå har disse kunnet få hjelp på au pair-senteret. Det ser ut til å gå mot en slutt, så mitt spørsmål er derfor: Hvorfor var det ikke mulig å få med seg Høyre og Fremskrittspartiet på å hjelpe noen av de mest sårbare og utsatte kvinnene i Norge?

Marie Ljones Brekke (KrF) [13:43:05]: Au pair-senteret driver et viktig arbeid, og jeg har selv fått gleden av å møte dem. Kristelig Folkeparti er opptatt av arbeidet som au pair-senteret har bidratt med, og som er viktig for veldig mange av dem som representanten refererer til. Kristelig Folkeparti har fått gjennomslag for mye, men ikke for alt som vi ønsket å gjøre noe med, i forhandlingene med regjeringen. Derfor synes vi det er beklagelig at au pair-senteret mister sin bevilgning, og skulle gjerne sett at det lå inne i budsjettet.

Heidi Greni (Sp) [13:43:56]: Kristelig Folkeparti er jo et parti som alltid har vært opptatt av barns beste, og jeg vil tro de også er enig i vår bekymring når det gjelder stykkprisfinansiering av barnevernstiltak for enslige mindreårige. KS anbefaler ikke denne ordningen, fordi de mener at det bl.a. vil ramme de svakeste blant de svake. De er redd for at disse kommer bakerst i køen når det gjelder tiltak, og at kommunene da vil kvie seg for å bosette enslige mindreårige med store behov.

Hva var årsaken til at Kristelig Folkeparti ikke prioriterte dette høyere i budsjettdebatten med regjeringspartiene?

Marie Ljones Brekke (KrF) [13:44:44]: Kristelig Folkeparti har vært skeptiske til omlegging av denne ordningen til å bli en stykkprisfinansiering. Vi vil følge med på utviklingen, på hvordan denne ordningen faktisk blir, når det blir klart, og være veldig tydelige på at den må gjøres på en god måte for at Kristelig Folkeparti kan gi sin tilslutning. Kristelig Folkeparti mener at kommuner skal bli kompensert for den innsatsen en gjør for enslige mindreårige, og selvfølgelig skal ikke disse komme sist i kø

en. Så vi vil følge nøye med på det når denne ordningen blir konkretisert, og vi får en oversikt over hvordan den blir.

Karin Andersen (SV) [13:45:42]: Det var godt å høre et innlegg som startet med realiteten utenfor denne salen om hvordan enkelte mennesker faktisk har det i verden i dag. Da er det desto tristere at Kristelig Folkeparti velger å samarbeide med dem som er mest imot det Kristelig Folkeparti står for på dette området, og som ikke engang vil være med på å øke antall kvoteflyktninger i dag, selv om grensen nå er stengt og behovet er mye større enn før.

SV har fremmet et forslag i dag som gjelder enslige mindreårige asylsøkere som regjeringen vil sende ut, basert på alderstester som ingen faglige miljøer går god for. Det ønsker vi å gjøre fordi Folkehelseinstituttet nå skal ta over dette, og at det er svært mye i disse sakene som jeg regner med Kristelig Folkeparti er like opprørt over og lei seg for som SV er. Vil Kristelig Folkeparti støtte SVs forslag i dag om en midlertidig stans av disse utsendelsene?

Marie Ljones Brekke (KrF) [13:46:48]: Det er ingen tvil om at det er avstand mellom særlig Fremskrittspartiet og Kristelig Folkepartis politikk når det gjelder innvandring og integrering. Men når det er sagt, vil vi også si at Arbeiderpartiet – som er på den andre siden – har stemt for samtlige av innstrammingsforslagene som er blitt presentert, så alternativet er ikke så enkelt. Vi kommer til å støtte Venstres forslag i dag, som går på å utøve ekstra forsiktighet når det er særlig tvil om alderen, fordi vi ser at disse alderstestene på ingen måte er gode nok. Når lillebror blir alderstestet til å være eldre enn storebror, er det klart at det er tydelige svakheter ved disse testene.

Så vi vil være med og støtte Venstres forslag, men vil likevel ikke stemme for SVs forslag, ettersom vi ser at det vil være en for drastisk tilnærming nå.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Heidi Greni (Sp) [13:48:19]: Senterpartiet vil føre en ansvarlig og anstendig innvandringspolitikk. Det betyr en rask og forsvarlig saksbehandling, og at de som ikke har grunnlag for opphold, skal returneres raskt. Det betyr også at de som får opphold, skal bosettes raskt slik at de kommer i gang med integreringsprosessen. Ventetiden for bosettingsintervju har blitt altfor lang.

Senterpartiet har i sitt alternative budsjett foreslått økte bevilgninger til integreringstiltak fordi vi ønsker integrering fra dag én, i motsetning til regjeringen, som kun snakker om god integrering, men ikke kommer med midlene.

Språkopplæring er nøkkelen til det norske samfunnet. Derfor har vi i vårt alternative budsjett økt antall timer til språkopplæring i mottak fra 175 til 250. Egentlig er ikke dette en økning, men en reversering av det kuttet som regjeringen har gjennomført. Det er synd at Venstre og Kristelig Folkeparti ikke har prioritert dette i budsjettforliket.

Videre foreslår Senterpartiet i sitt alternative budsjett 200 mill. kr mer til integreringstilskudd til kommunene. Det er tross alt i kommunene integreringen foregår. Det er den viktigste arenaen når det gjelder integreringsarbeidet, og kommunene må sikres tilstrekkelig kostnadsdekning. Vi mener også at fullfinansiering av kommunale barnevernstiltak for enslige mindreårige er nødvendig. Regjeringens forslag om å legge om ordningen til stykkprisfi-

nansiering er uheldig, og vi er imot det. En slik ordning vil slå uheldig ut. Spesielt vil de som har de største behovene, bli hardest rammet. KS har frarådet stykkprisfinansiering, og det er beklagelig at regjeringspartiene ikke har hørt på KS her.

Så vil jeg gi honnør til Kristelig Folkeparti for å ha sikret 20 mill. kr mer til barnefaglig kompetanse i mottak. Dette var vi enige om i integreringsforliket, og det burde vært fulgt opp i proposisjonen. Senterpartiet anerkjenner og verdsetter også frivillighetens rolle i integreringsarbeidet og foreslår 20 mill. kr mer enn regjeringen til lokale organisasjoner som jobber med integrering.

Etter en kort opprømsing av våre satsninger på feltet, må jeg si at det er beklagelig å registrere at regjeringens hovedfokus primært er på å returnere flest mulig for å nå det måltallet de har satt seg. Grunnet iveren etter å nå måltallet er vi nå vitne til at det fra flere hold kommer kritikk mot regjeringens praksis. Jeg er bekymret for om rettssikkerheten til asylsøkerne faktisk blir ivaretatt, og jeg imøteser statsrådets svar på mitt spørsmål om det. Det er statsråden og regjeringens ansvar, og vi i Senterpartiet forventer selvsagt at regjeringen følger opp de vedtakene som blir fattet her i salen.

Med denne regjeringen har sosiale forskjeller mellom folk økt. Er det et mål å få større forskjeller mellom folk? Er det et mål for regjeringen å skape et a- og b-lag her i landet? Det må en nesten spørre seg, for det ser slik ut.

Det er uheldig at det nå kuttes i ytelser til livsopphold for familier i asylmottak. Her settes det et tak på 10 000 kr. Det vil selvsagt ramme unger som lever i store søskenflokker. Videre reagerer Senterpartiet på at regjeringen innfører betalingskort for alle asylsøkere uten at det er redegjort for fordeler og ulemper knyttet til det. Stortingsflertallet vedtok å utrede dette, men oppfølgingen har uteblitt. Det har gått litt fort i svingene. Hvordan skal dette fungere? Vår forutsetning var at det kun skulle gjelde enslige mindreårige asylsøkere, og vi har også lagt inn tydelige forutsetninger om at dette må løses på en måte som ikke hindrer dem i å delta i fritidsaktiviteter osv., så de må ha mulighet til å kunne ta ut mindre beløp.

Fjoråret var preget av kaotiske tilstander da vi hadde store asylankomster. Situasjonen er heldigvis under kontroll nå. Flere kommuner ble oppfordret til å ta imot, og det ble opprettet asylmottak i mange kommuner. Nå ser vi at noen kommuner sitter igjen med store regninger som følge av den store ekstrakostnaden, og jeg forventer at staten stiller opp og tar denne regningen.

Vi står overfor et stort arbeid i kommende år. Mange har flyktet og søkt beskyttelse i landet vårt, og de som har rett til beskyttelse og har fått opphold, skal vi hjelpe så godt vi kan til snarest mulig å bli selvforsørgende og selvstendige mennesker.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

André N. Skjelstad (V) [13:53:52]: Jeg har hørt på representanten Greni i hele dag, og engasjementet rundt kommunene er betydelig. Jeg ønsker allikevel å spørre om noe, for i det som ligger her, mener tydeligvis Senterpartiet og representanten Greni at det er greit å bevilge penger til mottak som står tomme. Det synes jeg er litt rart, og jeg synes det er en litt merkverdig bruk av penger, så jeg ønsker en forklaring på dette.

Heidi Greni (Sp) [13:54:27]: Senterpartiet mener selvsagt ikke at vi skal stå igjen med tomme mottak, og jeg har full forståelse for at den nedbyggingen gikk fort-ere enn det som var forutsatt. Vi må selvsagt justere kapasiteten etter behovet.

Min innvending var at det er mange kommuner som har gjort investeringer med tanke på at de var forespeilet å skulle ha mottak i to-tre år, og så ble de nedlagt etter tolv måneder. Mange kommuner sitter igjen med store regninger som de ikke klarer å innarbeide i sine budsjetter, eventuelt går det ut over andre kommunale tjenester. Da mener jeg staten må stille opp og dekke de uforutsette kostnadene som kommunene har fått på grunn av at disse mottakene ble nedlagt tidligere enn forespeilet. Vi har aldri kritisert den nedbyggingen av mottak som foregikk, for det må selvsagt være i henhold til behovet.

André N. Skjelstad (V) [13:55:22]: Men konsekvensen er jo at når det ikke er behov for dem, er det ingen grunn til å opprettholde dem. Da skjønner jeg ikke hva som er grunnlaget. Skal dette da bare tilføres kommunene fordi behovet kan være der, eller fordi kommunene skal være klar på et senere tidspunkt? Da får vi jo rigge det på et senere tidspunkt, når en har lyktes.

Jeg skjønner ikke dette. Her vil det jo være slik at en vil lage en presedens over tid, og at en da bare iverksetter slike ting, også når behovet ikke er der. Det må representanten Greni forklare litt nærmere, for dette vil jo ikke fungere. I realiteten må en jo avvikle når behovet ikke er der.

Slik er det også andre steder. Når behovet ikke er der, er det ingen grunn til å tilføre mer tilskudd til akkurat det.

Heidi Greni (Sp) [13:56:14]: Jeg vet ikke om det er jeg som er dårlig til å uttale meg, eller om det er representanten som er tungnem, men jeg prøver en gang til.

Mottakene skal selvsagt bygges ned når det ikke er behov for den kapasiteten. Det jeg omtaler, er den regningen som kommunene sitter igjen med, f.eks. fordi de har bygd om bygninger til dette formålet. Med en tidshorisont på tre år har de hatt mottaksdrift i ett år, og så sitter de igjen med en stor regning. Da forventer jeg at staten kompenserer de ekstrautgiftene som kommunene har, og som de ikke har mulighet til å dekke. Jeg forventer ikke at mottaksdriften videreføres. Jeg forventer ikke at vi skal ha en overkapasitet på mange tusen mottaksplasser her i landet.

Jeg håper dette var klargjørende.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [13:57:20]: Som sagt er jeg nok ikke tungnem, verken overfor Greni eller overfor presidenten.

Det er nå ett år siden det brede integreringsforliket ble inngått på Stortinget. For Venstre var integreringsforliket en viktig del av responsen på økningen i antall asylsøkere som vi opplevde i fjor. I integreringsforliket var vi enige om at det var avgjørende at vi lyktes med god integrering av dem som skulle bli i Norge, og at dette fortsatt er den største utfordringen på det området. Mange kommuner er allerede godt i gang, og vi skal gi dem honnør for det ansvaret de tok, og rausheten de viste i den krevende situasjonen vi opplevde i fjor. Men det er fortsatt nesten 15 000 som sitter på mottak og venter, til tross for at det hittil i år bare har kommet 3 000 asylsøkere.

Lang tids passivisering i mottakene gir ikke noe godt grunnlag for integrering. Derfor er det viktig at ekstraresursene UDI har fått, prioriteres til å få ned saksbehandlingstiden. Rask avklaring er like viktig enten man får opphold eller avslag. Jeg er derfor glad for at statsråden endelig har avklart situasjonen for flyktningene som kom over Storskog. Skal vi lykkes med integreringen, må en komme tidlig i gang med språkopplæring og tilrettelegging for arbeid. Språk er inngangsnøkkelen til samfunnet, og vi foreslo derfor i vårt alternative budsjett å utvide norskopplæringen i mottak. For unger handler dette om å møte andre unger i barnehagen eller på skolen. Barnehagen er den viktigste integreringsarenaen for de yngste barna. Venstre prioriterte derfor i sitt alternative budsjett å sikre alle barn i mottak gratis barnehage. Gjennom lek og læring lærer barna norsk og sosialiseres i det norske samfunnet. Dette er også en viktig arena for foreldrene, som trekkes inn i det sosiale miljøet, der de lærer både språket og de kulturelle kodene. Barnehage gjør det også enklere for foreldrene å komme ut i arbeid. Tilknytningen til arbeidslivet er sentralt, derfor foreslo Venstre i sitt alternative budsjett å utvide ordningen med lønnskudd til innvandrerkvinner.

Frivillige krefter kan heller ikke undervurderes, og det foregår mye viktig integreringsarbeid rundt om i hele landet i regi av små og store organisasjoner.

Tilbake til integreringsforliket fra i fjor: Et av punktene vi da var enige om, var behovet for å få mer treffsikre metoder for alderstesting av asylsøkere som oppgir å være mindreårige. Dette var en sak som vi mente hastet, og vi fremmet derfor i vår et representantforslag om mer treffsikre metoder for alderstesting. Det har lenge vært kjent at de medisinske metodene som benyttes, er omstridt. Legeforeningen har vært kritisk og frarådet sine medlemmer å delta, og Folkehelseinstituttet, som skulle overta ansvaret, kan ikke gå faglig god for metodene. At Rådet for legeetikk på mandag kom til at metodene er usikre, og at den UDI-oppnevnte legen Jens Grøgaard har opptrådt i strid med etiske regler for leger, kan derfor ikke komme som noen overraskelse på noen i denne salen. Med den enigheten vi hadde om behovet for mer treffsikre metoder, er det vanskelig å forstå hvorfor flertallet ikke kunne støtte opp under det forslaget vi kom med.

Det er problematisk i seg selv å benytte en så lite treffsikker metode som dagens alderstest er. Men enda verre er det at det legges til grunn at andre vurderinger trekker i en annen retning. Innvandrings- og integreringsministeren har tidligere informert Stortinget om at der det er tvil om alderen, vil tvilen alltid komme disse til gode, slik at de vil bli kategorisert som under 18 år. Det er et selvsagt prinsipp i en rettsstat. Det er imidlertid sådd tvil om prinsippet legges til grunn for den konkrete saksbehandlingen. Det er anført av flere at tvilen i praksis ikke kommer søkerne til gode. Jeg vil derfor fremme et forslag i tråd med statsrådets uttalelser – og forventer en bred tilslutning til det – der jeg ber regjeringen sikre at der det er tvil om alderen til asylsøkere som hevder å være mindreårige, vil tvilen alltid komme disse til gode, slik at de da vil bli kategorisert som under 18 år.

Asylsøkeres rettssikkerhet har vært et tema i høst, i hvert fall i sosiale medier. For Venstre handler ikke dette engasjementet, som vi deler med NOAS og skuespilleren Joner, om rettssikkerhet for asylsøkere spesielt, men om rettssikkerhet generelt. Mennesker som oppholder seg i Norge, må behandles etter norske standarder. Vi prioriterte å reversere kuttet i støtten til NOAS i vårt alternative bud-

slett – en organisasjon som alltid stiller opp – og er glade for at organisasjonens arbeid for noen av samfunnets svakeste kan videreføres på dagens nivå.

Jeg tar opp Venstres forslag, som er omdelt.

Presidenten: Representanten André Skjelstad har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [14:02:16]: Statsråd Listhaug har en egen evne til å opptre med såkalte one-linere i ulike medier. Ett eksempel er at statsråden rykker ut og deltar i debatten med formuleringer som at vi i Norge spiser svin, drikker alkohol og viser ansiktet, og at de som er uenige, er et hylekor.

Jeg vil spørre: Mener representanten Skjelstad fra Venstre, som jo er et av Fremskrittspartiets støttepartier for å sitte i regjering, at dette er formuleringer som virker samlende og konfliktdepende i et fra før politisk vanskelig område, og hvor vi til syvende og sist snakker om enkeltmennesker som er i en svært vanskelig situasjon?

André N. Skjelstad (V) [14:03:05]: Representanten Lauvås vet utmerket godt at vi har en samarbeidsavtale og ikke er noe støtteparti – for å ta det først. Jeg har ingen tro på at representanten Lauvås, i motsetning til meg, er tungnem i denne saken.

Ellers tror jeg at jeg nok ville ha uttalt meg på en litt annen måte enn statsråden gjør i disse sakene. For min del er det nok ikke bestandig med på å bedre klimaet mellom Venstre og Fremskrittspartiet at man er for spiss i disse sakene. Dette er et felt hvor Venstre er veldig opptatt av å ha rettferdighet og ikke minst, som vi har sagt tidligere, å få en rask avklaring og å få folk raskt ut i arbeid. Da tror jeg dette handler om å vise respekt også for dem som kommer til landet.

Presidenten: Det kan kanskje være grunn til å minne Greni om at man må velge sine ord og uttrykk med en viss omhu.

Heidi Greni (Sp) [14:04:24]: Når det gjelder å være tungnem og lære navn, så registrerer jeg at vi i hvert fall har noe til felles der, jeg og representanten.

Men så til replikken: Begge våre partier har jo vært tydelige i merknad på at vi ønsker å opprettholde au pair-senteret. Jeg er veldig bekymret for hva som skjer når dette senteret nå blir nedlagt, for det meldes tilbake om at antall henvendelser har økt kraftig siden det ble åpnet i 2012, og at det er mange kvinner som vil få store problemer med å få råd og veiledning hvis de har en arbeidskonflikt med vertsfamilie sine og dette senteret blir nedlagt. De kvier seg for å søke hjelp hos UDI, de har kanskje frykt for offentlige myndigheter, osv.

Spørsmålet mitt er: Hvorfor har Venstre valgt å nedprioritere dette i budsjettforhandlingene?

André N. Skjelstad (V) [14:05:25]: Vi har ikke valgt å nedprioritere det, men det er ikke nødvendigvis alt man får gjennomslag for. Det er definitivt ingen tvil om at dette er en viktig del av det som representanten Greni tar opp, men jeg vil ikke kalle det å nedprioritere.

Vi er fullt ut klar over utfordringene. Dette har vært viktig for Venstre på det brede integreringsfeltet, og vi har

hele tiden vært tydelige på at vi ikke nødvendigvis står nærmest det ene regjeringspartiet på integreringssiden. Det er vel ingen overraskelse. På mange måter står vel Senterpartiet nærmere, i hvert fall på den ene delen av dette feltet, enn det Venstre gjør.

Karin Andersen (SV) [14:06:27]: Jeg tror på Venstres engasjement, både for flyktninger og integrering, men derfor blir dette enda rarere. Da jeg nå gikk igjennom representantens forslag, snakket han om bedre språkopplæring – der svarer regjeringen med kutt. Han snakker om barnehageplass til dem som sitter på mottak – der svarer regjeringen nei. Og når det gjelder au pair-senteret, som ble tatt opp nå – svarer regjeringen nei. Lønnstilskudd til kvinner som skal ut i arbeid – nei. Bedre metoder for alderstesting – nei. Rettssikkerhet til NOAS – kutt i det også. Behandle alle barn i Norge som våre barn og behandle dem likt – nei.

Jeg lurer på hva Venstre har fått igjen som var verdt alt dette. SV kommer til å støtte Venstres forslag i dag, men kommer Venstre til å støtte SVs forslag om en midlertidig stans nå, for det er det som kan bety noe for dem som risikerer å bli kastet ut allerede før jul?

André N. Skjelstad (V) [14:07:33]: Jeg mener at vårt forslag på mange måter er bedre og mer treffsikkert enn SVs. Hvis statsråden står ved det hun sa i denne sal, vil det på mange måter gjøre at den tvilen er ryddet av veien. Det tror jeg er nødvendig. Med den usikkerheten som nå er rundt alderstesting, noe også Karin Andersen var innom, tror jeg det er helt nødvendig å få på plass noe som er objektivt, bedre og mer treffsikkert enn det som praktiseres i dag, og som ble praktisert på samme måte da Karin Andersens parti satt i regjering for oss – før dagens regjering.

Det er ingen tvil om at dette er noe vi må gjøre noe med, og der er jeg enig med representanten Andersen.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet over.

Karin Andersen (SV) [14:08:46]: Til det siste kan jeg si at alle de som nå er testet etter den gamle metoden, ikke vil bli fanget opp av Venstres forslag. Det betyr at en stor andel vil bli kastet ut, uten at vi nødvendigvis er sikre på verken at det er trygt, eller at de er voksne og ikke barn.

I går var det samlet nesten 4 000 mennesker ute på Eidsvoll's plass. Det var folk som ser at krisen er hos flyktningene, ikke i Norge. Det var folk som protesterte mot at vår humanitære innsats er for liten, mot at vår flyktningpolitikk er for streng, og at våre regler, og ikke minst retorikken som blir brukt i dette landet, er med på å stigmatisere flyktninger som ikke gjør noe annet enn å prøve å berge livet, og også gjør det vanskeligere med integrering for dem som faktisk får bli.

Gjennom sin håndtering av flyktningkrisen truer politikerne med å radbrekke menneskerettighetene, sa presidenten i Worldwide Human Rights Movement her ute. Kynismen blant politikere både i Norge og i resten av Europa når det gjelder flyktninger, har nådd et nivå vi ikke har sett tidligere, og de burde skamme seg, sa han. Han minnet oss også på at det har tatt oss 200 år og to verdenskriger å få menneskerettighetene på plass, og at de nå trues.

I Europa mener man at man nesten opplever en katastrofe når det kommer 1 million flyktninger – og i Norge

mener vi det er det når det kommer 30 000. Men det er ikke en krise for oss, det er krise for dem som opplever krig. De som ser på nyhetene om dagen, og ser hva som skjer i Aleppo, i Sør-Sudan, nord i Nigeria og ikke minst i Jemen og i Afghanistan, kan jo ikke være forundret over at folk ikke blir værende der. Ingen av oss i denne salen hadde blitt værende i en slik situasjon.

Vi må ta vårt ansvar og slutte med å bygge murer. For når vi bygger murer, finner folk andre veier, de hopper høyere, og de risikerer livet, men det betyr også at vi gir helt på båten det å kunne løse dette i fellesskap. Man er nødt til å ha en disiplinert ansvarsdeling mellom landene, der man finner en balanse mellom mottak og integrering. Det skjer ikke i Europa i dag, og det skjer ikke i Norge. Derfor fremmer SV forslag om at vi skal ta imot 1 500 flere kvoteflyktninger og 1 000 flere flyktninger gjennom den europeiske fordelingsmekanismen, for det kunne ha hjulpet. Senere i dag kommer vi også til å foreslå mer bistand til nabolandene – også i Hellas – nå.

Integrering er viktig. Da må vi ha mer norskopplæring – ikke mindre, slik regjeringen foreslår. SV foreslår en språkmilliard, slik at også folk som sitter i mottak, skal få god og massiv norskopplæring fra dag én. Det hjelper.

Vi foreslår å vri saksbehandlingen over til asylbehandling og vekk fra tilbakekallsbehandling, slik at man kan få behandlet søknadene raskt og få bosatt folk raskere. Vi foreslår at alle barn på mottak skal få gå i barnehage, slik at de lærer norsk og kommer inn i samfunnet. Det er også veldig viktig for foreldrene, som skal komme i kontakt med det norske samfunnet.

Vi foreslår også ytelser på mottak som gjør at folk slipper å gå sultne til sengs eller ikke har penger til å delta i det lokalmiljøet og samfunnet de skal integreres i. Vi styrker også områdesatsingen i mange områder, slik at alle familier skal ha mulighet til å ha ungene sine i barnehagen og i skolefritidsordningen.

Den barnefaglige kompetansen på mottak må styrkes – ikke slik som regjeringen nå foreslår, at den skal svekkes – også for dem som er under 15 år. Jeg registrerer også at regjeringen har ment at flere av de enslige mindreårige asylsøkerne, som før ble bosatt i en kommune og kunne få et noenlunde normalt liv, nå skal fortsette å bo på mottak til de er 18 år, og da skal de kastes ut.

Barn i Norge skal behandles etter barnekonvensjonen – altså likt med våre barn. Det er feil når statsråden sier at dette bare handler om at hadde foreldrene oppført seg annerledes, hadde det vært annerledes. Norge har et ansvar for disse barna, uavhengig av hva foreldrene gjør.

Jeg tror jeg fremmet forslagene våre under forrige debatt, men jeg vil igjen varsle at SV kommer til å stemme for Venstres forslag, som er fremmet direkte i salen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingjerd Schou (H) [14:14:25]: Jeg har et veldig konkret spørsmål til representanten fra SV. Det er viktig at vi har kontroll på innvandrings situasjonen i Norge. Det er mulig det har gått meg hus forbi, men det hadde vært fint om representanten kunne opplyse nasjonalforsamlingen om hvilke tiltak SV har innenfor innstrammingsområdet.

Karin Andersen (SV) [14:14:56]: Vi mener at vi skal følge menneskerettighetene og de prinsippene vi har sluttet oss til der, og at vi skal ha en rettssikker behandling. SV har vært for økt grensekontroll. Vi har vært initiativta-

kerne til å styrke det som heter biometrisk kontroll, fordi vi har vært veldig opptatt av at det jukes med identiteter, og at flere kan operere med flere identiteter. Der er jeg glad for at regjeringen etter hvert har kommet etter. Det er et svært viktig tiltak.

I tillegg foreslår vi et sterkere samarbeid med våre naboland i Europa for å dele på dette ansvaret – ikke bygge murer og stenge folk som frykter for livet sitt, ute, men dele ansvaret mellom stater som er i stand til å ta imot flere flyktninger i en katastrofe. I tillegg øker vi hjelpen i nær-områdene mye mer enn det regjeringen og Schous eget parti gjør, slik at mange flere som i dag må flykte fordi de hverken har mat, sikkerhet eller skolegang til barna sine, kan bli i flyktningleirene.

Peter N. Myhre (FrP) [14:16:12]: Den innvandrings-eksperten som representanten Karin Andersen viste til, uttalte i Aftenposten i går at han var forbauset over at europeerne kunne være så bestyrret over at det kom en million innvandrere til Europa. Det sier kanskje litt om kompetansenivået hans. Det er vel snakk om mange titalls millioner alt i alt.

Spørsmålet mitt er følgende: Innenfor en gitt bevilgning vil man kunne hjelpe adskillig flere i nærområdene. Hvorfor vil da SV hjelpe færre ved å få flest mulig av dem til Norge?

Karin Andersen (SV) [14:16:56]: Det er feil. SV bevilger mye mer til å hjelpe folk i nærområdene, både i dette årets budsjett – det kommer vi til å gjøre i saken vi skal behandle etterpå – og i budsjettet for neste år.

Jeg vet ikke om det var en feil, det som representanten Njåstad var oppe og sa i stad, men han sa beviselig at det beste er å ta imot flyktninger her, og at det nest beste er å ta imot eller hjelpe flere der. Vi må gjøre begge deler, bl. a. fordi nærområdene er veldig usikre og noen i de flyktningleirene må komme ut. Det kan gjelde forfulgte kristne, det kan gjelde forfulgte kvinner, det kan gjelde forfulgte ateister eller enkeltpersoner, som må ut av de leirene fordi det er ekstremt dårlig sikkerhet der. Her nytter det ikke å gjøre én ting. Man må gjøre begge deler. Man må ha en atskillig større innsats i den enorme katastrofen som er nå. Det vil ikke hjelpe å bygge murer, for folk sitter ikke stille og dør i en krig. De forsøker å redde livet sitt, og det tror jeg også representanten Myhre hadde gjort hvis han hadde vært i en slik situasjon.

Peter N. Myhre (FrP) [14:18:08]: Nå sier Karin Andersen at vi må gjøre begge deler. Da stiller jeg spørsmålet igjen. Siden SV åpenbart har veldig mange flere penger enn alle oss andre i statsbudsjettet, hadde det ikke vært klokere av SV å tone ned ønsket om å få et stort antall flyktninger til Norge og heller hjelpe flere i nærområdene, slik at flere totalt sett kan få hjelp?

Karin Andersen (SV) [14:18:40]: Det er feil igjen, og det viser jo bare at representanten overhodet ikke har satt seg inn i SVs opplegg. Vi bruker 7 mrd. kr mindre på vårt statsbudsjett totalt enn det Fremskrittspartiet og regjeringen og flertallet bruker. Likevel har vi plass til å hjelpe flere flyktninger gjennom kvoteordningen, og vi har et bedre opplegg for dem som kommer til Norge.

Denne rare måten å diskutere dette på, som om noen skulle ønske et stort antall flyktninger! Nei, jeg skulle ønske

det ikke var krig i verden. Jeg skulle virkelig ønske at folk ikke behøvde å flykte for livet sitt. Men det er det det handler om – at folk ikke kan bli værende der de er. Da mener SV – og jeg mener personlig – at det er vår fordømte plikt å gjøre så godt vi kan for at folk skal få berge livet sitt og ha en framtid. Det er utgangspunktet for dette, ikke noe ønske i det hele tatt om at noen skulle behøve å være flyktninger.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Statsråd Sylvi Listhaug [14:19:55]: I 2015 mottok Norge rekordmange asylsøkere. I 2016 nærmer vi oss ny rekord i lavt antall ankomster. Det er betydelig usikkerhet knyttet til ankomstene i 2017 og årene framover. Utviklingen i Europa for øvrig kan imidlertid få stor betydning for utviklingen i Norge, og vi ser at det knytter seg stor usikkerhet til hva som skal skje i Europa.

Selv om antallet ankomster til Europa ikke er på det samme nivået som i fjor, er det fremdeles høyt. Ifølge UNHCR har mer enn 175 000 migranter ankommet Italia hittil i år, noe som er en liten økning sammenlignet med ankomstene i 2015. Som følge av de høye ankomsttallene i 2015 ble Utlendingsdirektoratet styrket betydelig for å håndtere det høye antallet saker. Regjeringen foreslår å videreføre 177 mill. kr av bevilgningen til saksbehandling i UDI fra tilleggsnummeret. Vi foreslår også at UNE styrkes med 15,7 mill. kr for å få ned antallet saker til behandling. Gitt siste asylprognose vil deler av saksbehandlingskapasiteten i UDI kunne benyttes til å styrke arbeidet med tilbakekall av oppholdstillatelser. Politiet og UDI har over tid avdekket at det oppholder seg mange personer i Norge på falske premisser. Økte ressurser knyttet til arbeid med tilbakekall er viktig for å unngå at personer forblir i Norge på feilaktig grunnlag.

Det er viktig at norske myndigheter kjenner identiteten til personer som reiser inn og oppholder seg i landet. Dette er avgjørende for å bekjempe ulovlig opphold og kriminalitet knyttet til falsk ID. Regjeringen foreslår en storstilt satsing på 81 mill. kr for å styrke ID-arbeidet, herunder utvidet opptak, lagring og bruk av biometri i utlendingssaker.

De fleste som kom til Norge høsten 2015, vil ha fått sin sak behandlet i løpet av 2016 og 2017. Flere av disse vil få avslag. Erfaring og forskning viser at sjansene for retur blir mindre jo lengre oppholdet er. Det er også bedre for personer som skal returneres, at dette gjøres så raskt som mulig. Det er derfor viktig at man nå øker trykket for å få personer som ikke har behov for beskyttelse, returnert. I tillegg til å styrke politiets kapasitet til å nå 9 000 tvangsreturer i 2017 foreslår regjeringen å styrke arbeidet med å motivere personer til å returnere på egen hånd.

Norge skal gjøre så godt vi kan for mennesker som trenger hjelp. Det er dessverre ingen tegn til snarlig løsning på konflikten i Syria. Regjeringen følger opp Stortingets vedtak om 3 000 syriske overføringsflyktninger også i 2017. Regjeringen foreslår også å bevilge midler til deltakelse i EUs relokaliseringsprogram for 2017. Med dette tar Norge et stort ansvar i flyktningssituasjonen. Vi er også en stor humanitær giver til hjelpearbeidet i Syria og nærområdene.

Regjeringen er opptatt av god integrering og foreslår samlet 485 mill. kr til en storsatsing på integrering i 2017. Både for det norske samfunnet og den enkelte som får opphold, er god integreringspolitikk avgjørende. Vellykket integrering betyr at alle som innvandrer til Norge, og barna

deres skal få muligheter og kunne bli en del av et lokal-
samfunn. Dette innebærer at flyktninger skal komme i ar-
beid eller utdanning raskt etter at de har fått opphold.

- Vi vil innføre 50 timer kultur- og samfunnskunnskap for asylsøkere i mottak.
- Vi fortsetter arbeidet med å etablere integreringsmotta-
kene.
- Vi foreslår å etablere et hurtigspor inn i arbeidsmarke-
det for flyktninger med etterspurt kompetanse.
- Vi vil også styrke kapasiteten i Nasjonalt organ for kva-
litet i utdanningen til å godkjenne utenlandske utdan-
ninger.

2015 og 2016 var år med rekordhøy bosetting i Norge. Vi vet at det vil være mange flyktninger som bosettes i kommunene også i 2017. Det er viktig at vi lykkes med denne jobben. Mange kommuner viser stor vilje til å bidra med bosetting og integrering av flyktninger. Det setter regjeringen stor pris på. Godt samarbeid mellom kommune og stat er avgjørende. Det må vi fortsette med. Vi foreslår videre en ordning med ekstratilskudd til bosettingskom-
muner også i 2017. Disse grepene skal ruste kommunene til å utgjøre en viktig del av integrerings- og bosettingsar-
beidet neste år.

Vi må unngå at større grupper av innvandrere står på ut-
siden av samfunnet. Dersom deler av innvandrerbefolk-
ningen faller utenfor, kan det danne seg grupperinger som
kjennetegnes av utenforskap, høy kriminalitet og ekstrem
sosial kontroll. Vi har sett eksempler på områder rundt i
Europa der det danner seg parallelle samfunn. Vi har ikke
slike miljø i Norge i dag, og vi ønsker heller ikke slike til-
stander i framtiden. Regjeringen mener vi må være i for-
kant og sette inn tiltak tidlig når vi ser indikasjoner på en
negativ utvikling. Grønland i Oslo er et slikt område, og vi
foreslår derfor en satsing for å skape en tryggere hverdag
på Grønland.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirin Sund (A) [14:25:19]: Av de som tar ut kontant-
støtte i landet i dag, er andelen innvandrerkvinner veldig
høy. Da frarøver en de kvinnene muligheten både til å
lære norsk og til å komme seg ut i arbeid. I tillegg frarø-
ver en barna til disse kvinnene muligheten til å lære seg
norsk, for de er ikke i barnehagen og kommer inn i skolen
uten at de kan snakke norsk. Hvorfor velger statsråden å
kutte i norskopplæringen og betale innvandrerkvinnene
for å være hjemme når vi vet at arbeid og språk er den
viktigste nøkkelen for å oppnå vellykket integrering?

Statsråd Sylvi Listhaug [14:25:57]: I integrerings-
meldingen fikk vi bred tilslutning til at man i de fem før-
ste årene etter at man kommer til Norge, ikke skal ha krav
på kontantstøtte. Det er nettopp for å forebygge at kvinner
velger å være hjemme med barna og få utbetalt kontant-
støtte istedenfor å være med på introduksjonsordningen
og følge de programmene som er. I tillegg var vi tydelige
på at selv om man får barn og man har permisjon – om
man kan kalle det det – skal man delta så mye man kan i
den undervisningen som foregår i introduksjonsprogr-
rammet, når det har gått en liten periode. Dette er nettopp for
at disse kvinnene ikke skal dette av lasset, for at de skal
være med på den integreringsprosessen som er viktig for
at de skal lykkes i Norge.

Eirin Sund (A) [14:26:49]: Regjeringen kutter i
språkopplæringen, noe som vil få store konsekvenser for
dem som er i introduksjonsprogrammet, og dem som er
på mottak. Regjeringen øker utbetalingen til kontantstøt-
te, og jeg vil spørre igjen: Mener statsråden at det er bære-
kraftig for den norske velferdsstaten å fortsette å betale
folk for ikke å arbeide, også i framtiden? Faktum er at an-
delen innvandrerkvinner som mottar kontantstøtte, er mye
høyere enn andelen andre kvinner, og det er ingenting
som tilsier at dette vil snu når kontantstøtten ligger der
som det tilbudet det er i dag.

Statsråd Sylvi Listhaug [14:27:28]: Poenget er nett-
opp at når man bor på asylmottak, får søknaden sin be-
handlet og får den innvilget, så har man ikke rett på kon-
tantstøtte de fem første årene etter de endringene som er
gjort. Vi er i den fantastiske situasjonen nå at tilstrømmin-
gen til Norge er veldig lav. Det betyr at når det gjelder be-
handlingen av de søknadene som er kommet inn i år – og
hvis det fortsetter neste år med lave ankomstall – vil
saksbehandlingstiden gå kraftig ned. Det betyr at disse
personene vil få svar raskere på om de får opphold eller
avslag, og får de opphold, vil de raskere kunne bli bosatt i
en kommune og begynne i den ordinære norskundervis-
ningen. Det er det aller viktigste for at vi skal lykkes.

Denne regjeringen har også vært veldig opptatt av at vi
må gi økt innsikt i det samfunnet som de som kommer,
kommer til. Når det gjelder både likestilling og andre vik-
tige verdier, ønsker vi å starte med en gang. Det har det
vært viktig for oss å prioritere, også i budsjettet for neste
år.

Eirin Sund (A) [14:28:31]: Vi hadde nettopp, før
statsråden kom, en stor debatt om kommuneøkonomi.
Kommune-Norge svingte seg virkelig rundt i fjor høst og
ble med på flyktningdugnaden da Norge trengte det som
mest. Regjeringen maktet ikke å planlegge godt nok, så
mange av disse kommunene sitter i dag igjen med en ek-
straregning fordi de valgte å engasjere seg da de ble bedt
om det. Hva har ministeren tenkt å gjøre for å kompensere
for de ekstraavgiftene kommunene har hatt som følge av
regjeringens manglende evne til planlegging?

Statsråd Sylvi Listhaug [14:29:05]: Det er forholds-
vis krevende å planlegge, for hvor mange som skal boset-
tes, vil avhenge av hvor mange som kommer. Som repre-
sentanten vet, har anslagene i år blitt kraftig nedjustert i
løpet av året. Det andre som er viktig, er hvor mange som
får innvilget søknadene og dermed skal bosettes.

Jeg må bare si at jeg er kraftig imponert over det arbei-
det kommunene har gjort. Det har vært gjort et ekstraordi-
nært arbeid, og jeg vet at noen kommuner har gjort et ar-
beid uten at de kommer til å få de personene som de var
forespeilet, til kommunen. I den forbindelse har vi sagt at
vi vil komme tilbake til det spørsmålet i revidert nasjonal-
budsjett. Vi har veldig god kontakt med KS når det gjelder
denne saken, for å få informasjon om hvor mange kommu-
ner det gjelder, og hva slags utgifter man har hatt. Jeg kan
love representanten at vi kommer til å følge dette tett fram-
over også, i tett samarbeid med KS.

Heidi Greni (Sp) [14:30:12]: Senterpartiet er enig i at
rask uttransportering etter avslag er fornuftig, men flere

medieoppslag i det siste sår nå tvil om hvorvidt rettsikkerheten blir ivaretatt ved uttransportering, særlig når det gjelder enslige mindreårige. Det har bl.a. vært reportasjer hvor det hevdes at asylsøkere blir påsatt håndjern, internert på Trandum og uttransportert uten at de på forhånd har fått forkynt avslaget, og uten at de har fått snakket med advokaten sin. Det bekymrer meg.

Derfor håper jeg statsråden kan bekrefte at rettsikkerheten blir ivaretatt – at alle som får avslag, får det avslaget forkynt av sin advokat og blir opplyst om sine rettigheter, og at alle blir gitt en utreisedito og en mulighet til å returnere frivillig før så drastiske inngrep som pågrepelse blir vurdert.

Statsråd Sylvi Listhaug [14:31:10]: Jeg forutsetter, når man returnerer disse personene, at man følger det regelverket som ligger til grunn. Det er viktig, og det er sånn at før man kommer til et punkt der man driver med tvangsreturer, har man hatt muligheten til å reise tilbake frivillig. Det er det vi egentlig ønsker mest av alt, for det er mye bedre for oss, og det er mye bedre for dem det gjelder.

Disse sakene er vanskelige. Det er klart at for disse personene er det dramatisk. De skal reise tilbake til et land som de reiste fra med håp om et bedre liv. Likevel er det utrolig viktig at vi gjennomfører returer av personer som får avslag, for det har også noe å gjøre med den signaleffekten som vi omgir oss med.

Jeg hørte statsministeren i går snakke om da hun hadde ansvar for dette feltet. Det var utfordringer den gangen også, enkeltsaker som var vanskelige. Jeg har bare tatt et lite dykk inn i den forrige perioden, da Pål Lønseth, statssekretæren i den forrige regjeringen, var den som frontet dette feltet. Det var de samme sakene som gikk igjen da: enkeltsaker som er vanskelige. Men det er helt nødvendig at vi følger opp det som er vedtakene i vår forvaltning.

Olemic Thom messen hadde her overtatt presidentplassen.

André N. Skjelstad (V) [14:32:37]: Jeg var også innom dette i mitt innlegg, så jeg ønsker bare å få en avklaring.

Ministeren var her tidligere og informerte Stortinget om følgende:

«Der det er tvil om alderen, vil tvilen alltid komme disse til gode, slik at de vil bli kategorisert som under 18 år.»

Da ønsker jeg å spørre ministeren om hun fortsatt står ved det hun sa i denne sal på det tidspunktet.

Statsråd Sylvi Listhaug [14:33:09]: Ja, det gjør jeg absolutt. Men i forbindelse med saksbehandlingen vil man både ha en eventuell medisinsk test, hvis man mener at det er nødvendig, og i tillegg vil man se på andre opplysninger i saken og sammenstille dette.

Jeg synes sjefen for UDI, Frode Forfang, hadde en veldig fin blogg som tok opp akkurat dette temaet, der han beskrev hvordan disse avgjørelsene gjøres, og der han også var tydelig på at i disse sakene legges det inn en sikkerhetsmargin – nettopp fordi man er redd for at det skal være til ugunst for dem det gjelder.

Det å kutte ut alderstesting vil være helt uforsvarlig. Sverige skal starte med det nå, og vi så at de fikk over

35 000 enslige mindreårige i fjor. Det er meldt om personer som er i slutten av 20-årene som bor på mottak for enslige mindreårige, og av hensyn til rettsikkerheten til de enslige mindreårige er det også viktig at vi fokuserer på dette arbeidet.

Karin Andersen (SV) [14:34:26]: For det første er det feil når statsråden sier at disse som nå blir dratt ut av senga om natta, kunne ha reist ut før. De får avslaget sitt der og da – de har ikke fått det før. Det andre er at statsråden ikke går tilbake på det hun sa her, at alderstestene alltid blir tolket til enslige mindreåriges gunst. Det viser tallene statsrådene selv har levert Stortinget – at det ikke stemmer. Det har ingenting å gjøre med at det er andre vurderinger i tillegg, det har å gjøre med hvordan denne testen tolkes.

I går så jeg at statsråden var ute og ville støtte en organisasjon som heter Åpne Dører. Det er greit. Men da vil jeg også spørre om statsråden er enig med denne organisasjonen når de skarpt kritiserer Norge for vår returpolitikk av kristne konvertitter, til Iran. Det gjør Norge vitterlig, for Norge har definert at kristne konvertitter er trygge i Iran, hvilket de virkelig ikke er. Vil statsråden sørge for at denne politikken blir endret?

Statsråd Sylvi Listhaug [14:35:30]: Jeg står bak enhver organisasjons ytringsfrihet og rett til å mene akkurat det de vil, om det er om regjeringens politikk eller andres politikk. Så er det verken denne ministeren eller regjeringen som bestemmer hvilke land som blir ansett for å være trygge for ulike mennesker. Vi har et organ, Landinfo, som har hovedansvaret for å innhente informasjonen, og så er det UNE og UDI som gjør de vurderingene som er nødvendig.

Jeg registrerer at tolkningene av det jeg sier her, kanskje av og til blir litt annerledes enn det i hvert fall jeg mener at jeg har sagt. For eksempel var jeg tydelig på at når det gjelder sikkerhetsmarginen i disse sakene, gjelder det både alderstesten og andre opplysninger i saken, som da alltid skal komme vedkommende til gode.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Eirin Sund (A) [14:36:43]: Da jeg hørte Kristelig Folkeparti på talerstolen i dag, kjente jeg det liksom i magen. For når vi ser bildene fra verden, når vi ser flyktningkattastrofen som er i verden, er det sånn at jeg tror vi mange har tatt til tårene, noen og hver, for det vi ser. Vi kunne ønsket oss å lukke igjen øynene og håpe at det gikk over, men det gjør det ikke.

Noen av de mange av dem som er på flukt i verden, har kommet til oss, og flere av dem skal komme til oss, også i senere tid. Da er det viktig for oss i Arbeiderpartiet at vi skal ta godt imot dem, og vi må legge til rette for at de får gode liv i Norge.

For Arbeiderpartiet er prinsippet om å gjøre din plikt og kreve din rett bærebjelken i integreringspolitikken. Vi ser på mangfoldet som en ressurs for verdiskapning og for utvikling, og for møter mellom mennesker og kulturer. Vi skal stille krav, men vi skal også stille opp. Da er det helt avgjørende å legge til rette for arbeid og aktivitet. Nøkkelen til god integrering er at en lærer seg norsk og kommer seg ut i arbeid, og at en faktisk blir der. Det arbeidet må starte allerede fra første stund.

De fleste som har innvandret eller er etterkommere av innvandrere, klarer seg godt i det norske samfunnet, men det er fortsatt store utfordringer. Når andelen kvinner i arbeid er så mye lavere enn for menn, er det en kjempeutfordring. De tiltak og de grep vi skal gjøre, må være gode. Vi må ikke skape større forskjeller mellom folk, og vi må sette i gang tiltak som bygger ned de forskjellene som allerede finnes.

Representanten Njåstad tok opp i sitt innlegg i dag og berømmer og beskriver integreringspolitikken til regjeringen som «enestående», tror jeg – om ikke ordet var «enestående», hørtes det i alle fall sånn ut. Jeg deler ikke den beskrivelsen. Vi hører sjelden at statsråden snakker om eller er opptatt av integrering. Vi opplever at regjeringen og statsråden har lave ambisjoner for integreringen i Norge. Statsråden sier nå hva som er viktig, på talerstolen her, men hun gjør det motsatte i praksis. Arbeiderpartiet vil reversere regjeringens kutt i norskopplæring på mottak, fordi vi er nødt til å få folk til å lære seg norsk, bli aktivisert og komme seg ut i arbeid. Regjeringen er mest opptatt av å si at de må lære seg norsk, framfor å ta grep som sørger for at det faktisk kan skje.

Arbeiderpartiet vil gi barnehageplass til alle treåringer i mottak. Det er viktig for ungene, og det er viktig for foreldrene. Vi synes det er synd at regjeringen ikke vil være med på en tidlig innsats overfor de minste, slik at de kan lære seg språket så tidlig som mulig. For det er avgjørende for hvordan disse ungene skal klare seg framover. Vi vil også fullfinansiere barnevernstiltak i kommunene. Kommunene skal kompenseres for sine utgifter når de tar imot enslige mindreårige asylsøkere. Det er virkelig synd at regjeringen foreslår en omlegging av systemet sånn at unger med størst behov kan velges bort fordi det blir for dyrt. Dette er ikke god integrering for alle.

Arbeiderpartiet vil også at det skal være økt satsing på lønnstilskudd, fordi det også kommer til å gjøre at du får flere i arbeid, og det er det viktig at de som kommer til Norge, er, for å kunne bli integrert. De skal bli skattebetalere og bidragsyttere og kunne leve egne og gode liv.

Vi vil også ha en betydelig områdesatsing, vi vil også ha en styrking av NOKUTs arbeid med kompetansekartlegging og Jobbsjansen for særlig å hjelpe innvandrerkvinner ut i arbeid. Regjeringen vil, som jeg sa i replikkrunderen, betale innvandrerkvinner for å være hjemme, for ikke å arbeide og for ikke å lære norsk. Det er Arbeiderpartiet veldig imot.

Det jeg håper, er at statsråden kan legge fram nye forslag for Stortinget i det halve året som ligger foran oss neste år, som vil fremme integrering, framfor innstrammingsforslag som vil hemme integrering. Fremskrittspartiet er veldig opptatt av at en må tørre å ta innvandrings- og integreringsdebatten. Det er vi i Arbeiderpartiet helt enig i, men jeg mistenker at statsråden er mest opptatt av å få fram en splittende retorikk der det er dem og oss, og ikke ønsker diskusjon som kan føre til nye ideer og løsninger. Men jeg håper selvfølgelig at jeg tar feil, og at regjeringen i løpet av sitt siste år i regjering vil make å bringe noe til bordet som faktisk har som mål å bedre integreringen.

Så har jeg et spørsmål jeg håper statsråden kan svare på. I replikkordvekslingen med Venstre ble i alle fall jeg i tvil om svaret vedrørende det løse forslaget til Venstre som ligger og skal stemmes over i dag. Er det et forslag statsråden er enig i? Det hadde vært greit å få vite fra talerstolen.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [14:42:10]: Innvandring er en kilde til mangfold i Norge. Det gir oss nye impulser, det gir en kulturell utveksling vi trenger, og om innvandrere kommer i arbeid, er det bidrag til økonomisk vekst i Norge. Det er derfor utrolig viktig at det legges til rette for integrering i samfunnet så raskt som mulig når innvandrere kommer. Det ligger mange gode tiltak i budsjettet, som fremmer arbeid, bl.a. Jobbsjansen, regionale etableringssentre, hurtigspor inn i arbeidslivet og ikke minst det arbeid som foregår på introduksjonssentrene. De fortjener ros i dag.

Mange innvandrere er entreprenører og oppdratt i en kultur der det å skape sin egen arbeidsplass er helt vanlig. Det er derfor positivt at komiteen merker seg at Nasjonalt senter for flerkulturell verdiskaping i Drammen driver et arbeid hvor det faktisk har bidratt til at 263 virksomheter er blitt etablert av innvandrere, og halvparten av deres kursdeltagere er kvinner. Så det er viktig at dette senteret sikres midler til å fortsette sitt utviklingsarbeid.

Norge klarer ikke å opprettholde sine velferdsordninger med en stor andel av befolkningen som ikke er i arbeid. Oljeprisfallet har skapt store utfordringer for oss, særlig på Sør- og Vestlandet, men i budsjettforliket i 2017 har vi lagt til rette for vekstevne, omstilling og trygging av velferd. Men det er bekymringsfullt at nye tall i år fra Nav viser at førstegenerasjonsinnvandrere har en arbeidsledighet som er tre ganger så høy som befolkningen for øvrig. Og det er bekymringsfullt at i snitt er kun seks av ti innvandrere i arbeid etter fullført introduksjonsprogram. Vi kan ikke ha et samfunn hvor en stor del av våre nyankomne blir stående utenfor arbeidslivet og blir avhengig av trygdeytelser for å kunne fungere.

Språk og forståelse av samfunnet rundt en er nøkkelen til å bli integrert i samfunnet, og tiden i mottakene må brukes så effektivt som mulig. Derfor er regjeringens innføring av 50-timers opplæring i kultur- og samfunnskunnskap bra.

I den internasjonale undersøkelse Migrant Integration Policy Index kommer Norge på 4. plass etter land som Canada, Finland og New Zealand når det gjelder integreringspolitikk, så dette er ikke et sort bilde. Norge har et godt regelverk og gode rammebetingelser som fremmer integrering av innvandrere. Men med behov for omstilling i norsk økonomi, økt arbeidsledighet og større innvandring som følge av krig og uro i verden omkring oss utfordres vår integreringspolitikk i alle ledd. Flere av dem som kommer, må i arbeid, og de fleste av dem som kommer, vil også i arbeid, men det tar for lang tid, og vi må ha mer dynamiske løsninger skal vi lykkes.

I en rapport fra NIBR i 2015 om regionale muligheter og barrierer for sysselsetting av innvandrere kommer det fram at det er for dårlig lokal og regional styring for å gjennomføre politikken vår på de ulike saksområdene. Vi må inkludere alle aktørene mye bedre skal virkemidlene tilpasses. Det kommer også fram at det er for rigide virkemidler i Nav, og det er ikke tilpasset den lokale innvandrerbefolkningen og arbeidsmarkedets behov. Det påpekes også at introduksjonsprogrammet er for lite arbeidsrettet. Vi trenger med andre ord å tenke nytt for å få til god integrering og å få flere i arbeid. Høre vil være med på det.

Etablering av integreringsmottak er nytt. Det har møtt noe motstand, men vi må tørre å være mer dristig enn vi er i dag, for utviklingen av tilbud i integreringsmottak skal skje i samarbeid med kommunene, asylmottak i kommu-

nen og karrieresenter i nærheten og det frivillige. Model- lene skal evalueres, og departementet har sagt at de skal bygge videre på det som er bra, altså «best practice». Å være i arbeid hindrer utenforskap og fremmer deltagelse i samfunnet. Det er det vi ønsker av dem som kommer til oss.

Helga Pedersen (A) [14:47:38]: Det er sterk kost å se på tv om kveldene – å se situasjonen i Aleppo. Det berø- rer, og det er også en påminnelse om at befolkningen i Sy- ria og flyktningene i Syrias nærområder er i en forferdelig vanskelig situasjon. Når 2016 går mot slutten, er det verdt å minne om de utallige livene som også i år har gått tapt i Middelhavet. Krig, fattigdom og klimaendringer driver mennesker på flukt eller på søken etter et bedre liv, med de menneskelige omkostningene det har. Verdens flykt- ninger trenger bedre beskyttelse enn de får i dag, og Nor- ge må være en pådriver for det gjennom humanitær inn- sats og internasjonalt samarbeid, ikke minst i Europa.

Utfordringene knyttet til migrasjon setter verdenssam- funnet og lokalsamfunnet på prøve. Det fordrer mer sam- arbeid for å gi flyktninger vern, for å sikre kontroll med grensene og for å sikre at asylinstittuttet består: samarbeid mellom land, samarbeid mellom partier og samarbeid mel- lom stat, kommune og frivillighet. Fremskrittspartiet har tidligere i debatten i dag beskyldt Arbeiderpartiet for å ta en konfronterende linje. Det er mulig at det var et forsøk på en spøk, men med fare for å bli oppfattet som sur synes jeg ikke det var spesielt morsomt. Jeg synes det faktisk er respektløst når vi ser på hva som har skjedd i verden rundt oss og i Stortinget det siste året. Partiene på Stortinget har tatt ansvar og stilt opp gjennom forlik. Vi har ikke støttet alt regjeringen har kommet med, slik som Kristelig Folke- parti kom i skade for å hevde. Men vi har stilt opp, og det er ingen regjering noensinne som har hatt et så godt ut- gangspunkt for å kunne håndtere de veldig vanskelige sa- kene på flyktning- og asylfeltet som dagens regjering har hatt. Derfor er det påfallende at regjeringen ikke klarte å håndtere situasjonen bedre enn det de gjorde sist høst, og at de ennå ikke har klart å rydde opp. Det må regjering- partiene tåle å høre og slutte å drive med ansvarsfraskrive- se.

Sist høst tok Stortinget på 48 timer stilling til endringer i utlendingsloven der man bl.a. fjernet kravet om realitets- behandling for asylsøkere som hadde opphold i Russland. Status ett år etterpå er at av de 5 000 personene som kom over grensen på Storskog, er svært mange forsvunnet fra mottak. Noen er returnert, mens resten likevel får realitets- behandlet sin asylsøknad etter veldig lang tid i en uavklart situasjon. Det stilles også svært mange spørsmål knyttet til rettssikkerheten for asylsøkerne, som jeg forventer at statsråden svarer ut her i dag. Når det gjelder forholdet til Russland, er det også mange ubesvarte spørsmål, og der imøteser jeg denne redegjørelsen som vi skal få etter jul.

Sist høst, da regjeringen sviktet på Storskog og ikke klarte å stille opp med folk eller ressurser for å ta hånd om dem som kom, var det noen andre som stilte opp. Det var frivilligheten, og det var Sør-Varanger kommune, som opprettet akuttmottak. Nå går det mot rettssak mellom Sør- Varanger kommune og UDI fordi Sør-Varanger kommune mener de ikke har fått refundert alle de pengene de la ut. Jeg tenker at det er en uverdigg behandling av denne kom- munen.

Det ser ut til at statsråden tidvis har gode dager med mye tid å fordrive på Facebook. Jeg vil anbefale henne at

hun en dag logger av og setter seg ned med ordfører Rune Rafaelsen og finner en politisk løsning på asylregningen som Sør-Varanger kommune sitter igjen med, og som nå har ført til kutt i velferdstjenester og eldreomsorg lokalt – et ganske trist resultat av å stille opp på dugnaden.

Det er også flere andre kommuner som ikke har fått dekket de kostnadene de har hatt. Det er negativt for kom- muneøkonomien. Men en annen veldig uheldig konse- kvens av at kommunene blir økonomisk straffet for å ha stilt opp, er at det ikke er sikkert de stiller opp neste gang det er behov for deres innsats. Jeg hører også at regjerings- partiene her skryter av dialogen med bl.a. KS, men KS har kraftig advart mot den nye refusjonsordningen for barne- vernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere, så det kan godt hende man har dialog, men regjeringen har valgt å ikke lytte til kommunene, og det er alvorlig.

Når det gjelder kutt i språkopplæringen og løfter om kontantstøtte bare du har vært i Norge i fem år, er heller ikke det noe bidrag til kommunene til å si at her i Norge lærer vi oss norsk, og vi kommer oss ut i arbeid.

Bente Stein Mathisen (H) [14:52:57]: Jeg er glad for at vi har en regjering som jobber målrettet med å få til en god integrering av flyktninger. Stortinget behandlet regje- ringens integreringsmelding rett før sommeren. Denne meldingen følges nå opp i budsjettet, med finansiering av flere viktige tiltak, slik at de som har fått innvilget opp- hold, raskest mulig blir integrert i samfunnet vårt.

Det er krevende å være ny i et fremmed land, ikke kun- ne språket, ikke ha familie og nettverk og måtte forholde seg til en annen kultur, med andre regler, normer og krav. Det er viktig å møte flyktningene med medmenneskelighet og raushet og prøve å forstå hvilken vanskelig situasjon de er i. Men skal vi lykkes med integreringen, er det også nødvendig å stille krav. Det å stille krav handler om re- spekt for og tro på at våre nye medborgere er viktige bi- dragsytere i samfunnet vårt.

En effektiv og god integreringspolitikk handler om å legge til rette, slik at flyktninger og innvandrere kommer i jobb. Det å tjene egne penger, eie sin egen bolig, ha kon- takt med andre og kunne språket er viktige faktorer i inte- greringen. Integreringsarbeidet må derfor settes i gang så fort som mulig for dem som etter all sannsynlighet vil få innvilget opphold. Derfor er tiltaket integreringsmottak for motiverte asylsøkere viktig. På disse mottakene er det kontrakter med plikter og krav i et intensivt program, med bl.a. 50 timer opplæring i kultur- og samfunnskunnskap og en styrket yrkesveiledning. Det å lære om det norske sam- funnet, om norske lover og regler og om vår kultur og væ- remåte vil være til stor hjelp for mange i overgangen til samfunnet og til arbeidslivet.

Regjeringen har også åpnet opp for midlertidig arbeids- tillatelse for asylsøkere som samarbeider om avklaring av identitet, og som har høy sannsynlighet for opphold. Det er positivt. Altfor mange har blitt sittende uvirksomme i mot- tak og vente på asylintervju. Dette tiltaket vil fremme inte- greringen og hjelpe flere til å komme raskere i gang med livet sitt her i landet.

I introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger vil regjeringen at arbeidsfokuseringen skal vektlegges mye mer. Norskundervisning og annen opplæring i kom- munene skal styrke hverandre i stedet for å være i konkur- ranse med hverandre. Det må etterstrebes flere parallelle løp. Det er viktig å lære norsk, men det må ikke være en hindring for en mulighet for å komme i jobb. Opplæring og

sysselsettingstiltak må samordnes, slik at de som flytter hit fra en helt annen kultur, raskere kan bli en naturlig del av vårt samfunn. Vi har ikke tid og råd til at det tar mange år før innvandrere er kvalifisert for arbeid.

For et par dager siden leste jeg at ordet «hverdagsintegrering» er blitt kåret til årets nyord av NHH og Språkrådet. Det var Erna Solberg, vår statsminister, som lanserte dette ordet i sin nyttårstale, der hun utfordret oss alle til å ta del i det store dugnadsarbeidet med å bistå våre nye naboer og landsmenn i å bli kjent med det norske samfunnet. «Hverdagsintegrering» synes jeg er et flott ord. Ordet rommer det vi gjør i hverdagen vår, og den innsats som gjøres av folk flest – nordmenn som bryr seg, inviterer flyktninger med hjem og innvandrere med på fotballag eller på julebakst, som stiller opp på språkkafeer, eller hjelper til med å skaffe bolig eller med andre praktiske ting.

Integrering og likestilling må være i fokus i alt vi gjør. Jeg har møtt mange som har bodd lenge i Norge, og som har fått norsk statsborgerskap, men som likevel opplever at de ikke helt er fullverdige medlemmer av det norske samfunnet. Det er trist å høre. Med en annen hudfarge og et utenlandsk navn opplever flere ikke å bli innkalt til jobbintervju selv om de er kvalifisert – ja overkvalifisert. Vi ønsker et samfunn hvor alle er like mye verdt. Derfor må vi jobbe med å endre holdninger og praksis.

Helt til slutt: Jeg vil oppfordre oss alle – meg selv inkludert – til å bli bedre i hverdagsintegrering og invitere våre nye medborgere inn på våre sosiale arenaer og treffsteder. Ingen er tjent med at noen opplever å være på utsiden og ikke høre til i det norske samfunnet. Med god integrering vil våre nye medborgere kunne bli aktive deltakere i samfunnsniv og arbeidsliv og bidra til å skape et bedre Norge sammen med oss.

Stine Renate Håheim (A) [14:57:39]: Vi lever i en verden med brutale kontraster. Mens vi haster rundt i jakten på de siste julegavene, løper mennesker for sine liv i Aleppo. Mens mange av oss gleder seg til å spise julemiddag med familien i julen, er det mange som ikke aner om de har mat på bordet i morgen. Og når vi på julaften går rundt juletreet og synger «deilig er jorden», er jorden alt annet enn deilig for dem som lever midt i krigens brutale virkelighet.

Norsk Folkehjelps partnere melder nå at i Syria varsles det om massakre mot sivile – kvinner og barn blir regelrett henrettet – om barn som sulter, og fortvilte foreldre. Mange steder i verden er det en humanitær katastrofe og menneskelig nød som jeg tror det er vanskelig for oss å fatte. Jeg tror ikke det er mulig å forstå frykten som mange mennesker på denne jorden opplever. Men det som er mulig å forstå, er hvorfor de legger på flukt, hvorfor de forlater alt de eier og legger ut på en livsfarlig flukt i håp om å komme til trygghet.

Flyktningkrisen er på ingen måte over. Den har aldri vært større. Hittil i år har altså 4 700 mennesker omkommet i Middelhavet. Det er tusen flere i år enn det var i fjor. Menneskesmuglerne blir mer og mer brutale, og Leger Uten Grenser melder at ni av ti barn nå reiser helt alene over Middelhavet. Vi ser gang på gang hvordan flyktningene blir tapere når storpolitikken utspiller seg – som når 75 000 mennesker strander i ingenmannsland mellom Jordan og Syria. Jordan nekter å åpne grensene. De har lenge sagt klart ifra til verdenssamfunnet om at ansvaret må fordeles mer rettferdig. Og når vi ser uverdige forhold i overfylte leire i Hellas og Italia, er det flyktningene som taper

når land etter land deltar i et svarteperspill hvor det er om å gjøre å ta minst mulig ansvar. Aldri før har så mange vært på flukt. Det er lett å bli motløs, men det finnes heldigvis håp.

Forrige helg var mange av oss i Rådhuset og hørte nobelforedraget til president Juan Manuel Santos. Det traff veldig godt, også i det som skjer i resten av verden. Jeg har lyst til å lese opp noen sitater fra talen:

«I en verden der kriger og konflikter næres av hat og fordommer, må vi finne tilgivelsen og forsoningens vei. I en verden der landegrensene stenges for innvandrere, der minoriteter angripes og de som er annerledes ekskluderes, må vi evne å leve side om side med mangfoldet og verdsette hvordan det beriker våre samfunn.

Til sjuende og sist er vi alle mennesker. (...) Vi er alle en del av dette eventyret det er å være i live og bo på denne planeten.»

Jeg tror mange kunne hatt nytte av å lese den talen og gå litt i seg selv. I debatten om asyl og flyktninger er det nettopp det vi må huske: Vi har mer til felles enn det som skiller oss. Mangfoldet er ingen trussel. Mangfoldet beriker oss. Det er de som frykter mangfoldet som skremmer meg, de som driver med splitt og hersk, som skaper avstand i stedet for å samle, som driver politisk spill framfor å bruke tiden på politiske løsninger.

Arbeiderpartiet legger i dag fram en rekke satsinger på integrering, konkrete tiltak. Vi skal stille krav, men vi skal også stille opp. Da har det noe å si hvilke ord vi bruker, hvordan vi snakker om våre medmennesker, hvordan vi som ansvarlige politikere prøver å samle oss og stå sammen i utfordringene som møter oss.

Jeg har lyst til å avslutte med nok et sitat fra nobelforedraget:

«Vårt hjemsted er Verden. Og vår rase er Menneskeheten.

Hvis vi forstår dette, hvis vi gjør dette til en del av vår individuelle og kollektive bevissthet, kan vi fjerne selve roten til konflikt og krig.»

Jeg håper det er flere som lytter til dette nobelforedraget, og at vi kan samles igjen på nyåret og møte utfordringer med løsninger og ikke med fordommer.

Mudassar Kapur (H) [15:02:58]: Denne debatten og dette saksfeltet favner bredt. Den begynner langt utenfor landets grenser og ender i våre kommuner og våre nabolag. Da må vi også ha forståelse for at debatten er kompleks. Det finnes ikke korrekte svar i alle situasjoner. Det er ikke noe svart-hvitt hver eneste gang.

La oss være enige om følgende: De som vil mye, er ikke dumsnille. De som er skeptiske og stiller spørsmål, er ikke slemme, og de som ikke har alle svarene, er ikke tiltaksløse. Stilt overfor en stor utfordring av den dimensjonen vi har foran oss, er det nettopp summen av alle stemmene som vil skape en politikk og løsninger som vil få legitimitet i befolkningen og stå seg over tid.

Det er nemlig slik at dersom vi mislykkes med arbeidet, risikerer vi økte sosiale forskjeller. Utfordringen vi står overfor nå, har en helt annen dimensjon og størrelse enn vi har sett noen gang før når det gjelder integrering. Dagens integreringsmodell hadde derfor trengt en fornyelse etter å ha stått stille i altfor mange år.

Vi må sørge for at veien fra flyktning til en integrert og inkludert samfunnsborger blir kortest mulig, og arbeidet med dette handler om politiske realiteter. Derfor sørger

(rammeområda 1, 6 og 18)

denne regjeringen for at integrering handler om bolig, arbeid, velferdstjenester, språk og ikke minst kommuneøkonomi, som ser dette i sammenheng.

Vi sørger for at integreringen starter tidligere. Vi sørger for både god norskopplæring og samfunnskunnskap allerede i mottaksfasen. Det er faktisk viktig at man i tillegg til norskopplæring lærer mer om våre verdier, normer, kultur og lover. Integreringsmottakene vil være med og sørge for å intensivere dette arbeidet ytterligere.

Den norske bosettingsmodellen er god. Vi er tjent med en frivillig linje, og jeg vil fra denne talerstol i dag takke alle kommuner som bidrar i denne dugnaden. Uten dem hadde ikke dette arbeidet vært mulig.

I altfor mange kommuner er det for få som kommer ut i jobb eller utdanning etter endt introduksjonsprogram. Samtidig er det store forskjeller mellom kommuner. Introduksjonsprogrammet i kommunen må se språkopplæring, arbeidspraksis, utdanning og involvering i lokalsamfunnet i sammenheng. Kommuner som ser på integrering som en integrert del av sine kommunale tjenester, lykkes i å levere gode resultater. Kommunene må samarbeide tettere med næringslivet for å få folk ut i jobb. Tidlig kompetansekartlegging, differensierte løp og «fast track»-ordninger er nødvendige tiltak. I integreringsmeldingen var det varslet mange slike tiltak, og regjeringen følger nå opp disse i budsjettet for neste år.

Så til slutt: Når alle fine taler er holdt, politiske vedtak er gjort, og systemene er på plass, handler dette også om hvordan vi tar imot og ser på våre nye landsmenn. Har vi fått en ny innvanderer i nabolaget, eller har vi fått en ny nabo? Har våre barn fått en innvandregutt i klassen eller en ny klassekamerat? Har vi fått en ny innvandrerkvinn på jobben eller en ny kollega? Det er nettopp det hverdagsintegreringen handler om. Ansvar for å få til dette ligger både hos den enkelte innvandrer, oss som enkeltpersoner og oss som storsamfunn.

Jan Böhler (A) [15:07:40]: Komitelederen la vekt på integrering i sitt åpningsinnlegg.

Også jeg vil konsentrere meg om det, og særlig om en arbeidsmetode jeg mener vi snakker for lite om, og som kanskje er undervurdert, nemlig områdesatsingene. Det er en arbeidsform vi bør utvikle videre i områder der det er mange med innvandrerbakgrunn, mange som har kommet som asylsøkere, flyktninger, mange med lave inntekter, kort utdanning, det er trangbodddhet, det er en stor andel «dropouts», frafall i videregående skole, osv. Det er viktig å være veldig tidlig ute, være i forkant med å forebygge alle slags tendenser til parallellsamfunn.

Groruddalssatsingen har skapt ny optimisme og positiv utvikling. Det er bra at regjeringen har forpliktet seg til – i et spleiselag med Oslo kommune – å fortsette den satsingen i ti år til. Ett av hovedområdene, hovedfeltene, man skal satse på i de ti nye årene, er opprusting av nærmiljøet. Da blir det feil at regjeringen i sitt budsjettforslag har kuttet hele bevilgningen under det som heter Kap. 590 post 72 Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling. Arbeiderpartiet har lagt inn igjen de 21,1 mill. kr i sitt budsjettalternativ.

Det er også positivt at regjeringen sammen med Oslo kommune vil starte en områdesatsing på Grønland-Vaterland-Tøyen, som statsråden var inne på. Hvis vi legger sammen de beløpene jeg ser på ulike poster i statsbudsjettet til det området, er vi over 34 mill. kr – 34,5 mill. kr, tror jeg. Det er en start som kan bli god og viktig. Det er veldig

avgjørende at dette området får et løft, bl.a. ved at vi får tatt bedre tak i det som er av kriminalitet, rus og langermiljøer i området, hvor det også er et eget miljø som holder på med rusgiften khat, og som skader et stort og viktig innvandrer miljø. Fra begynnelsen av er det viktig at de pengene som skal brukes i Grønland-Vaterland-Tøyen-satsingen, ikke bare risles ut til alle slags gode formål, men at stat og kommune sammen skaper en plan, slik at det er håp om grunnleggende endring i området. Slike penger kan fort bare bli borte enkeltvis i ting, som kan være positivt, men som ikke gir en grunnleggende endring.

Et annet viktig område for slike satsinger – som bare så vidt er nevnt, jeg fant bare ett ord i alle budsjett dokumentene fra regjeringen – er Oslo Sør. Det handler om områdene Holmlia, Bjørndal og Mortensrud, med ca. 45 000 mennesker. Utviklingen i den senere tid har vist at vi har noen av våre største utfordringer der når det gjelder kriminelle gjenger – som bygger revir, og som med kidnappinger og torpedovirksomhet setter sitt preg på uteområdene. Vi har stort behov for å forbedre forebyggingen blant ungdom og andre der, forbedre integreringen og bygge mer attraktive nærmiljøer, slik vi har sett på f.eks. Furuset i Grovuddalen, hvor utviklingen har blitt snudd.

Hvis utviklingen i slike områder blir negativ i årene framover, vil det sette sitt preg på hele integreringsdebatten i Norge – ikke bare i Oslo, men i hele landet. Jeg viser til andre land, der man har forsømt seg, lukket øynene for lenge for en problematisk utvikling i noen drabantbyer – vi ser hva slags klima man har fått når det gjelder integreringen og utviklingen i samfunnet. Så jeg bare oppfordrer innstendig de andre partiene til å støtte forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet, i innstillingen fra kommunal- og forvaltningskomiteen, der det heter:

«Stortinget ber regjeringen innlede forhandlinger med Oslo kommune, slik at den felles satsingen i Oslo Sør eller Søndre Nordstrand bydel kan forlenges i ti år til når den går ut i 2017.»

Det vil altså ikke innebære noen nye kostnader e.l. på budsjettet for neste år, for 2017, men man vil kunne komme tilbake til det i 2018, når satsingen på Oslo Sør går ut neste år.

Vi kan diskutere veldig mye generelt som er vel og bra med integrering, men hvis vi ikke greier å gå sammen og være i forkant med å løse problemer i områder der integreringen settes mest på prøve, setter vi hele vellykketheten i integreringspolitikken i fare. Så vær så snill, andre partier – vurder å støtte forslag nr. 4 i dagens innstilling!

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Peter N. Myhre (FrP) [15:12:51]: Da får jeg fortsette der Jan Böhler sluttet. Men først et sitat:

«En del europeiske land har hatt adskillig større innvandring enn Norge. Foreløpig representerer ikke innvandringen noe stort problem for oss, men vi ser klare resultater i Tyskland, Frankrike, Nederland og England på hva som kan skje når for store grupper innvandrere med en helt annen kulturbakgrunn, andre oppfatninger om rettsbegreper, andre religioner, osv. bosetter seg. De har dannet ghettos, de nekter å rette seg etter regler og normer som gjelder i deres nye hjemland. Vi har fått oppføyer og kriminalitet, til og med i Norge.»

Dette skrev jeg i en artikkel i Aftenposten i desember 1981, for nøyaktig 35 år siden. Det som het ghettoer den gangen, var kanskje litt inspirert av Elvis Presley. Det kalles parallellsamfunn i dag. Dessverre viser det seg at mine bekymringer den gangen var berettiget. Men la det være sagt, de aller fleste innvandrere kommer til Norge med de beste intensjoner. De alle fleste integrerer seg og finner seg til rette i det norske samfunnet. Men dessverre har det kommet for mange på for kort tid.

I Oslo har folketallet steget med 220 000 innbyggere siden 1981, da jeg skrev den artikkelen. Nesten hele befolkningsveksten har kommet på grunn av innvandring. I Oslo 15 bydeler, som gjennomsnittlig har 44 000 innbyggere, er innvandrerbefolkningen i flertall i 3 bydeler: Alna, Stovner og Søndre Nordstrand. Da er minoritetsbefolkningen 100 pst., for også de etnisk norske er i minoritet i sitt eget land, i Norges hovedstad. Og flere bydeler følger etter.

Under slike omstendigheter er det selvsagt vanskelig å integrere våre nye landsmenn. Derfor oppstår parallellsamfunn, derfor fortøner det seg uviktig for unge å lære seg norsk, de kommer langt med sitt morsmål i sine lokale områder og bydeler. Derfor oppstår gjengkriminalitet, hat, vold og annen kriminalitet. Den samme utviklingen er også i gang i resten av landet, men det synes best – eller verst – i Oslo.

Norges befolkning utgjør mindre enn én promille av verdens befolkning. En for slapp innvandrings- og flyktningpolitikk vil derfor gi irreversible forandringer, rett ut sagt gjøre uopprettelig skade på det landet vi alle er så glad i. Jeg vil mane til forsiktighet i innvandringspolitikken. Fremskrittspartiet anbefaler en streng, men rettferdig innvandringspolitikk. Det er det eneste bærekraftige.

Kari Henriksen (A) [15:15:59]: Stine Renate Håheim, representanten fra Arbeiderpartiet, beskrev verdenssituasjonen på en glimrende måte. I Kristiansand har vi en regional krise, et regionalt resultat av den virkeligheten som er beskrevet her globalt. Fædrelandsvennen, avisa vår, beskriver et regionalt drama: Enslige mindreårige med destruktiv atferd, trusler, hærverk, selvmord og selvskadning. UDI over hele landet er bekymret, skriver avisen. Det er en negativ trend i asylmottakene. 18 beboere er forsvunnet siste uke, bare på Sørlandet.

Dette handler også om integrering. De som er her, de er her, og innvandrings- og integreringsministeren har et ansvar for dem. Statsråden og regjeringa er ansvarlige for å håndtere den håpløshet og desperasjon vi ser hos disse ungdommene. Når de er på norsk jord, uansett om asylsøknaden er innvilget eller ikke, har fagstatsråden og regjeringa ansvaret for å sørge for trygghet og ro i mottakene, og de har et ansvar for å dempe risikoen og truslene som disse ungdommene kan utsettes for når de forsvinner fra mottakene.

Kommuner og faginstanser på Sørlandet opplever svært alvorlige situasjoner, og det ser ut til at statsråd Listhaug gjør det samme som de fleste statsråder fra denne regjeringa: peker nedover. Men jeg håper statsråden er i dialog med uteapparatet og er tett på utviklingen. I min region har kommuner og UDI uttrykt sterk bekymring for situasjonen. Jeg vil be statsråden om å orientere Stortinget om hvilke råd hun har gitt til UDI, og eventuelt til Fylkesmannen i Agder, om den alvorlige situasjonen som er på Sørlandet. Har statsråden hatt kontakt med de aktuelle kommunene for å lytte til hvilke utfordringer de har, f.eks.

RVTS Sør, kompetansesenteret for vold og traumatisk stress?

I avisen står det at statsråden skulle avgi svar på mandag til avisen, men jeg har ikke sett noe svar. Jeg kan kanskje be statsråden om å bruke denne anledningen til å svare på det spørsmålet. Trygghet og sikkerhet for samfunnet handler også om trygget og sikkerhet for innbyggerne hver for seg. Derfor er det ansvaret statsråden har for å sørge for at enslige mindreårige ikke drukner i desperasjon og håpløshet, et stort ansvar, som også handler om samfunnssikkerhet og trygghet.

Statsråd Sylvi Listhaug [15:19:12]: Det er mange som hevder at vi bruker for lite tid på integrering. Til det kan jeg si at det er det jeg kanskje bruker mest tid på når jeg er rundt omkring i Norge – besøke kommuner og besøke forskjellige virksomheter som driver med integrering. Men av en eller annen grunn er det ikke så spennende for mediene å slå det stort opp. Det kan jo være fordi det i integreringspolitikken er større grad av enighet her i salen.

Så til det løse forslaget fra Venstre. Jeg må si at jeg har vanskelig for å se at vi kan sikre dette noe bedre enn i dag. Jeg vil understreke at de som har krav på beskyttelse, får det, uavhengig av om de er under 18 år eller over 18 år. Der det er tvil når man legger sammen alderstesten og de øvrige opplysninger i saken, skal tvilen alltid komme vedkommende til gode. Jeg vil også understreke at UDI legger inn en sikkerhetsmargin i disse sakene, og at vi bruker de metodene som er tilgjengelig.

Jeg er helt enig med dem som sier at de metodene ikke er optimale. Det er det en diskusjon om, og det har det vært i årevis. Man kan søke på dette og finne ut at denne diskusjonen har gått gjennom flere år og sånn sett er noe som flere regjeringer har vært borti. Men det jobbes med å se på hvordan vi kan forbedre det, og Folkehelseinstituttet har overtatt det faglige ansvaret.

Når det gjelder Sørlandet, er det ikke sånn at jeg i hverdagen har direkte kontakt med enkelte kommuner, men jeg har registrert at det er uro på noen av de mottakene som er for enslige mindreårige. Det er jeg selvfølgelig veldig oppatt av, og av at UDI følger opp dette på en god måte. Jeg skjønner at disse unge synes det er vanskelig når man er kommet til Norge for å starte et nytt og bedre liv, og at en del av dem som er mellom 16 og 18 år, nå kommer til å få begrenset tillatelse. Det er en situasjon som jeg følger med på, og som det også er viktig å følge med på videre.

Men det er helt nødvendig at vi fører en streng og ansvarlig politikk, for ellers vet vi at signalene ut vil være at Norge igjen kan framstå som mer attraktivt, og da vil vi summa summarum ikke greie å hjelpe like mange mennesker som vi kanskje kan ved å ha kontroll. Det har bl.a. gjort at vi i år kan bevilge mer penger til hjelp i nærområdene, nettopp fordi vi får store innsparinger her hjemme. Det er i hvert fall mitt mål: å hjelpe flest mulig. Da må vi ha kontroll her hjemme.

Karin Andersen (SV) [15:22:31]: Jeg registrerer at statsråden nå kom inn på det som vel egentlig er hennes hovedsak, nemlig at færrest mulig skal komme til Norge sjøl om det er mange som trenger beskyttelse, at Norge skal være aller strengest i hele Europa, og at det er viktig å skremme vekk reelle asylsøkere fra å søke i Norge. Det er realiteten.

Når det gjelder at de som har krav på beskyttelse, faktisk får opphold, kan det reises tvil om det når de retts- hjelpsdugnadene som er gjennomført, viser at mange som tar saken sin til rettssalen, faktisk vinner. Det gjelder også en del av de enslige mindreårige som har vært uttransportert til Trandum, men som har lyktes i å få tak i en advokat som viser at det var feil, slik at de blir hentet ut igjen. Når regjeringen i tillegg kutter i retts- hjelpsordninger, er dette usikkert.

Det siste er landvurderingen, der det ikke er mulig for regjeringen å presentere eller vise fram en rapport som viser at denne landvurderingen nå er slik at det er tryggere for intern retur i Kabul – det mener ingen andre land enn Norge. Og at flertallet på Stortinget også har fjernet rime- lighetskravet, er ikke bare statsrådens ansvar; det er alles ansvar.

Stine Renate Håheim var oppe her i stad og holdt et inn- legg som jeg ønsker jeg hadde holdt sjøl. Det var et godt innlegg, og jeg håper inderlig at representanten får mer gjennomslag i eget parti framover, slik at vi kan få på plass en human og rettferdig flyktningpolitikk.

Vi har vært utfordret litt på strenghet i dette. Jeg vil si at SV gjennom alle år har hatt like mye penger til retur som det regjeringen har hatt, men vi er uenig i prioriteringen. Regjeringen prioriterer nå f.eks. tilbakekall og å ta barne- familier som er her lovlig med midlertidig tillatelse, som aldri har gjort en katt fortred eller noe feil, og som forsør- ger seg sjøl. I stedet har man ikke ressurser til å prioritere å kaste ut dem som faktisk er kriminelle. Det er en priori- tering SV er rystende uenig i, og jeg kan ikke forstå at re- gjeringen kan fortsette med dette.

Jeg vil også påpeke at jeg mener den politikken som fø- res nå, er ekstremt familievennlig. Så langt man kan, for- søker man å nedprioritere og nekte folk som enten er blitt splittet i krig eller har funnet kjærligheten på tvers av lan- degrensene, sitt ønske om å være sammen som familie. Det går rett og slett ikke an; de har ikke gjort noe annet feil enn kanskje å være på ulik side av en grense.

Så skal jeg gi beskjed om at SV stemmer for Arbeider- partiets forslag som representanten Bøhler var oppe her i stad og gjorde rede for.

Stein Erik Lauvås (A) [15:26:02]: Det har tidvis vært en ganske god debatt, syns jeg, og saklighetsnivået skal man vel heller egentlig ikke klage veldig mye på. Så det er et godt utgangspunkt når man skal se framover.

Dette med alderstesting har vært tema her i dag også, og statsråden bekrefter at her skal på en måte tvilen komme til gode. Men så viser statsråden videre til at det er enighet om at ansvaret for dette skal flyttes over til Folkehelseinsti- tuttet fra 1. januar 2017. Men det foreligger også en enighet om at det skal utvikles nye og bedre og mer treffsikre me- toder for dette. Det blir litt for ullent, så jeg ber statsråden være mer konkret på følgende: Når kan vi forvente å få til- bakemelding på når disse bedre, mer treffsikre metodene kommer i bruk? Jeg tror det ville være bra om statsråden kunne avklare det.

Fremdeles til rettssikkerheten: Jeg er bekymret – man- ge er bekymret for om rettssikkerheten blir ivaretatt på en god nok måte. Det burde også statsråden være litt bekym- ret for daglig og forsikre seg om. Så jeg håper at statsråden kan være helt tydelig i sin forsikring overfor Stortinget her nå, at rettssikkerheten til asylsøkerne blir ivaretatt slik man må forvente. Statsråden bør gi en tydelig forsikring om det

her i Stortinget i dag, når hun er her og har muligheten, at slik er det.

Så bare en stemmeforklaring. Vi har omtalt dette tidli- gere. Vi har ikke fått noen tilbakemelding på det. Derfor vil Arbeiderpartiet nå støtte SVs forslag nr. 10. Vi vil også støtte SVs forslag nr. 19 i innstillingen.

Kari Henriksen (A) [15:28:45]: Først vil jeg si at jeg setter pris på at statsråden på sparket ga svar om Sørlan- det. Noe av den frustrasjonen som uttrykkes der nede, er en frustrasjon som bl.a. handler om saksbehandlingstid. De opplever at de har sittet her i veldig lang tid, de har ikke fått svar på sine søknader, og de vet ikke hva som skal skje. Så jeg vil gjerne utfordre statsråden til å si noe om hvordan utviklingen har vært når det gjelder saksbe- handlingstid. Jeg leste på nettet at det tok rundt ti måne- der, i hvert fall, før en kunne forvente svar. Statsråden var også inne på det i sitt innlegg, at en forventet at en ville ha svar i 2017. Men har tiden gått opp, eller har den gått ned? Det ber jeg statsråden svare på.

Noe av den frustrasjonen handler om at det ikke er bar- nevernsfaglig kompetanse i mottakene. Det er fragmenter- te helsetjenestetilbud. Kommunene har svære variasjoner i hvordan de klarer å håndtere de store utfordringene som helsetilstanden til noen av disse ungdommene gir.

På slutten av debatten vil jeg gjerne invitere statsråden til å reflektere litt rundt dette. Hva mener statsråden skal til for å dempe uroen og håpløsheten til disse unge mennes- kene? Jeg regner med at statsråden vil svare UDI formelt i brev form på den bekymringen de har tatt opp, men jeg synes det kunne vært interessant om statsråden kunne si noe til Stortinget også om hva hun tenker er viktig når det gjelder det ansvaret statsråden har for at uro og håpløshet ikke får grobunn i mottakene for enslige asylsøkere.

Til slutt vil jeg bare si at jeg deler bekymringen som re- presentanten Lauvås var inne på, og som også Helga Pe- dersen – så vidt jeg husker – nevnte i sitt innlegg, og det gjelder rettssikkerheten for disse menneskene. Det er ikke bare representanten Lauvås, oss og SV som er bekymret for den. Den er også asylsøkerne bekymret for. Det kom- mer meldinger om at de er dypt bekymret for om rettssik- kerheten blir ivaretatt. Så jeg vil gjerne også be statsråden gi garantier her til Stortinget om at internasjonale lover og konvensjoner følges, og at denne praksisen føres innenfor rettssikkerhetsprinsipper.

Statsråd Sylvi Listhaug [15:31:45]: Folkehelseinsti- tuttet fikk det nasjonale fagansvaret fra 1. januar 2016 og jobber nå med metodene som benyttes, for at de skal være vitenskapelig baserte, objektive og med så liten grad av skjønn som mulig. Akkurat når de kommer tilbake med eventuelle endringer, kan ikke jeg si her og nå. Det må jeg få komme tilbake til. Som jeg sa, er det ingen andre som har funnet noen andre metoder som er bedre. Vi bruker de beste som er, og så får vi håpe at det er mulig å finne noe som er enda mer treffsikkert.

Til det med rettssikkerhet: Jeg skal besvare et skriftlig spørsmål fra representanten Lauvås, så jeg vil komme til- bake til det. Men jeg forutsetter at de lover og regler som gjelder, knyttet til dette, følges i disse sakene. Jeg vil også legge til at diskusjonen rundt rettssikkerhet er en diskusjon som har vært på dette området gjennom veldig mange år, også under skiftende regjeringer, og som ofte blir satt på

spissen av vanskelige enkeltsaker, der personer er i en veldig vanskelig situasjon og skal sendes ut av landet.

Når det gjelder saksbehandlingstiden, vil den automatisk gå nedover som følge av at det kommer få til Norge, så akkurat hvor lang den er nå, kan jeg ikke svare på på stående fot, men det kan representanten Kari Henriksen selvfølgelig få svar på senere.

Når det gjelder uro og håpløshet, må dette følges opp av UDI overfor de enkelte mottakene. I tillegg er det gledelig at vi i fjor styrket den barnefaglige kompetansen på mottakene. Det kommer vi til å gjøre også neste år som følge av budsjettforliket. Det vil hjelpe. Men utgangspunktet er at ungdom har kommet til Norge med et håp om å få bli. De får begrensede tillatelser, og det er en utfordring for dem. Samtidig er det viktig at vi fører den strenge og ansvarlige politikken som er vedtatt, og følger opp dette så godt som mulig innenfor de rammene.

Peter N. Myhre (FrP) [15:34:30]: Jeg har merket meg forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet:

«Stortinget ber regjeringen innlede forhandlinger med Oslo kommune, slik at den felles satsingen i Oslo Sør eller Søndre Nordstrand bydel kan forlenges i ti år til når den går ut i 2017.»

Jeg er litt usikker på i hvor stor grad dette vil få budsjettmessige konsekvenser, så jeg kan i hvert fall ikke anbefale å stemme for dette forslaget slik det ligger her. Når det er sagt, er den situasjonen som både Jan Böhler og jeg har beskrevet, alarmerende. Dette er kanskje det området i Norge hvor risikoen er størst for at det oppstår parallellsamfunn. Den har gått litt under radaren i litt for mange år. Jeg vil derfor be regjeringen om å studere forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet, og gjøre en konklusjon om hvordan intensjonen i dette forslaget fra Arbeiderpartiet kan bearbeides, eller ligge til grunn for en aktivitet vis-à-vis Oslo kommune, slik at dette kommer på dagsordenen, og at det kan etableres en kontakt mellom regjeringen og Oslo kommune om dette temaet.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [15:36:21]: Det er ingen tvil om at økt områdesatsing og fortsatt jobbing med det hadde vært viktig, og det hadde også de forslagene som SV fremmer i dag om økt satsing på bl.a. exit-programmer og arbeid mot ekstremisme vært – som Fremskrittspartiet stemmer ned.

Så til dette til med rettssikkerhet og lover og regler: Ja, jeg forutsetter også at man følger lover og regler. Spørsmålet er om de reglene og lovene er rettssikre nok, og om de sikrer lik rettssikkerhet for asylsøkere som kommer til dette landet, og der er jeg nok mer i tvil. Derfor mener SV at vi burde hatt en asylstol og ikke et forvaltningsorgan slik vi har i dag.

Så til slutt: Jeg la merke til at representanten Myhre i sitt innlegg i stad benevnte minoriteter som har bodd her i flere generasjoner, som ikke å være i sitt eget land. Jo, de er like mye «i sitt eget land» som vi som er født her. De har representanter også i denne salen, og de er like norske og like mye i sitt eget land som representanten Myhre og jeg er.

André N. Skjelstad (V) [15:37:39]: En kort stemmeforklaring: Ut fra debatten i dag kommer Venstre til å støtte forslag nr. 10, fra SV.

Marie Ljones Brekke (KrF) [15:37:54]: Kristelig Folkeparti ønsker også å støtte forslag nr. 10, fra SV.

Heidi Greni (Sp) [15:38:32]: Jeg er litt i tvil om jeg husket å si det i stad, men Senterpartiet støtter forslag nr. 18, forslag nr. 19 og forslag nr. 10.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 2–4 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [15:39:00]

Innstilling frå kommunal- og forvaltingskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2016 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 136 S (2016–2017), jf. Prop. 25 S (2016–2017), kap. 5613)

Sak nr. 3 [15:39:17]

Innstilling frå kommunal- og forvaltingskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2016 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 133 S (2016–2017), jf. Prop. 29 S (2016–2017), unnateke kap. 542, 595 og 3595)

Sak nr. 4 [15:39:38]

Innstilling frå kommunal- og forvaltingskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2016 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 135 S (2016–2017), jf. Prop. 30 S (2016–2017), kap. 490, 496, 497, 3490, 3496 og 3497)

Helge André Njåstad (FrP) [15:40:03] (leiar i komiteen og ordførar for sakene): Eg vil takka for at me får behandle alle desse tre salderingsproposisjonane samla.

Først vil eg seia at i Innst. 133 S er det ein liten feil i den første versjonen av innstillinga. Der står det at det er partia Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti som står bak tilrådinga IV–V, men det riktige er at det er Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti. I den siste versjonen av innstillinga blir det retta opp.

Utover det har komiteen ingen merknader til forslaget frå regjeringa til nokon av proposisjonane, med unntak av to forhold. På kommunalfeltet har Arbeidarpartiet ein merknad som går på overføring av skjønnsmidlar som ikkje er brukte, som eg reknar med at dei sjølve gjer greie for, og når det gjeld Justisdepartementet, har Sosialistisk Venstreparti ein merknad som går på midlar som har vore løyvde til asyl- og flyktningspolitikken. Eg reknar med at dei også gjer greie for sine merknader sjølve.

Helga Pedersen (A) [15:41:31]: Kvelden er ennå ung. – Det er ikke særlig vanlig med debatt om regjeringens forslag til nysaldering. Det er som regel en teknisk justering av inneværende års budsjett på slutten av året.

Men så har da regjeringen foreslått noe helt uvanlig i årets nysaldering. Ja, det er såpass uvanlig at regjeringen selv presiserer at dette er et engangstilfelle. For hva er det man foreslår? Regjeringen foreslår å tilføye ordene «kan overføres» i forbindelse med skjønnsmidler til kommunene og fylkeskommunene. Hvorfor foreslår regjeringen dette? Pengene skal overføres til neste år, slik at de kan kuttes og brukes til å finansiere budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre. Ikke nok med at regjeringen bruker rekordmye oljepenger, i både 2016 og 2017, men når det blir penger til overs på slutten av året, forsyner regjeringen seg av de pengene også. Dette har regjeringen foreslått uten at budsjettpartnerne, Kristelig Folkeparti og Venstre, visste om det, hvis vi skal tro på det som skrives i Dagens Næringsliv.

Dette viser en regjering som fullstendig mangler evne til å prioritere. At Fremskrittspartiet tyr til slike grep for å få budsjettene i hop, er ikke så overraskende. Men at et Høyre-ledet Kommunaldepartement, med tidligere finanspolitiker Jan Tore Sanner som ansvarlig statsråd, står inne for å foreslå slik budsjettreksing, er nesten ikke til å tro.

Arbeiderpartiet kommer til å stemme imot den foreslåtte endringen fra regjeringens side, og hadde det vært noe igjen av den økonomiske ansvarligheten i Høyre, hadde også de stemt imot dette. Men det er bare å registrere at Fremskrittspartiet har både hånden på rattet og foten på gasspedalen i regjeringens økonomiske politikk.

Karin Andersen (SV) [15:43:45]: SV er også med på det forslaget og den merknaden som Helga Pedersen nå var oppe og redegjorde for. Vi deler de synspunktene hun hadde.

Når det gjelder Justisdepartementet – og endringen der – varsler vi hva vi kommer til å foreslå når Utenriksdepartementet behandler sin endringsproposisjon. Det gjør vi fordi pengene er spart inn på Justisdepartementets budsjett. Det er penger som blir spart fordi det kommer færre flyktninger til Norge. Der har regjeringen sjøl sagt at på grunn av lavere ankomsttall har det ført til innsparinger på 1,4 mrd. kr. Regjeringen har sjøl valgt å omdisponere 500 mill. kr av disse midlene til å styrke den humanitære innsatsen i nærområdene.

FN har nylig bedt om – som de sier – 190 mrd. kr til nødhjelp i 2019. Det har aldri noen gang vært innmeldt et tilsvarende behov for humanitær hjelp, og den nøden er til stede nå. Regjeringen omdisponerer litt – det er bra – men man burde omdisponere hele summen. Nå sitter det folk i telt nord i Hellas, de kommer ikke videre. Norge gjør bitte litt – nesten ingen land gjør noen verdens ting. De har ulltepper og knapt med mat. Dette er penger som kunne vært brukt der og da til å lindre akutt og grell nød, også på europeisk land.

Det er behov i mange områder av verden nå, også før jul, til akutt nødhjelp i flyktningleirer og i den akutte flyktningkatastrofen i Syria, i Jemen, i Sør-Sudan, i Mali – i svært mange områder av verden er det akutt nød. Og det finnes organisasjoner som er i stand til å bruke disse midlene i den akutfasen en er i nå, akkurat som de er i stand til å bruke de midlene som regjeringen har foreslått å bevilge til dette, fordi det er så store behov. Derfor kommer SV, når vi behandler Utenriksdepartementets proposisjon, Prop. 23 S for 2016–2017, til å foreslå at de anslagsvis 700 mill. kr som er til overs, blir disponert på kap. 163, Naudhjelp, humanitær hjelp og menneskerettar. Vi fore-

slår at midlene skal brukes til å bistå flyktninger i Syria og i nærområdene og avhjelpe den svært akutte situasjonen for flyktninger i Sør-Europa, bl.a. i Hellas og i Italia, i tillegg til å gi ekstra midler til organisasjoner som jobber i andre områder der den humanitære situasjonen er særlig akutt, slik som i Jemen og i Sør-Sudan. Det understrekes at «midlene må bevilges til organisasjoner som er i stand til å motta disse ekstra bevilgningene før utgangen av 2016». Og det tror vi er mulig. Forslaget vil bli fremmet i forbindelse med den proposisjonen. Derfor stemmer vi for inndragningene på dette området, men vi kommer tilbake til hvordan pengene bør disponeres, når utenrikskomiteen behandler sin proposisjon.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2–4.

Sak nr. 5 [15:47:41]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Samtykke til inngåelse av avtaler i form av brevveksling mellom Norge og Den europeiske union og mellom Norge og Sveits innenfor rammen av det generelle preferanse-systemet for utviklingsland (GSP) (Innst. 122 S (2016–2017), jf. Prop. 17 S (2016–2017))

Tore Hagebakken (A) [15:48:15]: I saksordførerens fravær – han befinner seg i Strasbourg – har jeg fått æren av å skulle si litt i sakens anledning.

Norge har siden 2001 samarbeidet med EU og Sveits om å forenkle markedsadgangen for utviklingsland til våre markeder. Samarbeidet innebærer at partene har felles opprinnelsesregler og dokumentasjonskrav for GSP-ordningen i Norge, Sveits og EU. I GSP-ordningen kan i tillegg innsatsmaterialer benyttes i produksjonen i både Norge, EU og Sveits, uten at GSP-landene mister sin spesielle tollbehandling ved eksport til EU og Sveits. Bakgrunnen for denne saken er at EU i 2010 besluttet å endre systemet for opprinnelsesdokumentasjon.

Endringen innebærer en forenkling av systemet ved at eksportøren foretar selvsertifisering etter først å ha registrert seg i et nytt datasystem. Avtalen vi nå skal ratifisere, innebærer en tilpasning til dette slik at ordningen kan holde fram som før. Det nye systemet innebærer viktige forenklinger for eksportørene, bedre oversikt, kontroll og lavere kostnader ved tollbehandling. Avtalen sikrer også at norske innsatsmaterialer kan benyttes i produksjon av varer som kan ende opp i EU eller Sveits, på linje med produsenter i disse landene.

Når avtalen må godkjennes av Stortinget etter Grunnloven § 26, er årsaken at den innebærer årlige deltakerutgifter. Utgiftene skal dekkes innenfor tolletatens gjeldende bevilgning. La meg understreke at avtalen ikke innebærer overføring av suverenitet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget er da klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 24 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Helga Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Helga Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 4, fra Helga Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 5 og 6, fra Karin Andersen på vegne av Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 7, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 8–23, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 24, fra André N. Skjelstad på vegne av Venstre

Det voteres over forslag nr. 24, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at der det er tvil om alderen til asylsøkere som hevder å være mindreårige, vil tvilen alltid komme disse til gode, slik at de da vil bli kategorisert som under 18 år.»

Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 91 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.02.09)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 17 og 21, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram endret regelverk for bostøtte som sikrer at bostøtten er på nivå og volum for brukeren tilsvarende nivået i 2009.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en omlegging av vekstkommunetilskuddet og storbytilskuddet slik at det bevilges som et påslag til de kommuner det gjelder, uten trekk i inntektene til alle kommuner.»

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 103 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.02.27)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 18, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket for bostøtten slik at de ulike elementene i ordningen justeres hvert år for å holde tritt med inntektsgrensene og boligprisutviklingen.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 61 mot 46 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.02.49)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 8, 9, 11–16, 20, 22 og 23, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nødvendig styrking av Difi slik at det sikres at nye miljøkrav til offentlige anskaffelser blir gjennomført i praksis.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en medfinansieringsordning for lønnsomme IT-prosjekter i kommunene etter modell fra den allerede etablerte ordningen i staten.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om en midlertidig stans av utsending av unge asylsøkere med avslag i saker hvor asylsøkere har oppgitt å være mindreårige, men har blitt oppjustert til å være overårige av utlendingsmyndighetene inntil det er foretatt en ny aldersvurdering av Folkehelseinstituttet.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen beholde muligheten for kontantuttak fra betalingskort til asylsøkere.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen revidere ordningen med omstillingsdyktige regioner og distrikts- og næringsutvikling slik at midlene avgrenses mot å brukes i olje- og gassrelatert utvikling.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til endringer i budsjettering og tildeling av midler til Sametinget i egen proposisjon på våren på tilsvarende måte som gjøres for kommuneøkonomien, som grunnlag for fastsetting av budsjett for Sametinget året etter.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding for å gjennomgå kvensk språk og kultur for å synliggjøre og styrke dette språket og kulturens stilling i det norske samfunn.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag for Stortinget om forsterket arbeid for rombefolkningen, med særlig vekt på barna.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette krav til kompetanse på klima og miljø i kommunal forvaltning.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre tilskuddsordningen for lærlinger slik at kommuner og andre virksomheter som ikke har inntjening og ikke drives kommersielt, kan få økt tilskudd til lærlinger.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til måter å utvide ordningen med statlig medfinansiering av ressurskrevende tjenester til å omfatte også innbyggere over 67 år.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 101 mot 6 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.03.12)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 19, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovforslag som, uavhengig av kommunal eller ikke-kommunal drift, sikrer full åpenhet rundt sentrale kvalitetsindikatorer, herunder bemanningssituasjonen, ved tjenester kommunene har ansvaret for, samt at sentrale deler av lovverk som gjelder det offentlige, også gjøres gjeldende for private institusjoner.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 60 mot 47 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.03.34)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 10, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fjerne bestemmelsen fra juni 2014 om at barn med begrenset opphold i Norge ikke skal bosettes i fosterhjem eller i en kommune.»

Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble bifalt med 56 mot 50 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.03.59)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 7, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det i kontraktinngåelser om utført arbeid for all statlig virksomhet stilles konkrete krav om bruk av lærlinger minst på linje med kravene som stilles i Statsbygg og Difi.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 94 mot 12 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.04.21)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5 og 6, fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre igangsetting av en uavhengig tilsynsordning for asylmottaksdrift i revidert budsjett for 2017.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, gjennom utvikling av og tilgjengelighet til e-valgløsninger, sikre at synshemmede og andre som trenger det, gis mulighet til å avgi

stemme elektronisk for å sikre at alle kan delta i hemmelige valg.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti ble med 96 mot 11 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.04.43)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innlede forhandlinger med Oslo kommune, slik at den felles satsingen i Oslo Sør eller Søndre Nordstrand bydel kan forlenges i ti år til når den går ut i 2017.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 60 mot 46 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.05.16)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at alle kommuner på likeverdig grunnlag kan søke om tildelinger fra midlene under kap. 550 post 66 Forenkling av utmarksforvaltningen – forsøksordning.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 60 mot 46 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.05.44)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1 og 2, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en helhetlig plan for bruk av felles IKT-løsninger i hele offentlig sektor, på tvers av etater og forvaltningsnivåer.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en permanent løsning som sikrer at uføre ikke mister retten til eller får mindre bostøtte som følge av uføreforhøringen.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 61 mot 45 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.06.06)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

A.

Rammeområde 1

(Statsforvaltning)

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter	117 900 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter	169 500 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter	95 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 200 000	
502		Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 502 post 70</i>	1 000 000	
	70	Tilskudd til kompetanseutvikling mv., <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 502 post 21</i>	16 500 000	
	71	Tilskudd til midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte (OU-midler)	181 000 000	
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	703 333 000	
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	136 894 000	
	23	22. juli-senteret	8 403 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 791 000	
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer i regjeringsbyggene, <i>kan overføres</i>	8 200 000	
520		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	8 730 000	
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	296 088 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	33 360 000	
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	72 805 000	
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkes ungdomsorganisasjoner	21 580 000	
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	8 039 000	
525		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter	1 838 069 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	160 702 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	89 037 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 455 000 000	
	34	Etterbruk og salg av statens eiendom på Adamstuen	4 300 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	77 000 000	
531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	26 025 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	32 251 000	
532		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	98 000	
	30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	10 200 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	20 164 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 600 000	
540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	1	Driftsutgifter	266 711 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	27 310 000	
	22	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	36 000 000	
	23	Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	95 255 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	86 272 000	
	27	Opplæringskontoret OK stat	2 000 000	
	71	Tilskudd til IKT-standardisering	794 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	50 639 000	
546		Personvernnemnda		
	1	Driftsutgifter	1 914 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-4 726 960 000	
		2 Driftsutgifter	2 173 770 000	
		3 Avskrivninger	1 224 014 000	
		4 Renter av statens kapital	86 000 000	
		5 Til investeringsformål	1 029 976 000	-213 200 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	138 001 000	
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	115 000 000	
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	145 200 000	
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 256 254 000	
	34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	599 498 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	183 828 000	
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	75 793 000	
		Totale utgifter		10 551 038 000
		Inntekter		
3021		Statsrådet		
	2	Diverse refusjoner	100 000	
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettsaker	18 000 000	
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Ymse inntekter	21 501 000	
	3	Brukerbetaling for tilleggstenester fra departementene	122 649 000	
3525		Fylkesmannsembetene		
	1	Inntekter ved oppdrag	160 702 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Ymse inntekter	40 000	
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Ymse inntekter	3 121 000	
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	2	Opplæringskontoret OK stat	3 000 000	
	3	Diverse inntekter	1 750 000	
	4	Internasjonale oppdrag	686 000	
	5	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	36 000 000	
	6	Betaling for tilleggstjenester knyttet til Difis nasjonale felleskomponenter	746 000	
	86	Tvangsmulkt	100 000	
5445		Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål	1 029 976 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter, Fornebu	200 000	
		Totale inntekter		1 398 571 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 59 mot 47 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.06.29)

Videre var innstilt:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 postene 3 og 4
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 6

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan gi tilsagn om tilskudd ut-

over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Direktorat for forvaltning og IKT	
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter	96 mill. kroner

V

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VI

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av et byggeprosjekt under kurantordningen.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de

kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2016–2017) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

VIII

Fullmakter som gjelder kurantprosjektordningen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av kurante byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter og post 34 Videreføring av kurantprosjekter.

IX

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

X

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under

kap. 21 post 1

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 3021 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1, for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

XI

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2017 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1

B.

Rammeområde 6

(Innvandring, regional utvikling og bustad)

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	1 187 762 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	2 200 405 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	62 006 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 321 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	117 000 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	230 469 000	
	70	Stønader til beboere i asylmottak	308 350 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	31 046 000	
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	101 117 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 496 post 60</i>	20 997 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	15 623 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	320 187 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	8 747 000	
495		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	262 727 000	
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	43 704 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	50 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	50	Norges forskningsråd	7 076 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	12 134 571 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	3 768 338 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	179 906 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 104 000	
	71	Tilskudd til innvandrersisasjoner og annen frivillig virksomhet	85 460 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	2 649 000	
	73	Tilskudd	15 035 000	
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	40 816 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	29 195 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 303 003 000	
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	396 327 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 443 000	
	23	Husleie for fellesareal m.m.	23 619 000	
	50	Forskningsprogrammer	75 155 000	
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene		
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under kap. 550 post 64</i>	519 200 000	
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under kap. 550 post 62</i>	373 000 000	
	66	Forenkling av utmarksforvaltning – forsøksordning, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	95 000 000	
	73	Merkur-programmet, <i>kan overføres</i>	37 300 000	
551		Regional utvikling og nyskaping		
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
553		Omstillingsdyktige regioner		
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under kap. 553 post 63 og 65</i>	133 000 000	
	63	Grenseregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 65</i>	50 000 000	
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 63</i>	130 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	243 000 000	
	76	Utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000	
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1	Driftsutgifter	27 649 000	
560		Sametinget		
	50	Sametinget	301 617 000	
	54	Samefolkets fond	5 420 000	
561		Tilskudd til samiske formål		
	50	Samisk høyskole	4 021 000	
	51	Divvun	6 928 000	
	72	Samisk språk, informasjon m.m.	3 084 000	
563		Internasjonalt reindriftssenter		
	1	Driftsutgifter	5 929 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 601 000	
567		Nasjonale minoriteter		
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 060 000	
	60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	6 371 000	
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	7 199 000	
	71	Tilskudd til Romanifolkets/taternes kulturfond	5 374 000	
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 032 000	
	73	Tilskudd til kvensk språk og kultur	4 832 000	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	12 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 875 300 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	75	Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig	466 534 000	
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	887 460 000	
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	22 120 000	
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	38 865 000	
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	76 050 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	28 345 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	99 985 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	44 430 000	
	70	Tilskudd til Lavenergiprogrammet	6 678 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
590		Planlegging og byutvikling		
	61	Bærekraftig byutvikling, <i>kan overføres</i>	19 613 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	19 639 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	830 000	
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	34 171 000	
	81	Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata, <i>kan overføres</i>	4 601 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	346 191 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	11 043 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	62 960 000	
	71	Tap på utlånsvirksomhet	13 000 000	
	72	Rentestøtte	6 000 000	
2426		Siva SF		
	70	Tilskudd	64 440 000	
	71	Tilskudd til testfasiliteter	50 000 000	
		Totale utgifter		31 388 030 000
Inntekter				
3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	111 258 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	17 562 000	
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	1 374 310 000	
	5	Refusjonsinntekter	8 486 000	
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	20 997 000	
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	251 326 000	
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	154 723 000	
	3	Tilskudd til integreringsmottak, ODA-godkjente utgifter	9 900 000	
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	85 198 000	
3563		Internasjonalt reindriftssenter		
	2	Diverse inntekter	2 601 000	
	3	Leieinntekter	357 000	
3585		Husleietvistutvalget		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Gebyrer	1 035 000	
3587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Diverse inntekter	103 000	
	4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	44 593 000	
5312		Husbanken		
	1	Gebyrer m.m.	10 898 000	
	11	Tilfeldige inntekter	82 240 000	
5326		Siva SF		
	70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000	
5613		Renter fra Siva SF		
	80	Renter	24 000 000	
5615		Husbanken		
	80	Renter	3 013 000 000	
		Totale inntekter		5 219 587 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 60 mot 46 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.07.03)

Videre var innstilt:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under

Kap. 490 post 1

Kap. 491 post 1

Kap. 495 post 1

mot tilsvarende merinntekter under

Kap. 3490 post 5

Kap. 3491 post 1

Kap. 3495 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, overslagsbevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan inngå avtaler med varighet utover 2017 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet utover 2017 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Til-

skudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2017.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 1	kap. 3563 post 3
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Tilskudd til utleieboliger	696 mill. kroner
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet	11 mill. kroner
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd	28 mill. kroner

Votering:

Videre var innstilt:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

C.

Rammeområde 18

(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 556 000	
	60	Innbyggertilskudd	121 544 312 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	845 390 000	
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 129 275 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	1 606 000 000	
	65	Regionsentertilskudd	100 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	66	Veksttilskudd	422 426 000	
	67	Storbytilskudd	462 127 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	32 150 448 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	652 285 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	659 000 000	
573		Kommunereform		
	60	Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing	1 058 325 000	
	61	Engangskostnader ved fylkessammenslåing	240 000 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	9 190 000 000	
576		Vedlikehold og rehabilitering		
	60	Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner	650 000 000	
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	105 542 000	
	70	Informasjonstiltak	5 200 000	
579		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	11 174 000	
		Totale utgifter		171 853 060 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

Votering:

vedtak:

Komiteens innstilling ble bifalt med 60 mot 46 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.07.34)

I
I statsbudsjettet for 2016 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
5613		Renter frå Siva SF	
	80	Renter, blir auka med frå kr 17 900 000 til kr 22 900 000	5 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

vedtak:

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

I

I statsbudsjettet for 2016 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 113 000 000 til kr 43 000 000	70 000 000
2445		Statsbygg	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 122 613 000 til kr 133 113 000	10 500 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 077 450 000 til kr 1 827 450 000	250 000 000
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	22	Betaling for bruk av elektronisk ID og Sikker digital posttjeneste, forhøyes med fra kr 14 415 000 til kr 23 515 000	9 100 000
560		Sametinget	
	50	Sametinget, forhøyes med fra kr 280 679 000 til kr 280 879 000	200 000
561		Tilskudd til samiske formål	
	72	Samisk språk, informasjon m.m., nedsettes med fra kr 3 000 000 til kr 2 800 000	200 000
571		Rammetilskudd til kommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med fra kr 117 979 670 000 til kr 118 368 921 000	389 251 000
573		Kommunereform	
	60	Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing, nedsettes med fra kr 100 000 000 til kr 90 000 000	10 000 000
575		Ressurskrevende tjenester	
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 9 271 000 000 til kr 8 643 848 000	627 152 000
578		Valgdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 65 100 000 til kr 55 100 000	10 000 000
579		Valgutgifter	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	11 500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 20 348 000 til kr 8 848 000	
2412		Husbanken	
	72	Rentestøtte, for høyes med fra kr 7 300 000 til kr 7 800 000	500 000
	90	Lån fra Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 16 791 000 000 til kr 15 990 000 000	801 000 000
Inntekter			
3531		Eiendommer til kongelige formål	
	1	Ymse inntekter, nedsettes med fra kr 103 000 til kr 0	103 000
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	5	Betaling for bruk av elektronisk ID og Sikker digital posttjeneste, for høyes med fra kr 14 415 000 til kr 23 515 000	9 100 000
5312		Husbanken	
	1	Gebyrer m.m., nedsettes med fra kr 11 800 000 til kr 11 500 000	300 000
	11	Tilfeldige inntekter, for høyes med fra kr 30 870 000 til kr 90 000 000	59 130 000
	90	Avdrag, for høyes med fra kr 11 000 000 000 til kr 12 000 000 000	1 000 000 000

II

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan tilføye stikkordet «kan overføres» på bevilgningen i 2016 under kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 22 Kollektiv oppreisning til norske rom mv.

III

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan tilføye stikkordet «kan overføres» på bevilgningen i 2016 under kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 71 Tilskudd til Romanifolkets/taternes kulturfond.

IV

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan tilføye stikkordet «kan overføres» på bevilgningen i 2016 under kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 64 Skjønnskudd, kan nyttes under kap. 572 post 64.

V

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan tilføye stikkordet «kan overføres» på bevilgningen i 2016 under kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 64 Skjønnskudd, kan nyttes under kap. 571 post 64.

Presidenten: Det voteres over komiteens innstilling til IV og V.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 60 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.08.19)

Presidenten: Det voteres over komiteens innstilling til I, II og III.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

vedtak:

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

I statsbudsjettet for 2016 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med ... frå kr 1 233 797 000 til kr 1 192 797 000	41 000 000
	21	Særskilte driftsutgifter, asylmottak, blir redusert med ... frå kr 5 767 834 000 til kr 5 282 240 000	485 594 000
	22	Særskilte driftsutgifter, tolk og omsetting, blir redusert med ... frå kr 90 589 000 til kr 87 233 000	3 356 000
	60	Tilskot til vertskommunar for asylmottak, blir redusert med ... frå kr 706 695 000 til kr 592 621 000	114 074 000
	70	Stønadar til bebuarar i asylmottak, blir redusert med ... frå kr 720 018 000 til kr 648 129 000	71 889 000
	75	Reiseutgifter for flyktningar til og frå utlandet, <i>kan overførast</i> , blir redusert med ... frå kr 20 672 000 til kr 17 370 000	3 302 000
496		Busetting av flyktningar og tiltak for innvandraranar	
	60	Integreringstilskot, <i>kan overførast</i> , blir redusert med ... frå kr 10 046 310 000 til kr 9 642 440 000	403 870 000
	61	Særskilt tilskot ved busetting av einslege, mindreårige flyktningar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med ... frå kr 763 136 000 til kr 666 440 000	96 696 000
	62	Kommunale innvandrartiltak, blir redusert med ... frå kr 198 157 000 til kr 197 657 000	500 000
	71	Tilskot til innvandraranorganisasjonar og anna frivillig verksemd, blir auka med ... frå kr 83 708 000 til kr 84 208 000	500 000
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandraranar	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandraranar, blir auka med ... frå kr 13 782 000 til kr 14 054 000	272 000
	60	Tilskot til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandraranar, blir redusert med ... frå kr 2 371 113 000 til kr 2 150 780 000	220 333 000
Inntekter			
3490		Utlendingsdirektoratet	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	1	Retur av asylsøkjere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjende utgifter, blir økt med ... frå kr 128 313 000 til kr 133 872 000	5 559 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjende utgifter, blir redusert med ... frå kr 22 672 000 til kr 19 370 000	3 302 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjende utgifter, blir redusert med ... frå kr 4 677 780 000 til kr 4 572 219 000	105 561 000
	5	Refusjonsinntekter, blir økt med ... frå kr 11 557 000 til kr 26 557 000	15 000 000
3496		Busetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	1	Integreringstilskot for overføringsflyktninger, ODA-godkjende utgifter, blir økt med ... frå kr 285 175 000 til kr 315 800 000	30 625 000
	2	Særskilt tilskot ved busetting av einsle, mindreårige flyktninger, ODA-godkjende utgifter, blir redusert med ... frå kr 71 295 000 til kr 57 112 000	14 183 000
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjende utgifter, blir redusert med ... frå kr 397 147 000 til kr 217 919 000	179 228 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i inngåelse av avtaler i form av brevveksling mellom Norge og Den europeiske union og

mellom Norge og Sveits innenfor rammen av det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP).

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 6 [16:09:18]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke referat.
Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 16.10.